

1848

1908

„Štajerčevi“ kmetski koledar

za leto

*„Kmeti stan
srečni stan! . .“*

Po naročilu „Štajerčevega“ tiskovnega društva

uredil

Linhart Karl.

==== **Cena 60 vinarjev.** ====

PTUJ 1909.

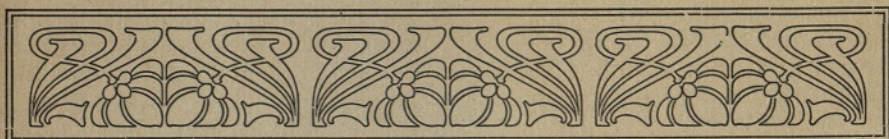
Založilo: „Štajerčevo“ tiskovno društvo.

Tiskal W. Blanke.

17584 / 1909
1487

S 1854-29.8.49

Leto 1909

je navadno leto in šteje 365 dni, od teh 66 nedelj in praznikov.

Neednaki katoliški prazniki so: 17. januarja praznik Jezusovega imena; 7. februarja Septuagesima; 24. februarja pepelnica; 2. aprila 7 žalosti Marije device; 11. aprila Velika noč; 17., 18. in 19. maja Križev teden; 20. maja Kristov vnebohod; 30. maja binkoštna nedelja; 6. junija praznik sv. Trojice; 10. junija praznik sv. Rešnega Telesa; 18. junija Jezusovo Srce; 29. avgusta Angelijska nedelja; 12. septembra Marijino ime; 3. oktobra praznik Rožnega venca; 17. oktobra posvečevanje cerkev; 28. novembra prva adventna nedelja. — Od **Božiča do pepelnice srede** je 8 tednov in 6 dni. — **Štiri letni časi**: Začetek pomladi 21. marca, poletja 22. junija, jeseni 23. septembra in zime 22. decembra. — **Obhajati ženitve** prepove cerkev od 1. adventne nedelje do razglasenja Gospodovega in od pepelnice do bele nedelje. — **Država** pa prepoveduje javne plese, bale, glediške igre itd. na veliki četrtek, veliki petek, veliko soboto, praznik sv. Rešnega telesa in na božični dan.

Znamenja za lunine kraje.

Mlaj ☽	Ščep ali polna luna ☽
Prvi krajec ☾	Zadnji krajec ☾

Nebeška znamenja.

oven ♈	lev ♌	strelec ♐
bik ♉	devica ♍	kozel ♈
dvojčka ♊	tehtnica ♎	vodnar ♋
rak ♋	škorpijon ♏	ribi ♓

Deželni patroni.

Češka: Janez Nepomuk (16. maja) in Vaclav (28. sept.) — **Bukovina**: Janez Suczava (14. junij.) — **Dalmacija**: Hironij (30. sept.) — **Galicija**: Stanislav (7. maja); Mihael (29. sept.) — **Koroška**: Jožef

(19. marca), Egidij (1. sept.) — **Kranjsko**: Jožef (19. marca), Jurij (24. aprila.) — **Hrvatska**: Elija (20. julija), Rok (16. avgusta.) — **Pri-morska**: Ciril in Metud (5. julija.) — **Avstrija**: Leopold (15. novembra.) **Salcburška**: Rupret (24. septembra.) — **Šlezija**: Hedviga (15. oktobra.) — **Siebenbürgen**: Ladislav (27. junija.) — **Slavonija**: Janez Krstnik (24. junija.) — **Štajerska**: Jožef (19. marca.) — **Tirolska**: Jožef (19. marca), Virgil (26. junija.) — **Ogrska**: Štefan, kralj (20. avgust.) — **Podarlbërška**: Gebhard (26. avgusta.)

Cesarska rodbina.

Avstrijski cesar.

Franc Jožef I. (Karl), avstrijski cesar, apostolični ogrski kralj itd.; rojen v Schönbrunnu dne 18. avgusta 1830; prevzel avstrijski prestol po cesarju Ferdinandu I. dne 2. decembra 1848; kronan kot ogrski kralj dnè 8. junija 1867. — Soproga: † **Elizabeta** (Amalija Evgenija) hčerka vojvode Maksa bavarskega, rojena v Possenhofnu 24. decembra 1837, poročena na Dunaju 24. aprila 1854, kronana za ogrsko kraljico v Budimpešti dnè 8. junija 1867, umrla v Genfu dnè 10. septembra 1898. — Cesarjevi otroci: † **Sofija** (Friderika Doroteja Marija Josefa) cesarska princesinja in nadvojvodinja itd.; rojena na Dunaju 5. marca 1855, umrla v Budimpešti 29. maja 1857. — **Gisela** (Luise Marija), cesarska princesinja in nadvojvodinja itd., rojena v Laksenburgu 12. julija 1856, poročena na Dunaju 20. aprila 1873 s princom Leopoldom iz Bavarskega. — † **Rudolf** (Franc Karl Jožef) pokojni prestolonaslednik itd., rojen v Laksemburgu dnè 21. avgusta 1858, umrl v Meyerlingu dnè 30. januarja 1889. — **Marija Valerija** (Matilda Amalija), cesarska princesinja in nadvojvodinja, rojena v Budimpešti 22. aprila 1868, poročena v Ištu 31. julija 1890 z nadvojvodo Franc Salvator.

Cesarjevi brati in sestre.

† **Maksimilijan I.** (Ferdinand Jožef Marija), cesar mehikanski itd.; rojen 6. julija 1832, umrl 19. junija 1867 v Quereteru v Mehiki. — † **Karl Ludvik** (Jožef Marija), rojen 30. julija 1833, umrl 19. maja 1896.

Cesarjevi stariši.

† **Franc Karl** (Jožef), sin cesarja Franca I.; rojen 7. decembra 1802; umrl 8. marca 1878 na Dunaju. — **Sofija** (Friderika Dorotea), hči kralja Maksimilijan I. bavarskega; rojena 27. januarja 1805, poročena na Dunaju 4. novembra 1824, umrla istotam 28. maja 1872.

Austro-ogrške deželne barve.

Češka, Tirolska, Hrvatska, Kotar, Feldkirch: belo-rdeče. — **Štajerska:** belo-zeleno. — **Moravska:** zlato-rdeče. — **Ogrska:** rdeče-belo-zeleno. — **Dalmacija:** plavo-zlato. — **Siebenbürgen:** plavo-rdeče-zlato. — **Šlezija:** zlato-črno. — **Koroška:** zlato-rdeče-belo. — **Kranjska:** belo-plavo. — **Galicija:** plavo-rdeče. — **Salcburška:** zlato-rdeče-belo. — **Nizjeavstrijska:** plavo-zlato. — **Zgornjeavstrijska:** rdeče-zlato-belo. — **Bregenc:** belo-črno. — **Trst:** zlato-rdeče-belo-črno. — **Istrija:** plavo-rdeče-zlato. — **Bozna in Hercegovina:** zlato-rdeče. — **Avstrijska državna barva:** rdeče-belo-rdeče-zeleno; bojne ladje: rdeče-belo-rdeče; uradna barva: črno-rumeno.

Uladarji v Evropi.

Belgija: Kralj Leopold II., rojen 9. aprila 1835, katoliški. — **Bulgarija:** Kralj Ferdinand, rojen 26. februarja 1861, katoliški. — **Danska:** Kralj Friderik VIII., rojen 3. junija 1843, luteranec. — **Francoska:** Prezident Armand Fallières, rojen 9. novembra 1841. — **Grška:** Kralj Jurij I., rojen 24. decembra 1845, grške vere. — **Angleška:** Kralj Edvard VII., rojen 9. novembra 1841, anglikanec. — **Italija:** Kralj Viktor Emanuel III., rojen 11. novembra 1869, katoliški. — **Monako:** Knez Albert, rojen 13. novembra 1848, katoliški. — **Črnagora:** Knez Nikita I., rojen 7. oktobra 1841, grške vere. — **Nizozemska:** Kraljica Viljemina, rojena 31. avgusta 1880. — **Norveška:** Kralj Hakon VII., rojen 3. avgusta 1872, luteranec. — **Avstro-Ogerska:** Cesar Franc Jožef I., rojen 18. avgusta 1830, katoliški. — **Portugal:** Kralj Manuel II., rojen 15. novembra 1889, katoliški. — **Nemčija:** Viljem II., rojen 27. januarja 1859, luteranec. — **Rumunska:** Kralj Karl I., rojen 20. aprila 1839, katoliški. — **Rusija:** Car Nikolaj II., rojen 18. maja 1868, grški. — **Švedska:** Kralj Gustav Adolf, rojen 16. junija 1856, luteranec. — **Švica:** Republika; vsako leto drug predsednik. — **Srbija:** Kralj Peter I., rojen 1846 v Belgradu, grške vere. — **Spanija:** Kralj Alfonz XIII., rojen 17. maja 1886, katoliški. — **Turčija:** Veliki sultan Abdul Hamid II., rojen 22. septembra 1842, moh.

Novo leto,
zdravo!
Vse se ponovi,
rože nam cvetijo
tam, kjer mrtvi
spi!

Staro leto,
zdravo!
Vzelo, dalo si!
Sreče pomorilo,
sreče dalo ti!

Januar — Prosinec.

Dnevi		Godovi	Zn.
1	Petek	Novo leto. Obrezovanje Gospodovo.	
2	Sobota	Makarij, opat; Martinijan, škof.	
3	Nedelja	Ned. pred razgl. Gosp. Genovefa, d.	
4	Pondeljek	Tit, škof; Izabela, kraljica.	
5	Torek	Telesfor, muč.; Simeon Stolpnik.	
6	Sreda	Sv. Trije kralji. Razglaš. Gospod. ☉	
7	Četrtek	Valentin, škof; Lucijan, muč.	
8	Petek	Severin, opat; Bogoljub, mučenec.	
9	Sobota	Julijan in Bazilisa, mučenca.	
10	Nedelja	1. po razglaš. Gosp. Pavel I., pap.	
11	Pondeljek	Higin, pap. muč.; Božidar, opat.	
12	Torek	Arkadij, muč.; Ernest, škof.	
13	Šreda	Veronika, dev.; Bogomir; Leoncij, šk.	
14	Četrtek	Hilarij, šk.; Feliks iz Nole, spozn. ☾	
15	Petek	Pavel, pušč.; Maver, op.;	
16	Sobota	Marcel, papež; Ticijan, škof.	
17	Nedelja	2. po razgl. Gosp. Ime Jezusovo.	
18	Pondeljek	Sv. Petra stol v Rimu; Priska.	
19	Torek	Kanut, kralj; Marija in Marta, muč.	
20	Šreda	Fabijan in Boštjan; Majnrad, opat.	
21	Četrtek	Neža, devica muč. ☽	
22	Petek	Vincencij, muč.; Anastazij, muč.	
23	Sobota	Zaroka Marije Dev.; Emerencijana.	
24	Nedelja	3. po razgl. Gosp. Timotej, škof.	
25	Pondeljek	Izpreobrnitev Pavla, ap.	
26	Torek	Polikarp, škof; Pavla, vdova.	
27	Šreda	Janez Zlatoust, cerkveni učenik.	
28	Četrtek	Julijan, škof; Marjeta, devica. ☽	
29	Petek	Frančišek Sal., šk.; Konstantin, m.	
30	Sobota	Martina, dev.; Janez milošč., škof.	
31	Nedelja	4. po razgl. Gosp. Peter Nol., spozn. ☽	

Lunini izpremeni. ☉ Ščep dné 6. ob 3.18. ☾ Zadnji krajec dné 14. ob 7.17. ☽ Mlaj dné 21. ob 1.17. ☽ Prvi krajec dné 28. ob 4.28.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Plesi, smeh in
petje,
Zavrtimo se!
Enkrat pozabimo
naše vse gorje!

Koliko hinavcev
vedno z masko
grè,
in na našem
mozgu,
kvi se nažre . .

Februar — Svečan.

Dnevi		Godovi	Zn.
1	Pondeljek	Ignacij, šk. m.; Erem, cerkv. uč.	
2	Torek	Svečnica. Darovanje Gospodovo.	
3	Sreda	Blaž, škof; Oskar, škof.	
4	Četrtek	Andrej Kor., škof; Veronika, dev.	
5	Petek	Agata, dev. muč.	
6	Sobota	Doroteja, dev. m.; Tit, šk.	
7	Nedelja	1. predpepeln. Romuald, opat.	
8	Pondeljek	Janez Mat., spozn.; Juvencij, škof.	
9	Torek	Ciril Aleks., šk.; Apolonija, d. muč.	
10	Sreda	Šolastika, devica; Viljem, pušč.	
11	Četrtek	Adolf, škof; Deziderij.	
12	Petek	Humbelina, dev.; Evlalija, devica.	
13	Sobota	Katarina od Riči, d.; Jordan, zvel.	
14	Nedelja	2. predpepeln. Valentin, muč.	
15	Pondeljek	Favstin in Jovita, muč.	
16	Torek	Julijana, dev. muč.; Onezim, spozn.	
17	Sreda	Donat in tov., muč.; Konstancija.	
18	Četrtek	Simeon, škof; Flavijan, škof.	
19	Petek	Julijan, sp.; Konrad; Viktor, muč.	
20	Sobota	Elevterij, škof muč., Evharij, šk.	
21	Nedelja	3. predpepeln. Maksimilijan, škof.	
22	Pondeljek	Stol sv. Petra v Antiohiji.	
23	Torek	Pust. Peter Damijan, škof.	
24	Sreda	† Pepelnica. Matija, apostol.	
25	Četrtek	Valburga, opatinja; Viktorin, muč.	
26	Petek	Marjeta Kort., spoz.; Porfirij, škof.	
27	Sobota	Leander, škof; Baldomir, škof.	
28	Nedelja	1. postna. Roman, opat; Rajmund.	

Lunini izpremeni. ☉ Ščep dne 5. ob 9:30. ☾ Zadnji krajec dne 13.

ob 1:52. ☽ Mlaj dne 20. ob 11:58. ☽ Prvi krajec dne 27. ob 3:55,

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Nisi več kraljica,
zima mrzla ti!
Že se za gorami
solnce nam žari!

Vse trpljenje
mine,
enkrat pride čas;
enkrat tudi zate,
srce, pride spas.

Marec — Sušec.

Dnevi		Godovi	Zn.
1	Pondeljek	Albin, škof; Hadrijan, muč.	☞
2	Torek	Simplicij, papež; Blaženi Karol.	
3	Šreda	† Kvatre. Kunigunda, cesarica.	
4	Četrtek	Kazimir, spozn.; Lucij I., papež.	
5	Petek	† Kvatre. Agapeta s tov., muč.	
6	Sobota	† Kvatre. Fridolin, opat.	
7	Nedelja	2. postna (kvat.) Tomaž Akv., c. u. ☞	☞
8	Pondeljek	Janez od Boga, spozn.; Filemon, muč.	
9	Torek	Frančiška Rim., vd.; Gregor od N.	
10	Šreda	40 mučencev; Kaj in Aleksander, m.	
11	Četrtek	Heraklij, mučenec; Cozim, mučenec.	
12	Petek	Gregor I., papež; Teofanez, opat.	
13	Sobota	Rozina, vd.; Ansov, sp.; Evfrazija, d.	
14	Nedelja	3. postna. Matilda, kr.; Pavlina. C	☞
15	Pondeljek	Longin, m.; Klemen Hoibauer, sp.	
16	Torek	Hilarij in Tacijan, m.; Heribert, šk.	
17	Šreda	Sredp. Patricij, škof; Jedert, dev.	
18	Četrtek	Ciril Jeruzal., škof; Edvard, kr.	
19	Petek	Jožef, ženin Device Marije.	
20	Sobota	Feliks in tov., muč.; Evgenij, muč.	
21	Nedelja	4. postna (sredp.) Benedikt, opat. ☞	☞
22	Pondeljek	Benvenut, škof; Bazil, mučenec.	
23	Torek	Viktorijan, muč.; Miklavž F., muč.	
24	Šreda	Gabrijel, Epigmenij, m.	
25	Četrtek	Oznanjenje Marije Device.	
26	Petek	Emanuel, muč.	
27	Sobota	Rupert, škof; Janez Dam., spozn.	
28	Nedelja	5. postna (tiha). Janez Kapistran. D	☞
29	Pondeljek	Trnjeva krona. Ciril, šk.; Jona, m.	
30	Torek	Angela F., vdova; Amadej, sp.	
31	Šreda	Modest, šk.; Gvidon, sp.; Balbina, d.	

Lunini izpremeni. ☞ Ščep dné 7. ob 4'01. C Zadnji krajec dné 15. ob 4'47. ☞ Mlaj dné 21. ob 9'17. D Prvi krajec dné 28. ob 5'54.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, enclosed in a rectangular border.

V zemljo položili
seme zlato smo,
da nas veselilo,
dozorelo bo!

Zemlja, mati
večna
bodi dobra nam!
Polni nam po-
slopja,
polni klet in
hram.

April — Mali traven.

Dnevi	Godovi	Zn.
1 Četrtek	Hugon, škof; Teodora, mučenka.	☿
2 Petek	Mar. Dev. 7 žalosti. Franč. Pavel.	♁
3 Sobota	Abundij, škof; Rihard, škof.	♁
4 Nedelja	6. postna (cvetna). Izidor, škof.	♁
5 Ponedeljek	Vincencij F., spozn.; Irena, dev.	♁
6 Torek	Sikst, papež; Celestina, mučenka.	♁
7 Šreda	Herman, spozn.; Eberhard, pušč.	♁
8 Četrtek	† Vel. četrtek. Adalbert, škof.	♁
9 Petek	† Vel. petek. Marija Kleofa.	♁
10 Sobota	† Vel. sobota. Ezekijel, prerok.	♁
11 Nedelja	Velika noč. Vstajenje Gosp.	♁
12 Ponedeljek	Veliki pond. Zenon, šk. m.; Saba, m.	♁
13 Torek	Hermenegild, muč.; Ida, devica	♁
14 Šreda	Justin, m.; Tiburc., Valerij. in Maks.	♁
15 Četrtek	Helena, kralj.; Anastazija, dev.	♁
16 Petek	Turibij, škof; Kalist, mučenec.	♁
17 Sobota	Anicet, pap. muč.; Rudolf, muč.	♁
18 Nedelja	1. povelik. (bela). Apolonij, muč.	♁
19 Ponedeljek	Leo IX., papež; Ema, vdova.	♁
20 Torek	Marcelin, škof; Neža, devica.	♁
21 Šreda	Anzelm, škof; Bruno, spoznavalec.	♁
22 Četrtek	Soter in Kaj., papeža, muč.	♁
23 Petek	Adalbert, škof; Viljem.	♁
24 Sobota	Jurij, mučenec; Fidelis, mučenec.	♁
25 Nedelja	2. povelik. Marko, evang.; Ermin.	♁
26 Ponedeljek	Klet, papež; Marcelin, papež	♁
27 Torek	Peregrin, duh.; Anastazij, p.; Cita.	♁
28 Šreda	Pavel od križa; Vital, mučenec.	♁
29 Četrtek	Peter, muč.; Robert, op.; Antonija.	♁
30 Petek	Katarina, dev.; Marijan, muč.	♁

Lunini izpremeni. ☾ Ščep dné 5. ob 9.34. ☾ Zadnji krajec dné 13.

ob 3.36. ☾ Mlaj dné 20. ob 5.37. ☾ Prvi krajec dné 27. ob 9.42.

Zapisnik.

Rože, cvetje,
solnce,
kar srce želi!
O pomlad, kne-
žinja,
Krasna si nam ti!

Lepi čas mla-
dosti,
dan ljubezni ti —
ko bi nam ohranil
Bog te lepe dni!

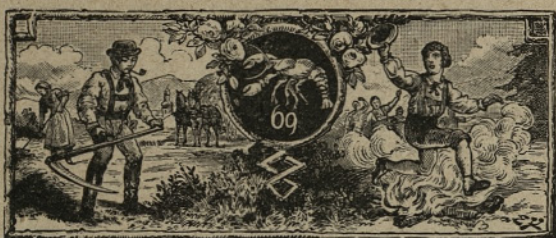
Maj — Veliki traven.

Dnevi		Godovi	Zn.
1	Sobota	Filip in Jakob, apostola.	☿
2	Nedelja	3. povelik. Varstvo sv. Jožefa.	⚖
3	Pondeljek	Najdba sv. križa. Aleksander, p.	⚖
4	Torek	Florijan, m.; Monika, vd.	☿
5	Šreda	Pij V., pap.; Irenej, šk.; Angel, m.	☿
6	Četrtek	Janez Ev. pred latinskimi vrati.	☿
7	Petek	Stanislav, škof, mučenec; Gizela, kr.	☿
8	Sobota	Prikazen Mihaela.	☿
9	Nedelja	4. povelik. Gregor Nac., škof.	☿
10	Pondeljek	Antonin, šk.; Gordian, muč.; Izidor.	☿
11	Torek	Mamert, škof; Gandolf, opat.	☿
12	Šreda	Pankracij, muč.; Nerej, mučenec.	☿
13	Četrtek	Servacij, šk.; Glicerija, d.; Peter Reg.	☿
14	Petek	Bonifacij, m.; Viktor in Korona, m.	☿
15	Sobota	Zofija, mučenica; Hilarij, opat.	☿
16	Nedelja	5. povelik. Janez Nepom., muč.	☿
17	Pondeljek	Paškal, spozn.; Maksima, dev.	☿
18	Torek	Feliks, sp., Vincencij, m.; Erik.	☿
19	Šreda	Celestin, papež; Ivo, spoznav.	☿
20	Četrtek	Kristusov vnebohod. Bernardin, sp.	☿
21	Petek	Valens, muč.; Feliks, spoznavalec.	☿
22	Sobota	Helena, dev.; Julija, dev.; Emil.	☿
23	Nedelja	6. povelik. Deziderij, šk.; Andrej B.	☿
24	Pondeljek	Marija Dev., pomoč. kristj.; Ivana.	☿
25	Torek	Gregor VII., papež; Urban I., pap.	☿
26	Šreda	Filip Nerij, spozn.; Eleverij, muč.	☿
27	Četrtek	Magdalena Pac., d.; Janez, p. muč.	☿
28	Petek	Avguštin, šk.; German; Viljem, op.	☿
29	Sobota	† Maksim, škof; Teodozija, muč.	☿
30	Nedelja	Binkošti. Prihod Sv. Duha.	☿
31	Pondeljek	Binkoštni pond. Angela, devica.	☿

Lunini izpremeni. ☉ Ščep dné 5. ob 1'13. ☾ Zadnji krajec dné 12. ob 10'51. ☿ Mlaj dné 19. ob 2'47. ☽ Prvi krajec dné 27. ob 2'33.

Zapisnik.

Kot nevesta
mlada
nam natura spi!
Kličejo kresnice:
vstani, draga ti!

Kak bi veselili
na lepoti se,
ko skrbi ne bilo
ne gladu, gorje!

Junij — Rožnik.

Dnevi		Godovi	Zn.
1	Torek	Juvencij, muč.; Gracijan, muč.	☿
2	Sreda	† Kvatre. Marcellin, m.; Erazem.	♄
3	Četrtek	Klotilda, kralj.; Oliva, devica.	♃
4	Petek	† Kvatre. Franč. K., sp.; Kvirin.	♅
5	Sobota	† Kvatre. Bonifacij, šk.; Valerija.	♁
6	Nedelja	1. pobink. Sv. Trojica, Norbert.	☿
7	Pondeljek	Robert, opat; Sabinijan, mučenec.	♄
8	Torek	Medard, škof; Maksim, škof.	♃
9	Sreda	Primož in Felicijan, m.; Pelagija, m.	♂
10	Četrtek	Sv. Rešnje Telo. Marjeta, kraljica.	♁
11	Petek	Barnaba, ap.; Marcijan, mučenec.	☾
12	Sobota	Janez Fak., spozn.; Flora, dev.	♁
13	Nedelja	2. pobink. Anton Padovanski, sp.	☿
14	Pondeljek	Bazilij, škof; Elizej, prerok.	♄
15	Torek	Vid, Modest in Krescencija, muč.	♃
16	Sreda	Franc Reg., sp.; Beno, šk.; Jošt, op.	♂
17	Četrtek	Adolf, škof; Lavra, nuna.	♁
18	Petek	Srce Jezusovo. Feliks in Fort.	♅
19	Sobota	Julijana Falk., d.; Gervazij in Prot.	♁
20	Nedelja	3. pobink. Silverij, pap.; Florentina.	☿
21	Pondeljek	Alozij, sp.; Alban, m.	♄
22	Torek	Ahacij, muč.; Pavlin, šk.; Nicej, šk.	♃
23	Sreda	Eberhard, škof; Cenon, škof.	♂
24	Četrtek	Janez Krstnik. Kres.	♁
25	Petek	Viljem, opat; Prosper, škof.	☾
26	Sobota	Janez in Pavel, muč.; Rudolf, škof.	♁
27	Nedelja	4. pobink. Hema, vd.; Vigilij, škof.	☿
28	Pondeljek	† Leon II., papež; Irenej, spozn.	♄
29	Torek	Peter in Pavel, apostola.	♃
30	Sreda	Spomin sv. Pavla, apost.; Oton, sp.	♂

Lunini izpremeni. ☉ Ščep dné 4. ob 2:30. ☾ Zadnji krajec dné 11.

ob 3:48. ☽ Mlaj dné 18. ob 6:34. ☽ Prvi krajec dné 25. ob 7:48

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page below the title.

◆
Solnce peče
hudo,
daljno že grmi —
huda ura pride,
Bog, usmil' se
ti!
◆

◆
Da naš trud, trp-
ljenje
ne bi bil zamàn,
ne bi bil uničen
revni kmetski
stan.
◆

Julij — Mali srpan.

D n e v i	Godovi	Zn.
1 Četrtek	Teobald, pušč.; Julij; Pambo, opat.	
2 Petek	Obiskovanje Mar. D.; Procesij, m.	
3 Sobota	Helijodor, škof; Bertram škof.	☉
4 Nedelja	5. pobink. Urh, škof; Berta, devica.	
5 Pondeljek	Ciril in Metod, šk.; Domicij, šk.	
6 Torek	Izaija, prerok; Dominika, muč.	
7 Sreda	Vilibald, škof; Benedikt IX., pap.	
8 Četrtek	Elizabeta, kraljica; Kilijan, škof.	
9 Petek	Anatolija, dev.; Veronika Jul., dev.	
10 Sobota	Amalija, dev.; Felicita, dev.	☾
11 Nedelja	6. pobink. Pij I., pap.; Peter F., sp.	
12 Pondeljek	Mohor in Fortunat, muč.	
13 Torek	Marjeta, d. m.; Anaklet, p.; Evgen.	
14 Sreda	Bonaventura, šk. in uč.	
15 Četrtek	Henrik I., cesar; Vladimir, kralj.	
16 Petek	Škapul. Dev. Marija Karmelska.	
17 Sobota	Aleš, spoznavalec; Generoz, muč.	☉
18 Nedelja	7. pobink. Kamil Lel., sp.; Friderik.	
19 Pondeljek	Vincencij Pavl., spozn.; Makrina, d.	
20 Torek	Marjeta, d. m.; Elija, pr.; Ceslav, sp.	
21 Sreda	Danijel, pr.; Olga; Prakseda, dev.	
22 Četrtek	Marija Magdal., spok.; Teofil, muč.	
23 Petek	Apolinar, škof in uč.; Liborij, škof.	
24 Sobota	Kristina, dev. muč; Roman, muč.	
25 Nedelja	8. pobink. Jakob, apostol; Krištof.	☽
26 Pondeljek	Ana, mati Marije Dev.	
27 Torek	Pantaleon, muč.; Natalija, muč.	
28 Sreda	Inocencij, papež; Viktor, muč.	
29 Četrtek	Marta, dev.; Beatriks, d.; Olaf, kr.	
30 Petek	Abdon in Senen, muč.; Julita, muč.	
31 Sobota	Ignacij Lojol., spozn.	

Lunini izpremeni. ☉ Ščep dné 3. ob 1:24. ☾ Zadnji krajec dné 10. ob 8:04. ☽ Mlaj dné 17. ob 11:50. ☽ Prvi krajec dné 25. ob 12:51.

Zapisnik.

A series of horizontal dashed lines for writing, spanning the width of the page.

Žetve prvi časi!
Kosa se blišči,
pesen poje kosec
kmet se veseli!

Rože glava pada
mrtva pod koso,
tega zaprinesla
smrt i nam ne bo!

Avgust — Veliki srpan.

Dnevi		Godovi	Zn.
1	Nedelja	9. pobink. Vezi Petra, apostola.	☉
2	Pondeljek	Porcijunkula, Alfonz Ligvorij, šk.	
3	Torek	Najdba sv. Štefana.	
4	Šreda	Dominik, spoznav.	
5	Četrtek	Marija Devica snežna; Ožbolt, kr.	
6	Petek	Gospodova izpremenitev; Sikst II., papež.	
7	Sobota	Kajetan, spozn.; Donat, šk. muč.	
8	Nedelja	10. pobink. Cirijak, Larg, Smaragd.	☾
9	Pondeljek	Roman, muč.; Emigdij, šk.; Afra, muč.	
10	Torek	Lavrencij, muč.; Hugon, škof.	
11	Šreda	Tiburcij, mučenec; Suzana, devica.	
12	Četrtek	Klara, devica; Hilarija, muč.	
13	Petek	Hipolit in Kasijan, muč.; Radegunda.	
14	Sobota	† Evzebij, spozn.; Anastazija, dev.	
15	Nedelja	11. pobink. Vel. gosp. Vnebovz. Mar. D.	☉
16	Pondeljek	Rok, spoznavalec; Hijacint, duh.	
17	Torek	Liberat, m.; Sibila, d.; Benedikta, op.	
18	Šreda	Joahim, oče Mar. Dev.; Helena, kr.	
19	Četrtek	Ludovik Toled., škof; Julij, muč.	
20	Petek	Bernard, opat; Štefan, kralj.	
21	Sobota	Ivana Frančiška, vdova; Adolf.	
22	Nedelja	12. pobink. Srce Marijino.	
23	Pondeljek	Filip Ben., spoznav.	
24	Torek	Jernej, apostol; Ptolomej, škof.	☽
25	Šreda	Ludovik, kr.; Patricija.	
26	Četrtek	Celirin I., pap.; Samuel, mučenec.	
27	Petek	Jožef K., sp., Natalija; Gebhard, škof.	
28	Sobota	Avguštin, škof; Hermet, mučenec.	
29	Nedelja	13. pobink. Angelska. Jan. Kr. ob.	
30	Pondeljek	Roza Limanska, dev.; Feliks muč.	
31	Torek	Rajmund, spozn., Izabela, devica.	☉

Lunini izpremeni. ☉ Ščep dné 1. ob 10'19. ☾ Zadnji krajec dné 8. ob 1'16. ☽ Mlaj dné 16. ob 1'00. ☽ Prvi krajec dné 24. ob 5'01.
☉ Ščep dné 31. ob 6.13.

Zapisnik.

A series of horizontal dotted lines for writing, spanning the width of the page.

Že jesen nam
trka,
zunaj se hladi.
Vse se predru-
gači,
vse se spremeni.

Tudi ti, devojka,
starka boš po-
stala,
zemljica ti večna
postelj bo post-
ljala.

September — Kimavec.

Dnevi		Godovi	Zn.
1	Šreda	Egid, opat; Verena, devica muč.	☿
2	Četrtek	Štefan, kralj; Antonin, muč.	♄
3	Petek	Evšemija, Tekla, Erazma, Doroteja.	♃
4	Sobota	Rozalija, devica; Ida, kraljica.	♁
5	Nedelja	14. pobink. Lavrencij Just., škof.	♄
6	Pondeljek	Hermogen, mučen; Pelagij muč.	☾
7	Torek	Bronislava, nuna; Regina, dev. muč.	♃
8	Šreda	Mala gosp. Rojstvo Marije Device.	♄
9	Četrtek	Korbinijan, škof; Gorgonij, muč.	♃
10	Petek	Nikolaj Toled., sp.	♄
11	Sobota	Prot in Hijacint, mučenca.	♁
12	Nedelja	15. pobink. Ime Marijino.	♄
13	Pondeljek	Virgilij, muč.; Notburga, devica.	☾
14	Torek	Poviš. sv. Križa. Maternij, šk.	♃
15	Šreda	† Kvatre. Nikomed, muč.	♄
16	Četrtek	Ljudmila, vd.; Karmelij in Ciprijan.	♃
17	Petek	† Kvatre. Lambert, škof, muč.	♄
18	Sobota	† Kvatre. Jožef Kupert, spozn.	♁
19	Nedelja	16. pobink. 7 žalosti Mar. Dev.	♄
20	Pondeljek	Evstahij, muč.; Suzana, mučenica.	♃
21	Torek	Matej, apostol; Mavra, devica.	♄
22	Šreda	Mavricij in tov., m.; Emeran, šk.	☾
23	Četrtek	Tekla, devica muč.; Lin, papež.	♃
24	Petek	Marija Dev. reš. ujet.; Rupert, op.	♄
25	Sobota	Kleofa, spozn.; Firmin, škof.	♁
26	Nedelja	17. pobink. Ciprijan in Justina, m.	♄
27	Pondeljek	Kozma in Damijan, muč.; Kaj, škof.	♃
28	Torek	Vaclav, kralj; Marcijal, m.; Salomon.	♄
29	Šreda	Mihael, nadangel; Evtihij, muč.	☾
30	Četrtek	Hieronim, sp.; Honorij, škof.	♃

Lunini izpremeni. ☾ Zadnji krajec dne 6. ob 8:50. ☾ Mlaj dne 14.

ob 4:14. ☽ Prvi krajec dne 22. ob 7:37. ☽ Ščep dne 29. ob 2:11.

Zapisnik.

A series of horizontal dashed lines for writing notes, enclosed in a rectangular border.

Vina zlata kaplja,
v čaši se sveti!
Viničar že strelja
Juhu! trte kri!

Noah, bil si
grešnik,
ali hvala ti,
da si prvi ljubil
Juhu! Trte kri!

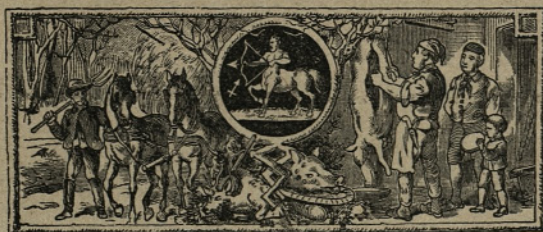
Oktober — Vinotok.

Dnevi		Godovi	Zn.
1	Petek	Remigij, škof; Areta, muč.	
2	Sobota	Leodegar, škof; Teofil, spoznav.	
3	Nedelja	18. pobink. Rožnega venca.	
4	Pondeljek	Frančišek Seraf, sp.; Edvin, kralj.	
5	Torek	Placid in tovar., muč.; Gala, vd.	
6	Šreda	Brunon, spozn.; Fida, devica muč.	
7	Četrtek	Justina, devica; Marko, grof.	
8	Petek	Brigita, vdova; Simeon, spoznavalec.	
9	Sobota	Dionizij, šk. m.; Abraham, patriarh.	
10	Nedelja	19. pobink. Frančišek Borg., spozn.	
11	Pondeljek	Nikazij, škof; Firmin, škof.	
12	Torek	Maksimilijan, šk. m.; Serafin, spozn.	
13	Šreda	Edvard, kralj; Koloman, muč.	
14	Četrtek	Kalist, papež; Domicijan, škof.	
15	Petek	Terezija, devica; Brunon, škof.	
16	Sobota	Gal, opat; Maksima, devica.	
17	Nedelja	20. pobink. Posvečevanje cerkev.	
18	Pondeljek	Luka, evangelist; Just, muč.	
19	Torek	Peter Alkant., spozn.; Ethin, opat.	
20	Šreda	Janez Kancijan, spoz.; Felicijan, m.	
21	Četrtek	Uršula, devica; Hilarijon, opat.	
22	Petek	Kordula, dev. m.; Marija Saloma.	
23	Sobota	Severin, šk.; Peter Pashazij, sp.	
24	Nedelja	21. pobink. Rafael, nadangel.	
25	Pondeljek	Krisant in Krišpin, m.; Bonifacij p.	
26	Torek	Evarist, p. muč.; Lucijan in Marcel.	
27	Šreda	Frumencij, škof; Sabina, muč.	
28	Četrtek	Simon in Juda, ap.; Fidelij, m.	
29	Petek	Narcis, škof; Hijacint, mučenec.	
30	Sobota	† Klavdij, muč.; Marcel, muč.	
31	Nedelja	22. pobink. Volfgang, škof.	

Lunini izpremeni. ☾ Zadnji krajec dné 6. ob 7:50. ☽ Mlaj dné 14. ob 9:19. ☽ Prvi krajec dné 22. ob 8:09. ☽ Šcep dné 28. ob 11:12.

Zapisnik.

Listje je odpadlo,
tiha vrt in plan,
tužno nas po-
zdravlja
rešnih ljubih dan.

Mrtvih se spo-
minjaj!
Megla se vali
le pripravljen
bodi
da srcè zaspi.

November — Listopad.

Dnevi		Godovi	Zn.
1	Pondeljek	God vseh svetnikov.	
2	Torek	Vseh vernih duš; Just. mučen.	
3	Šreda	Viktorin, šk.; Hubert, šk.; Ida, kralj.	
4	Četrtek	Karol Boromej, šk.; Modesta d.	
5	Petek	Caharija, oče Jan. Krst.; Vitalij.	
6	Sobota	Lenart, opat; Sever, šk. muč.	
7	Nedelja	23. pobink. Prosdocim, škof.	
8	Pondeljek	Bogomir, škof; Deodat, muč.	
9	Torek	Teodor, muč.; Orest, muč.	
10	Šreda	Andrej Avel., spozn.; Trifon, muč.	
11	Četrtek	Martin, škof; Mena, mučenec.	
12	Petek	Martin, pap. muč.; Livin, šk. muč.	
13	Sobota	Stanislav Kostka, sp.; Didak, sp.	
14	Nedelja	24. pobink. Jozafat Kunč., škof muč.	
15	Pondeljek	Leopold, vojvoda; Jedert, devica.	
16	Torek	Edmund, škof; Otmar, opat.	
17	Šreda	Gregorij, škof; Viktorija, muč.	
18	Četrtek	Odon, opat; Evgen, spozn.; Hilda.	
19	Petek	Elizabeta, kr.; Poncijan, pap. muč.	
20	Sobota	Feliks Val., sp.; Edmund, kralj.	
21	Nedelja	25. pobink. Varstvo Dev. Marije.	
22	Pondeljek	Cecilija, dev. muč.; Maver, muč.	
23	Torek	Klemen, pap. muč.; Felicita, muč.	
24	Šreda	Janez od križa, spozn.; Hrizogon, muč.	
25	Četrtek	Katarina, dev. muč.; Jukunda, muč.	
26	Petek	Konrad, škof; Silvester, opat.	
27	Sobota	Virgil, šk.; Ahacij, šk.; Valerijan.	
28	Nedelja	1. adventna. Eberhard, škof.	
29	Pondeljek	Saturnin, muč.; Filomen, muč.	
30	Torek	Andrej, apostol; Justina dev.	

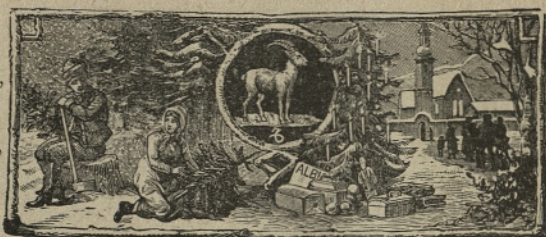
Lunini izpremeni. ☾ Zadnji krajec dné 4. ob 10·43. ☽ Mlaj dné 13.

ob 3·24. ☽ Prvi krajec dné 20. ob 6·35. ☽ Ščep dné 27. ob 9·57.

Zapisnik.

A series of horizontal dashed lines for writing.

Leto blizu konca,
sneg nam krije
svet,
Božič že prihaja,
večni je ta red!

Aleluja poješ —
ali ste še vsi?
marsikdo od lani
že v gomili spi.

December — Gruden.

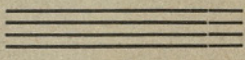
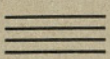
Dnevi		Godovi	Zn.
1	Sreda	Eligij, škof; Natalija, dev. muč.	☿
2	Četrtek	Bibijana, m.; Pavlina; Kromacij, škof.	☿
3	Petek	Frančišek Ksav., sp.; Lucij, škof.	☿
4	Sobota	Barbara, dev. m.; Peter Zlat., sp.	☿
5	Nedelja	2. advent. Saba, opat; Krišpin, muč.	☿
6	Pondeljek	Nikolaj, škof; Apolinar.	☿
7	Torek	† Ambrozij, škof; Agaton muč.	☿
8	Sreda	Prečisto spočetje Marije Device.	☿
9	Četrtek	Peter For., šk.; Sirij, šk.; Valerija d.	☿
10	Petek	Loretanska M. B.; Melhijad, p. m.	☿
11	Sobota	Damaz, papež; Trazon, opat.	☿
12	Nedelja	3. advent. Sinezij, m.; Epimah, m.	☿
13	Pondeljek	Lucija, devica muč.; Otilija, devica.	☿
14	Torek	Spiridijon, škof; Nikazij, škof.	☿
15	Sreda	† Kvatre. Jernej, šk.; Kristina, d.	☿
16	Četrtek	Evzebij, škof muč.; Albina, dev. m.	☿
17	Petek	† Kvatre. Lazar, škof; Berta.	☿
18	Sobota	† Kvatre. Gracijan, šk.; Vunebald.	☿
19	Nedelja	4. advent. Nemezij, m.; Favsta, vd.	☿
20	Pondeljek	Liberat, m.; Peter Kanizij, spozn.	☿
21	Torek	Tomaž, apostol; Glicerij, muč.	☿
22	Sreda	Demetriј in Honorat, m.; Cenon, m.	☿
23	Četrtek	Viktorija, dev.; Dagobert, kralj.	☿
24	Petek	† Adam in Eva; Irmina, dev.	☿
25	Sobota	Božič. Rojstvo Gospodovo.	☿
26	Nedelja	Ned. pred novim letom. Štefan. m.	☿
27	Pondeljek	Janez Evangelist; Fabijola, vd.	☿
28	Torek	Nedolžni otročiči; Kastor, m.	☿
29	Sreda	Tomaž, škof; Trofin, muč.	☿
30	Četrtek	David, kr.; Liberij, m.; Nicefor, m.	☿
31	Petek	Silvester, pap.; Pavlina, muč.	☿

Lunini izpremeni. ☾ Zadnji krajec dné 4. ob 5:18. ☽ Mlaj dné 12. ob 9:04. ☽ Prvi krajec dné 20. ob 3:23. ☽ Ščep dné 26. ob 10:35.

Zapisnik.

Kmetje pozor!

Pri gnojenju z umetnimi gnojili ne pozabite, da porabite poleg **Tomažove žlindre** ali **superfosfata** in **čilskega solitra** tudi

kajnit ali 40%
 kalijevo gnojno sol.

S tem, da se to gnojilo porabi, se dobiček iz zemljišč veliko zviša.

Pojasnila kakor knjižice o teh kakor o vseh drugih gnojilih se dobé od

Kmetijske pojasnevalnice kalijevega sindikata
Gradec, Raubergasse II.

K a l i s y n d i k a t

z. z. o. z. Stasfurt Leopoldshall, Nemčija.

Kalijeva gnojila se dobé pri:

Trgovini „Merkur“ P. Majdič v Celju;

Zveza kmetijskih zadrug v Gradcu;

Franc Kerschischnig v Radgoni;

Julius Rakusch v Celju;

Franc Matheis v Brežicah;

Kmetijski družbi v Ljubljani;

ter pri drugih prodajalcih in kmetijskih podružnicah.

U drugo leto!

Ko smo izdali lansko leto prvič svoj „Štajerčevi kmetski koledar“, mislili smo, da je poizkus prenagel, da ne bode šlo... Kajti koledarjev je vendar toliko, da je groza. V vsaki hiši vidiš „praktiko“, ki sicer večidel ničesar drugega ne obsega kakor svetniške podobice. Ali kmetsko ljudstvo se je na to malo in ceno knjižico navadilo in navada je železna srajca. Nadalje imamo „koledar sv. Mohorja“, ki je velik kot sveto pismo. Ali njegova vsebina je pač namenjena v prvi vrsti tistim, ki res mislijo, da se ne sme misliti in da je misliti greh. In tako imamo po Slovenskem še razne druge koledarje, ki izhajajo že leta dolgo, ki so pa vsi po enem kopitu vstvarjeni.

Le enega doslej nismo imeli: pravega ljudskega koledarja, našega naprednega koledarja nismo imeli. „Štajerčeva“ napredna stranka ni bahač; ona se ne postavlja s številom svojih somišljenikov, čeprav zamore v tem oziru tekrovati z vsako drugo politično stranko na Slovenskem. Gotovo je, da tvorijo naši somišljeniki precejšno družino, lepo, veliko množico. In ta napredna množica, ta naša „štajercijanska“ družina je morala do lanskega leta posegati po koledarjih brez vsebine, ki dihajo sovraštvo proti kmetu.

Zato smo izdali že lani svoj koledarček! Hoteli smo podeliti svojim somišljenikom za celo leto koristno, pošteno in zabavno čtivo. Hoteli smo preskrbeti naprednemu kmetu za zimske večere par uric poduka in zabave. Hoteli smo, da naš kmet ne potrafi niti hipa svojega trudopolnega življenja brez koristi...

In glej, — posrečilo se nam je! Z navdušenjem, z odkritim veseljem prihajali so kmetje in obrtniki in delavci in so kupili „kmetski koledar“. In po zimi, ko smo prihajali med naše prijatelje na deželi, opazili smo v kmetskih hišah naš koledar. Videli smo, kako je srpal izkušeni kmet gospodarske nauke, ki smo jih ponatisnili v tej knjigi, kako se je učil mladenič, da bi si pridobil več znanja za bodočnost, v kateri bode moral on očetovo breme nositi, kako se je zabavalo pridno kmetsko dekle nad lepimi povestmi... Videli smo, da je bil naš koledar sème, ki smo ga raztrosili po širni in zeleni naši domovini in ki že grè v klasje...

Zato ne odnehamo! Izdali smo svoj koledar tudi letos. Vemo, da bodejo naši nasprotniki, ki so obenem nasprotniki vsakega resnega napredovanja, hujskali in divjali proti tej knjigi. Bojijo se te knjižice, kakor se bojijo našega lista, ker se bojijo resnice, kèr hočejo vse pri starem pustiti, kèr hočejo, da bi šel kazalec svetovne ure nazaj...

Napadali nas bodejo, da, še več, napadali bodejo i slehernega našega somišljenika, napadali celo tiste, ki le čitajo naš koledar, kakor napadajo in proklinjajo čitatelje našega lista... Mi se tega ne bojimo! Mi se teh sovražnikov ne strašimo! Dokler je resnica na naši strani, toliko časa nam nikdo ničesar ne more! Nasprotno: čimbolj bodejo tulili in psovali, temveč bodejo opozarjali množico ljudstva na naš koledar, bodejo delali za nas. Zgodilo se jim bode kakor tistemu v sveten pismu, ki je prišel proklinjati in je moral blagosloviti...

Romaj torej med svet, ljubi naš napredni koledar! Kakor lastnega otroka te spremljajo naše vroče želje. Prihajaj v vsako kočo, v vsako deželo in vplivaj blagodejno na ljudsko dušo. Širi ljubezen, kajti ljubezen je premagala svet in ljubezen bode tronala i zanaprej na svetovnem prestolu. Širi gospodarsko znanje, kajti časi so resni in živeti pomeni trpeti...

In kadar srečaš, ti ljubi naš koledar, sovražnika, poglej mu v oko in pokaži tvoje delo! Povej, da si to, kar si, da hočeš to ostati in da je tvoje srce mirno v zavesti storjene dolžnosti... Kadar pa srečaš prijatelja, stisni mu roko in povej, da prideš prihodnjo leto zopet...

Naprej, vedno naprej v novo leto, naprej za čast našega časa, naprej za boljšo bodočnost!

V Ptujju, koncem leta 1908.

Uredništvo.

Naše Karavanke.

L. K.

Rožna dolina, prekrasna dolina,
hvali te lastno že tvoje imè, —
zelene livade
ste zveste nam nade,
in zvesti varuhi ste strme gorè.

Oj Karavanke, ve tisočletne,
kako radujete vsako srcè!
Od zarje rosne
ste zmagonosne, —
sovražnik Koroške, gorjè ti, gorjè!

Pač prosta je pot čez Karavanke,
a teme prijatelj čezenj ne sme!
Nè, Gorotana,
nè, velikana,
premagal ne bode nikdo še!

Dokler bodo stale te Karavanke,
Zvestoba nam dviga naše srcè...
Korošci smo mi,
Koroška ta kri!
Gorjè ti, sovražnik napredka, gorjè!

Suša leta 1908 in naši travniki.

Nenavadno huda suša je minulo leto pretila, da naše travnike do korenine zažgè. Imel sem priložnost med letom skoraj vse dele naše spodnje Štajerske ogledati in skoraj vse povsodi ena slika, — žalostni razgled po travnikih.

Če pa je posestnik natanko zasledoval rast trave od začetka

spomladi in se je pozneje tudi potrudil, na različnih ravninskih travnikih seno enakih parcel (na primer 100 m²) posebej posušiti in zvagati, se je lahko prepričal, da sta tudi pri tej suši kakovost zemlje (ilovka ali pešnata zemlja) kakor tudi gnojilni stan dotičnega travnika za rast trave merodajna bila.

Medtem ko se je na težkih ilovnatih negnojenih travnikih minulo leto dostikrat komaj po 1.500 kg. sena na ha pridelalo, so bolj prodorni pravočasno pravilno gnojeni (600 kg. Tomaževe moke, 200 kg. Kalijeve soli 40% na ha) travniki vkljub suše na ha 45—52 q. dobrega sladkega sena prinesli.

Vesten opazovalec je lahko že zgodaj spomladi veliki razloček med travniki, ki so bili v jeseni 1906 ali spomladi 1907 z umetnimi gnojili pravilno pognojeni in negnojenimi travniki opazil. Posamezne trave so se na gnojenem travniku zgodaj okrepčale in korenine vedno bolj uglobile, pozneje pa, ko je suša začela vladati, še v nočni rosi dovolj mokrote našle.

Koncem meseca maja pa so bili gnojeni travniki za kositi, medtem ko so negojeni tuintam skoraj še goli bili.

Ravnoisto se je opazovalo pri otavi.

Na zgodaj košenih travnikih so bile rastline cela 2 meseca pekočim solnčnim žarkom izpostavljene in le par zeli, kakor bela in rumena korejovka, sta se šopirile po naših travnikih in že je vse dvomilo na otavi.

Začetkom avgusta došli dež je namočil nekoliko zemljo in že v enem tednu se je videl zopet veliki razloček med gnojenimi in negnojenimi travniki. Podpisani sem si vedno nadejal, da še pride pravočasno dež in sem imel za ta slučaj pripravljeni čilski soliter, katerega sem takoj, ko je rosa minula, na travnikih in tudi po deteljišču raztrosil in sicer prilično 80 kg. na ha. Žal da ko pišem te vrste, še ne morem zanesljivih številko otavi podati; pa toliko smem trditi, da ne bom imel pomanjkanja pri otavi.

Na videz precej dragi čilski soliter (100 kg. 29 K) se je v tem slučaju pri meni prav dobro poplačal in sem enaka poročila tudi od različnih kmetovalcev dobil, kateri so moj nasvet v „Štajercu“ sprejeli.

Suša v minulem letu je povzročila, da bode vkljub državne podpore marsikateri posestnik le za silo preživel svojo živino, v kolikor jo ni mogoče vsled pomanjkanja krme poklal ali na pol zastonj prodal.

Vzemimo si iz te stiske prave nauke, ne imejmo več živine nego jo lahko preživimo, pobrigajmo se bolj ko dosihmal za pridelovanje dobre tečne krme, zboljšajmo si z vsemi znanimi sredstvi naše travnike in gnojimo iste zadostno z hlevskim gnojem; v slučaju da nam isti manjka, posežimo po dobrih umetnih gnojilih kakor Tomaževa moka, Kalijeve sol, čilski soliter itd.; ne pozabimo pa pri vsem tem tudi na njivah v kolobarju pridno štajersko deteljo sejati, kakor tudi v bližini hleva si primerno njivo nemške detelje (lucerne) pripraviti; zadnja nam bo dala v vsakem slučaju dobro tečno in zdravo priložnost.

Andrej Drogenig.

U pijanosti.

(Iz Francoskega.)

Dolgo je govorila gospa Hubard v svojega sina, naj grè vendar po očeta v krčmo; gotovo je tam zopet obsedel in se bode opijanil. Končno je André vbogal.

Bila je neprijazna in mrzla noč. André je stisnil čepico globoko v čelo. Ko je šel skozi neko postransko ulico, čul je na voglu glavne ceste vpitje in prepiranje, ki je prihajalo iz gostilne. Nakrat so se vrata gostilne odprla in v svitli luči opazil je Andrè svojega očeta. Pretepal se je z drugimi pijanci in končno so ga vrgli na ulico.

Andrè je tekel za očetom: „Stoj, stoj!“ je zaklical. Hubard pa je mislil v svoji pijanosti, da ga zasleduje eden njegovih tovarišev iz krčme.

„Kaj, ti me hočeš napasti“, je zavpil s hripavim glasom. — „Jaz hočem“ — Dalje ni mogel Andrè izpregovoriti, kajti oče se je hitro obrnil, brez da bi ga v temi izpoznal in ga je udaril s palico z vso močjo po glavi. Sin je padel težko na tla, Hubard pa je prestrašen zbežal. Ta slučaj ga je malo streznil in pričel je sam s seboj govoriti: „Morda sem prehitro udaril, ali zakaj me je hotel napasti? . . . Jaz sem se moral braniti . . . Nič ne dè, če prav sem dobro udaril! A kaj, glava ga bode bolela, družega nič . . . Hitro domu, žena bode že huda.“ —

Šel je domu in postavil palico v kot. „Kje neki se klatiš še v takem času okoli“, je rekla žena. „Vedno moram šele po tebe pošiljati. Kje pa je Andrè? Poslala sem ga v krčmo po tebe.“ — „Kolikokrat sem ti že dejal, da ni treba po-me pošiljati.“ — Hubard se je pričel slačiti; obdržal pa je hlače na sebi; polagoma je postajal trezen. — „Kje neki je Andrè?“ je dejala žena; „da bi se mu le kaj ne bi zgodilo.“ — „Kaj se mu pa naj zgodi“, odgovoril je mož; „vè ženske se vedno bojite.“

* * *

Hubard si je prižgal pipo, da pričaka sina. Ura je bila dve. Zdaj je postal nemiren. Nakrat je nekdo na zunanja vrata potrkal. Hubard je hitro tja tekel, ker je mislil, da pride njegov sin Andrè. — „Kdo je?“ je vprašal. — „Jaz, policijski stražmojster, odprite!“ —

Policijski stražmojster? Hubard se je spomnil pretepa. Neumni udarec! Gotovo se ga hoče zaslišati, mogoče še zapreti. Za poštenega očeta in mojstra gotovo ni častno, da se po cesti pretepeva . . . Zato je bil precej razburjen, ko je otvoril uradniku duri.

„Gospod Hubard“, je dejal stražmojster, „bodite enkrat pogumni, prinesem vam slabo novico“. — Hubard je postal od strahu blede. — „Prišel sem raje sam; vašemu sinu se je nekaj zgodilo“.

„Mojemu sinu! Oj Bog . . .“ Gospa Hubard je čula glas in hitro priletela: „Našemu Andréju se je kaj zgodilo?“ — „Napadli so ga“. — Hubarda je pretresla jeza. „Vraga“, je divjal in udaril s pestjo po mizi; „napadli, tega otroka!“ — „Mirno, Hubard, ga že nesejo“. — „Gospod stražmojster, povejte resnico“, je jokala mati, „ali je hudo?“ —

Stražnik je potegnil moža v kot. „Hubard, vi ste mož; dokažite to zdaj; zelo hudo je, ali storilca bomo dobili“. — „Ja, ja, gospod stražmojster!“ „Daleč ne bode prišel morilec!“ — „Morilec?“ je zavpil Hubard; „mujega sina so umorili? Sveti Bog!“ — Dihal je težko; žena pa je padla na kolena in ihtela. — „Prijatelj, ne obupajte“, je dejal uradnik; „nekdo je moral sina s palico udariti“ . . .

Zdaj je postal Hubard bled ko mrlič. Grozna misel mu je prišla na um. Bojazljivo je jecljal: „Vi mislite, da — ga — je — kdo s — palico . . .“

„Na vsak način“, odgovoril je stražmojster. „Našli smo fanta brez zavesti na cesti ležati. Vprašal sem ga previdno, ko me je pogledal: kdo te je udaril? Ali zašepetal je prestrašen: ne vem! in potem je padel zopet v omedlevico.

„In?“ je vprašala mati. — „In potem je bil takoj mrtev! Ali zločinec ne bode ušel kazni“.

Hubard je bil kakor da bi ga bila kap zadela; mrzli pot mu je tekkel po obrazu; padel bi na tla, ko bi ga uradnik ne obdržal.

*
*
*

V istem trenutku so prišli ljudje, ki so prinesli mrtvega dečka. Mati je padla čez mrliča in je pri pogledu na krvavo rano grozno zavpila. Medtem ko so vbogo žensko odpeljali, skril se je Hubard v nekem kotu; vedno je vpil: „Jaz tega nisem hotel, jaz tega nisem hotel!“ Komaj so ga potegnili vun. Bil je blazen . . .

Mnogo ljudi je spremljalo z rožami pokrito rakvo Andreja. Vsa policija je iskala morilca, ali — vse zastonj.

Hubard pa je bil neozdravljivo blazen . . .

Nadomeščanje dušika (Stickstoff) v naši zemlji.

(Spisal napredni kmet iz Sotolske doline.)

Kakor neka pravljica iz davno minulih časov se nam zdi, ako slišimo, kako so svoječasno naši pradedje mislili, da nadomestijo z hlevskim gnojem vse skoz žetev zemlji odvzete redilne snovi.

In vendar še ni dolgo sem, odkar so nas Liebig, Thaar in njih učenci učili, da se za nadomestilo primanjkačih redilnih snovi, kakor dušik, kalij, fosforjeva kislina itd. umetni gnoj potrebuje. Ravno imenovane redilne snovi se z vporabo žetve ali popolnoma ali pa vsaj deloma odstranijo iz dotične kmetije. Tako n. pr. potujejo vse redilne snovi z zrnom, slamo, senom itd. na mestni živilski trg, brez da bi se od tam le trohica vrnila. Nekaj boljše stoji na kmetiji, katera ne proda družega nego pitane živine; tam ostane vsaj v živinskih odpadkih mnogo redilnih snovi na kmetiji. Nikdo, kdor naše razmere pozna, bo tajil, da se z slabim ravnanjem z gnojem še te skromne množine redilnih snovi deloma izgubijo. Ena teh snovi, katera se še pri najskrbnejšem gospodarju v večji ali manjši meri izgubi je d u š i k (Stickstoff). O tem se vsaki lahko

prepriča, ako stopi v hlev in občuti oni ostri smrad, takozvani amoniakov duh. Nehote se bomo vprašali, kako hočemo zemlji to važno redilno snov nadomestiti, v kateri obliki hočemo zemlji dušik podati. Najbolje seveda v oni obliki, v kateri ga rastlina najložje porabi in taka oblika je salpetrova kislina, katero imamo v čilskem solitru vedno na razpolago. To imenitno sredstvo se danes vsled dobrih dovoznih razmer lahko po primerni ceni v vsakem kotiču sveta dobi. Blagodejni upliv tega gnojila se da kratko tako raztolmačiti: Mlada rastlinca potrebuje potem, ko je svoj lastni živež vporabila, za nadaljni razvoj dobro delujoči aparat za sprejem hrane. Z malo porcijo čilskega solitra ojačimo nežne koreninice in kmalu se nam kaže učinek, kadar vidimo, kako hitro in temno polje ozeleni; rastline kažejo bujno rast in temno-zeleno barvo. Čilski soliter se da najbolje v 3 porcijah in sicer zgodaj v spomladi, ako je ta ugodna že meseca marca, če ne pa pozneje. Z zgodnjim gnojenjem pomagamo nežnim rastlincaim cimiti. Drugič gnojimo, ko se žito v rast poda in zadnjič, ko začne bilke spuščati. Množina teh porcij se ravna po legi, podnebjju, kakovosti zemlje in slednjič po rastlini sami, katero hočemo gnojiti. Ozimina dobi brez ozira na eventualno pozebo 200—250 kg. čilskega solitra; poletne setve, posebno če je prejšna rastlina veliko dušika porabila, dobijo celo do 400 kg. medtem ko se pri ovsu še poplača 500—600 kg. čilskega solitra na ha razven drugih gnojil potrositi. Krompir potrebuje razven hlevskega gnoja v zadostni množini 200 kg., repa 4—500 kg. čilskega solitra, če se pa hlevski gnoj z umetnim nadomesti, je treba krompirju še vrhu te množine 100 do 200 kg., repi celo 200—300 kg. čilskega solitra še dodati. Samo-umevno je, da tudi manjše porcije blagodejno uplivajo. V koliki meri se gnojenje na vsakem posameznem zemljišču poplača, najdemo potom poskusov. Tudi fižol, grah, grahor, ja celo detelja potrebujejo začetkom malo porcijo 75—100 kg. na ha. Prav dobro je ozimini že pri setvi malo porcijo čilskega solitra dati, ker se v tem slučaju ozimine v jeseni tako ojačijo, da temlažje prestojijo nevarnost zime; taka žitna polja se pač spomladi od slabo gnojenih že od daleč poznajo. Če pa je bila zima res zelo huda in je tu in tam ozimina precej prezebla, pa vendar ne prehudo, pomagal bo čilski soliter ostalim rastlinam. Pa ne le imenovanim rastlinam pomaga čilski soliter, ampak pravilno vporabljen povzdigne pri vsaki kulturi znatno čisti dohodek; posebno ugodno vpliva v vinogradih in hmeljskih vrtih, pa tudi na travnikih se dobro obnese. Po poročilu dvornega svetnika dr. Paula Wagner v Darmstadtu se pomnoži pridelek na ha z 100 kg. čilskega solitra za 400 kg. zrnja in primerno množino slame, za 3600 kg. krompirja, 5500 kg. repe itd.

Dragi kmetski bralec, preberi, pomisli in poskusi!

V vseh kuhalnih receptih naj
se popravi:

„vzeme naj se toliko in toliko putra“

temveč **pravilno** in **uspešnejše**:

vzeme naj se toliko in toliko

Kunerola

za pripravo raznih jedil.

Zahtevajte izrecno

Kunerol.

To rastlinsko mast dobite v
vsaki prodajalni!

Hranilnica (Sparkasse)

mestne občine

CELJE

se nahaja v lastni hiši nasproti kolodvora.

Hranilne vloge obrestuje s 4% in plačuje hranilnica rentni davek.

Hranilnica izposoduje domače štedilnice (Heimsparsbüchsen) v najmanjši svoti 4 K.

Posojila

daje na hipoteke po 5%, proti menicam (Wechsel) po 5½% in na zastavke po 5%.

Hranilnica oddaja

železne hranilne predale

katere zakleni naročnik, sozaklepa jih tudi zavod, tako se zanesljivo vrednostne efekte hrani. Tudi sprejema hranilnica

odprte depote.

Uradne ure za stranke
vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

Ravnateljstvo.

Zelena gruda . . .

L. K.

Zelena gruda, mati zvesta,
pozdravljena mi ti!

Po morju krasnem sem se vozil,
iskal sem sreče nove, zlate,
iskal sem novo domovino,
a našel bedo le, tujino . . .

Zelena gruda, mati zvesta,
pozdravljena mi ti!

Pač kruh dobil sem v tujih krajih,
življenje sem dobil lahko,
prijateljev za hip dobival,
veselja mnogo sem užival . . .
Ljubezni pa ni bilo tam, —
kot tujec sem korakal sam,
in nikdo mi postal ni brat, —
ljubezni daješ ti le, mati,
zelena gruda domovinska . . .

Dokler je kmet na svoji grudi,
je prost, je gospodar!
Življenje, srečo, vso ljubezen,
mu daje zemlja v dar; —
zato ne trpi, da osužnil
bi tujec zemljo tvojo ti,
zato varuj si domovino,
varuj ta biser si . . .

Zelena gruda, mati zvesta,
pozdravljena mi ti!

Ptuj.

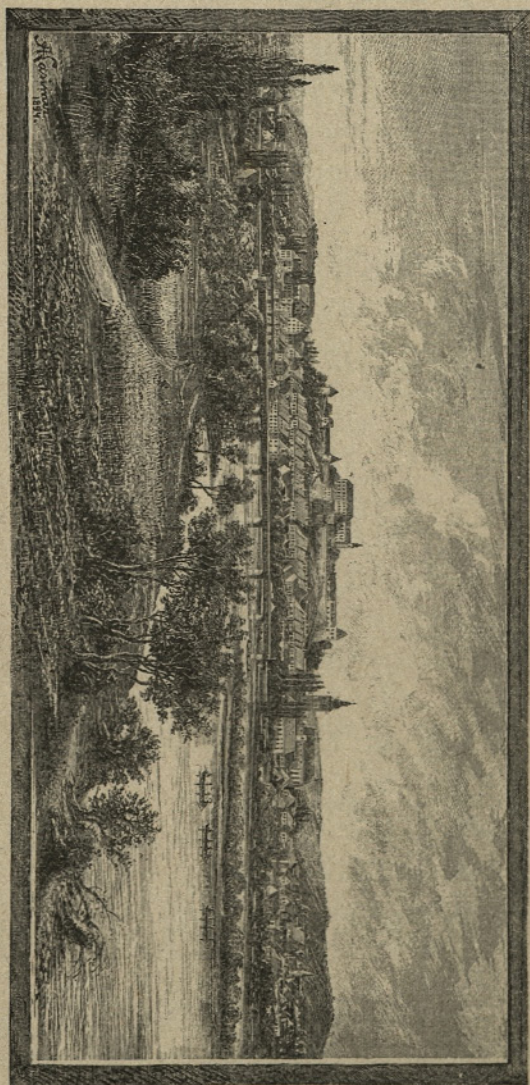
(Sličice mesta in okolice*).

Prijazni ob Dravi ležeči Ptuj spada med najstarejša mesta. Gotovo je, da obstoji Ptuj že nad 2.000 let, da se je pričelo to mesto torej že stoletja pred Kristovim rojstvom in da je že začasa mogočnosti rimske države cvetelo.

Našlo se je namreč denarje iz časa konzulata Quinctius in Furia; prvi je živel leta 546, drugi pa leta 368 pred Kristovim rojstvom v Rimu. Mi imamo torej zanesljiv dokaz, da je mesto Ptuj 3 -500 let pred Kristusom že eksistiralo. Predaleč bi nas peljalo, ako bi hoteli vso zgodovino tega mesteca popisati. Omeniti hočemo le še, da je prišlo rimsko mesto Poetovio pred okroglo 1.600 leti v dotiko s krščanstvom. V ptuj-

*) Podatki so deloma posneti knjižici »Pettau und seine Umgebung«, ki jo je spisal Jos. Felsner in založil W. Blanke v Ptuj. Tudi slike so plod dela Ptujčana, namreč g. slikarja A. Kasimir. (Op. uredništva.)

skem muzeju se nahajajo namreč deli oltarja, ki nam dokazujejo, da se je v tem času že v Ptujju Božja služba opravljala. Bil je, kakor nam poroča znanost, v Ptujju takrat škof, ki je krščanstvo razširjeval in umrl tudi za krščanstvo mučeniško smrt. Prišla so velikanska potovanja na-

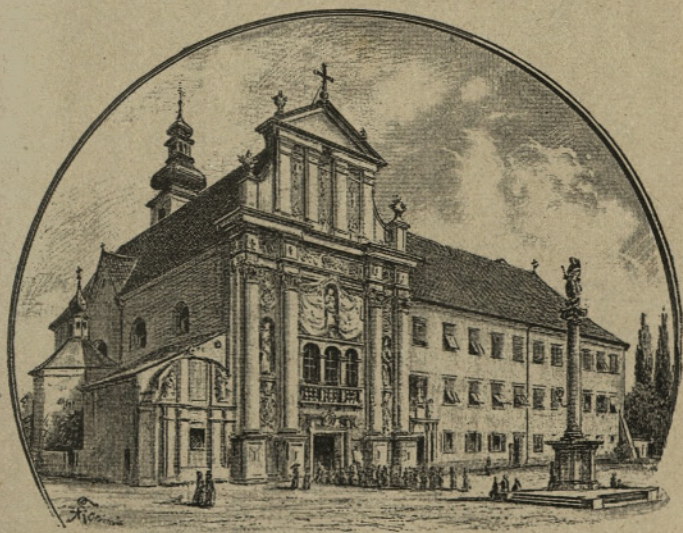

Mesto Ptuj.

rodov (Völkerwanderung), ki so spremenila lice celemu svetu. Uničeni so bili prvi pojavi krščanstva in tudi rimsko mesto Poetovio. Rimljani so izginili. Deželo so obdelovali že Slovani, v mesto pa so prihajali nemški trgovci. Prvo poročilo, ki ga dobivamo potem zopet od Ptujja,

je to, da se je sezidala cerkev, ki jo je pred 1.050 leti metropolit iz Salcburga blagoslovil. S tem se je pričela doba, v kateri je bilo mesto Ptuj skozi 700 let lastnina salcburške cerkve, dokler se ni razvilo v današnjo avtonomno deželno-knežno kamorno mesto.

Objavimo naj še par zanimivih slik in podatkov spomenikov ter poslopij ptujskih. V prvi vrsti treba je omeniti veliki minoritski samostan.

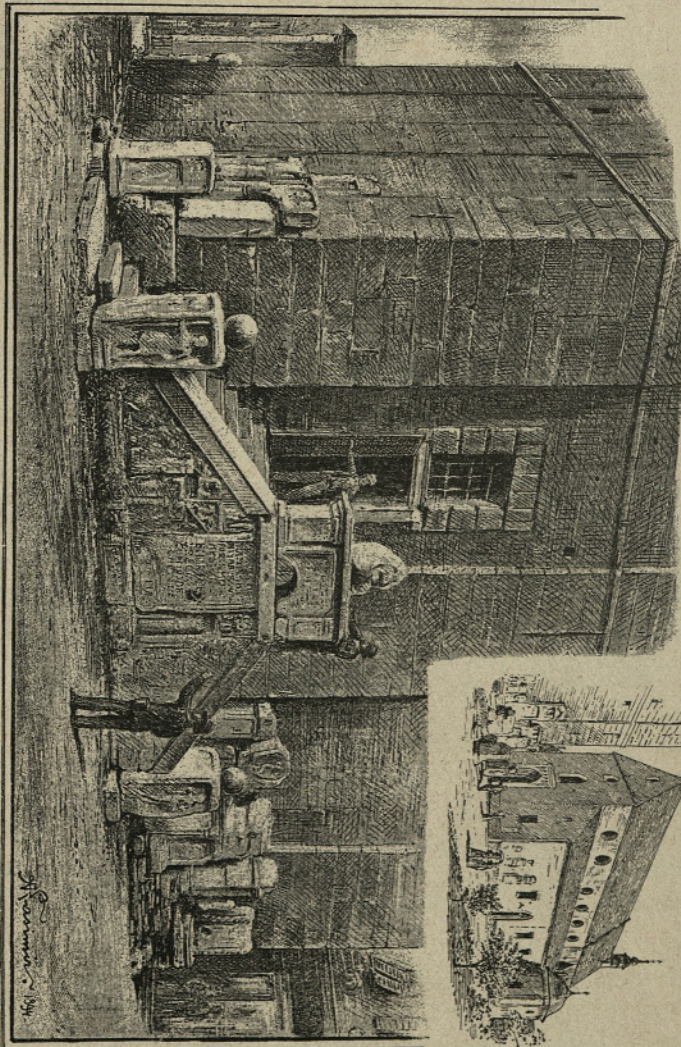
Samostan in cerkev oo. minoritov v Ptuj.

Minoritska cerkev kakor tudi kloster sta bila zgrajena v 14. stoletju in sta torej čez 600 let stara. Pred klošтром stoji stolp z Marijino podobo, ki je bil postavljen leta 1664 v zahvalo, da niso Turki mesta premagali.

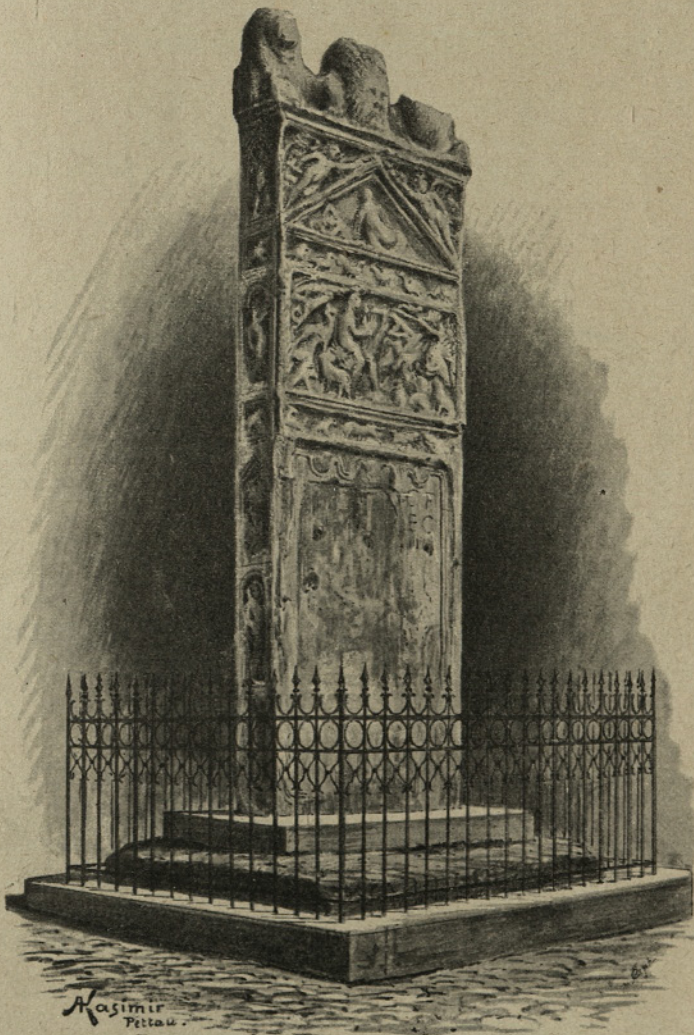
Druga, mestna farna cerkev se odlikuje zlasti po velikem starem svojem stolpu. Cerkev je bila sezidana ali ob koncu 12. ali pa ob začetku 13. stoletja. Stolp pravzaprav ne spada k cerkvi. Bil je namreč že 200 let pred cerkvijo zgrajen in je služil v svrhu razgleda po sovražniku. Leta 1684 je pogorel stolp farne cerkve. Zato je pustilo mesto v veliki mestni stolp troje novih zvonov obesiti. Leta 1705 je gorel tudi ta stolp, zvonovi so bili uničeni in eno etažo se je moralo odnesti. Mestni stolp je danes 54 metrov visok. Vsaka stran baže meri 14 korakov, debelost zidovja pa čez 2 klaftre (glej sliko!)

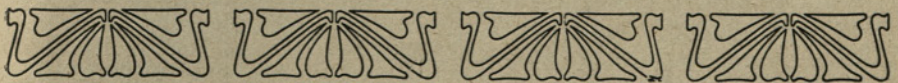
Mestni stolp v Ptujju.

Malo od cerkve oddaljen stoji posamezni ograjeni kamen, Orfejev monument ali „pranger“. Kamen je narejen iz enega samega komada belega marmorja in meri skoraj 6 metrov v visokosti ter $1\frac{1}{3}$ metra v širokosti. Svoj čas je bil to sramotilni kamen. Privezalo se je namreč k njemu zločince, katere je prebivalstvo potem sramotilo. (Glej sliko).

„Pranger“ v Ptuju.

Ogleda vreden je tudi grad „Ober-Pettau“, ki je danes lastnina

Vhod v grad „Ober-Pettau“.

grofovske družine Herberstein. Od grada se ima krasni razgled po celi dolini. Zanimive so velikanske kamenite duri (glej sliko).

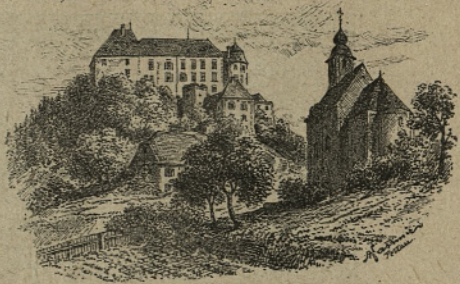
Sploh se lahko reče, da je ta grad pravo znamenje mesta in da daje celemu mestu značaj. V gradu samem je seveda tudi veliko zanimivih zgodovinskih spomenikov. (Glej sliko).

Grad „Ober-Pettau“.

Mesto ima tudi krasno okolico in so zato izprehodi zelo lepi. Omeniti nam je tu v prvi vrsti cerkev in grad **Wurmberg**. Pot je sicer od mesta precej dolga, ali vodi pa skozi tako lepe

pokrajine, da jo je vredno hoditi. Cerkev „Maria am Wurmberg“ je obdana z zidom. Poleg nje stojita na obeh straneh dva nagrobna spomenika. Sploh je ob cerkvi jako veliko viteških nagrobnih spomenikov. Pot vodi prijazno naprej in nakrat stojiš pred glavnimi durmi grada, na katerih opaziš 4 kanone. Grad je bil že pred letom 1100 sezidan. (Glej sliko).

Grad Wurmberg.

Prav lep izgled je tudi iz **Ptujske gore** (Maria-Neustift). Ptujska gora je ena najbolj obiskanih romarskih cerkev na Štajer-

Cerkev na Ptujski gori.

skem. Razgled od griča, na katerem stoji cerkev, še bolj pa od zvonika, je naravnost veličasten. Vidi se vso dravsko dolino, slovenske gorice, Ptuj itd. Cerkev na Ptujski gori leži 350 m visoko in je bila bržkone v 14. stoletju sezidana. Najbolj zanimiva je gotična kapelica, (glej tudi sliko), ki nosi znamenje celjskih grofov.

Prav krasno ob Dravi leži tudi grad **Ankenstein**. Na gori na desni strani je bila cerkvica sv. Ane. Ta krasni grad, ki je kakor da bi bil prilepljen na skale, bil je že leta 1199 močna graščina. Sezidan je bil tedaj že veliko preje. (Glej sliko.)

Grad Ankenstein.

Tako smo podali našim čitateljem par pomembnejših sličic Ptuja in njegove okolice. Nikdo naj ne zamudi, obiskati krasne te kraje, katerih lepota in plodovitost se da meriti z najlepšimi deželami. Bodimo ponosni na zeleno našo domovino, ki nam rodi tako zlate kapljice rujnega vinca in nas navdušuje vedno bolj s svojo krasoto!

Hranilnica (šparkasa)

mestne občine

== Brežice ==

obrestuje

hranilne vloge polmesečno z $4\frac{1}{2}\%$

in daje posojila proti $5\frac{1}{4}\%$ ter na menice
(Wechsel) proti 6% obrestovanju.

᠑ o m o č.

Spisal H. Fraungruber.

Zakonska Krištof živita malo neprijetno. On pridiguje vino in ona pridiguje vodo. Ker pa je ženska v pridigovanju že po naturi prva, napravi mož z dejanji potrebni rešpekt. Nazadnje svetil je Krištof z nosom vsem vinskim apostelnom in sosedi so že pravili:

„V nedeljo pri črnem konjiču,
v ponedelk pri plavem kotljiču,
v torek pri zlati svetilki,
na sredo pri lepi Cilki,
v četrtek pri solncu tam,
na petek pijancev hram
v soboto tudi tako —
naš Krištof v gostilni bo“ . . .

Krištofka je vse mogoče poskusila, ali on ni postal nezvest svoji navadi. „Redni človek mora imeti svojo voljo“, je dejal in pil naprej.

Zadnjič enkrat sedel je zopet pri „črnem konjiču“ z nekaterimi tovariši. Kar nakrat se odprejo vrata in Krištofova žena zavpije: „Danes zopet nočeš domu priti, falot? Zdaj pa le poiskaj pri tvojih pijanih tovariših prenočišča, k meni ne prideš več v hišo, jaz te ne pustim notri, da veš!“

„Ali čuješ, Krištof“, dejal je krčmar, „to briga tebe. To je pre-sneta reč! Tvoja baba bode zaklenila in ti ne bodeš prišel v hišo. Zdaj si pa le poišči prenočišče v gostilniški sobi. Bo že šlo pod mizo“.

Krištof ni ničesar rekel; niti mignil ni. Nekaj časa je sedel, gledal okoli sebi in potem je vstal ter šel proč.

„Vraga“, se je smejal gostilničar, „zdaj pa gre tepec bogvè kam. Seveda, postelja pod mizo mu je pretrda“.

Ali ni bilo dolgo in zunaj je zaropotalo. Krištof je prišel nazaj in na hrbtu je nesel — vrata svoje kamre. Te je naslonil na steno in dejal: „Tako, ljudje, tu sem prinesel vrata svoje kamrice. Zdaj pa naj le zaklene, ta stara, če more“ . . .

Kje ležijo skriti zakladi ali kako se štedi razumno?

(Spisal ljudski prijatelj.)

Nekega vročega poletnega popoldne sedel je veleket Lovro, ki je veljal na daleč okoli za precej bogatega, pod košato lipo, ki je stala na robu širnih njegovih njiv. Zamišljen je opazoval pridne dekle, ki so ravno zadnje snope žitja vezale in s tem žetev dokončale.

Lovro se je odkril in si obrisal pot iz čela, kajti pekoče solnce premagalo je tudi hladno senco. Ko je čez ne ravno zadovoljivo si žetev premišljeval, prišel je po poti, ki je vodila ob Lovrovem posestvu, sosed Jakec.

„Dober dan, Lovro! Mnogo sreče!“ je pozdravil Jakec in se malo ostavil ter pregledal Lovrovo žitno polje. — „Dober dan! O sreči se letos pač ne more govoriti. Velika suša ni plodove pustila dozoreti; no, pa že še grè“, odgovoril je Lovro in pogledal začudeno nedeljsko oblečenega Jakeca. „Kje pa si bil danes, da hodiš tako praznično oblečen okoli, ko je vendar dela dovolj? Ali nimaš nič dela doma?“ — „Imam pač dovolj dela, ali moral sem v mesto na sejem; prodal sem eno kravo, kèr imam premalo mrve, da bi čez zimo vso živino preživel. Zato sem raje zdaj en komad prodal, kajti pozneje bodejo vsled pomanjkanja krme živinske cene še bolj padle. Hotel sem sicer svoje male prihranjene denarje iz šparkase vzeti, da bi kupil krme, pa je mrva tako draga, da sem raje svoje težko prihranjene groše za resnejše čase v šparkasi pustil. Kdo vè, kaj se človeku še vse pripeti, in potem je le dobro, ako ima kaj na strani“.

„V kateri posojilnici pa imaš svoj denar naložen?“ vprašal je radovedno Lovro. — „V nobeni posojilnici, pač pa v naši stari šparkasi; kje drugje tudi?“ odgovoril je Jakec. Lovro je zamahnil z roko in menil: „Tu se pač vidi, da prideš veliko premalo z našim župnikom in učiteljem v dotiko. Drugače bi te že davno podučila, da se zamore denar v naši posojilnici, katero je župnik s težkim trudom ustanovil, ravno tako dobro naložiti, kakor v šparkasi. Poleg tega nam napravi konzumno društvo, kateremu posojilnica prav krepko pomaga, lep dobiček. Jaz imam pri posojilnici vse svoje gotovo premoženje naloženo in moram reči, da sem zelo zadovoljen“.

„Jaz pa ostanem vkljub temu raje pri naši stari šparkasi. Tam imam to dobroto, da se obresti vsakega pol leta kapitalu pripišejo in potem tudi obrestujejo. Glavna stvar pa je popolna varnost, katero zamore dati vložnikom edino šparkasa“. Tako je odgovoril Jakec. — „Larifari, varno je povsod!“ omenil je Lovro.

Zdaj pa je stopil Jakec malo bližje in nadaljeval: „Moj ljubi Lovro, ti se motiš, ako misliš, da je pri posojilnici ista varnost kakor pri šparkasi. Čital sem nekdanj, kakšna je pravzaprav razlika med šparkaso in posojilnico. Pri šparkasi jamči celi okraj za redno upravo in zlasti za hranilne vloge ter njih obrestovanje. Poleg tega se šparkaso od strani države nadzoruje in natanko kontrolira, tako daje izgubaza štedilce, vložnike in dolžnike popolnoma izključena. Tudi imamo vsi še posebne dobičke. Kajti šparkasa razdeli vsako leto iz svojega čistega dobička darila v šolske namene, za kmetijstvo in druge splošno koristne svrhe. Ta darila so zopet nam v korist in nam olajšajo naš težki gospodarski položaj. Škoda je le, da jih še toliko tega ne vè. Kajti mnogo denarja leži še v manjših in tudi večjih svotah brez obrestovanja mrtvo doma. In doma se lahko ta denar vsled požara, tatvine ali na drug način izgubi. V hranilnici pa bi se z obrestmi že podvojil. Ljudje poznajo žalibog še veliko premalo dobrote šparkas.“

Jakec se je odkašljaj in nadaljeval: „Posojilnica pa ni nič drugega nego tako imenovana zadruga z neomejenim jamstvom. To se namreč pravi, da jamčijo člani, to je vsi tisti, ki imajo svoje deleže v posojilnici, v prvi vrsti s svojimi deleži, v drugi vrsti pa z vsem svojim drugim premoženjem. Vsakdo, ki vzame od posojilnice posojilo, mora biti namreč njen član; zato so tisti, ki imajo le deleže, kakor tudi tisti,

ki vzamejo posojilo, prisiljeni, da jamčijo za posojilnico. In nadzorstvo? Posojilnico ne nadzoruje nobena oblast, temveč le iz vrst članov izvoljeno nadzorništvo. Ako bi se zgodile izgube, ki bi presegle premoženje posojilnice, morajo jih plačati člani in sicer vsi za enega in eden za vse z vsem svojim premoženjem. Ako bi tudi to ne zadostovalo, potem bi izgubili tudi tisti vložniki, ki niso člani, svoje denarne vloge ali deloma ali pa popolnoma . . . Zato bi ti kot dobri prijatelj svetoval, da svoje gotovo premoženje namesto v posojilnici raje v šparkasi“ — — „A kaj“, pretrgal mu je Lovro besedo; „do poloma ne more pri naši posojilnici nikdar priti; le nehaj s tvojo modrostjo!“ In jezen je obrnil Lovro Jakecu hrbet ter šel proč. Od tega časa naprej se je izogibal Lovro Jakecu pri vsaki priložnosti. Zanjega je to zelo žalilo, kajti mislil gotovo ni nič slabega. Svetoval je sosedu vendar le počteno in odkritosrčno to, kar je smatral sam za dobro.

Tako je minulo skoraj eno leto. Nekega večera, ko je Jakec po težavah dneva s svojimi ravno večerjal, potrkal je nekdo burno na vrata. Popolnoma nepričakovano je stopil Lovro, grozno razburjen, v sobo. Niti besedice ni mogel ziniti.

Jakec je bil zelo začuden čez ta čudni obisk. Vstal je in stopil k Lovretu, ter mu pomolil roko z vprašanjem, kaj se je vendar za Božjo voljo zgodilo in kaj ga pelje k njemu.

„Nesreča! Neverjetna nesreča! Jaz sem uničen!“ je šepetal Lovro in padel na stol.

Ko se mu je maloboljšalo, pričel je Lovro pripovedovati, da je izgubil ne samo svoje hranilne vloge v posojilnici, temveč tudi velik del ostalega svojega premoženja. Konzumno društvo je namreč napovedalo konkurz in posojilnica je bila pri temu hudo prizadeta. S solzami v očeh spominjal se je Lovro zdaj dobrih nasvetov soseda Jakeca, ki jih je ta pred enim letom izpregovoril in obžaloval, da ga ni takrat vbogal. Prosil je Jakeca za odpuščanje, da se mu je od onega časa izogibal, in za svet, kaj naj stori, da reši svoje premoženje.

Žalostno in sočutno mu je stisnil Jakec roko. Oprostil mu je rad njegovo postopanje in rekel končno: „Vidim, da pri temu položaju svoje gospodarstvo ne moreš izdržati. Pripravljen sem, da ti s svojimi skromnimi sredstvi v bedi pomagam. Morda se ti posreči, da si z malimi sredstvi, ki jih morda pri konkurzu še rešiš, novo majhno posestvo ustanoviš.“

Lovro se je ginjen zahvalil. Ali doživljena škoda, kateri bi se lahko izognil, ako bi svoj čas nasvet Jakeca vpošteval, ni bilo več popraviti . . . Iz bogatega veleposestnika Lovreta je nastal z enim hipom berač. — — —

Na polovici pota.

Spisal B. Rittweger.*)

„Torej smo gotovi?“ — „Gotovi, imaš prav! Gotovi za odhod kot lopovi! Bodi Bogu toženo!“ — „Ne tako, Frider, ne tako. Ne delaj

*) »Bauernbund-Kalender« 1907.

si stvar še težjo s tvojo jezo. Pojdi, poglej“ — in s tem je odprla še mlada kmetica, na katere obrazu pa se je že poznal boj za življenje, vrata v kamrico in pokazala na postelj, v kateri sta dva otroka mirno spala; — „ako gremo tudi vbogi odtod, smo vendar zdravi z našimi otročiči. Naj nam Bog ohrani to srečo.“

„Ti si zelo ponižna, Justina; zdravi, ja, zdravi berači“ — divji smeh je spremljal te besede kmeta, ki je gledal s temnimi pogledi po sobi. Nizka, velika kmetška soba je to bila; od starosti zatemnele stene so povedale, da so že generacije v teh prostorih živele in delale. Neprijetne, žalostne so izgledale zdaj te štiri prazne stene z veliko pečjo v kotu. Od pohištva ni bilo ničesar več videti nego par starih stolov ter nekaj posode. Luna je svetila skozi nizka okna.

Pohištvo je bilo razven postelje v kamri že na velikem lojterskem vozu pred gospodarskim poslopjem. Le še par ur in Friderik Epper bode moral z ženo in otroci hišo, posestvo zapustiti, ki je bilo že od davnih časov last njegove družine.

Žalostne, težke so bile te zadnje ure v domovini!

„Pojdi, Frider, poskusiva tudi malo spati. Pred tretjo uro ne gremo in zdaj je komaj deset.“ Tako je govorila žena z mirnim glasom. — „Poskusi, Justina, če to moreš, — jaz ne morem, to vem. Pojdi, vboga žena, saj si se dosti trudila te dni, pojdi in lahko noč!“ Pri teh besedah se je začulo ihtenje, divje ihtenje moža, ki pomeni veliko več nego ženski jok. — „Vbogi mož!“ Justina mu je položila roko okoli vrata in ga stisnila k sebi. „Frider, bodi miren, saj nekaj veš, da sva nedolžna na nesreči.“ — Zdaj pa je skočil mož po konci in se iztrgal iz objema ter zakričal: „Nedolžna, ja, nedolžna sva, vse sva storila, kar je bilo v naših močeh. Kriv je ta-le tam“ — divje sovraštvo se je pokazalo na kmetovem obrazu — „ta oderuh, ki me je objel s svojim lažnivim prijateljstvom, ki mi je vedno „pomagal“, vedno, ki je vedno vedel za svet in dajal svoto za svoto denarja, vedno z besedami: Jaz storim to rad. In jaz sem mu verjel v svoji neumnosti, oj Bog, dokler ni bilo prepozno, dokler mi ni potegnil zanjke okoli vratu, dokler ni bilo vso moje posestvo njegovo. To je hotel in zdaj je hinavec to dosegel. Vse je njegovo, vse! Hiša, posestvo, njive, paše, vse je njegovo, — in moj je — beraški žakelj. Ali“ — grozeče je dvignil Epper pest proti sosedovi hiši — „ali ni ti šenkano, Bukovec! Ni ti šenkano! Prišel bode dan ali noč, ko se me bodeš spominjal, mene, ki si ga vun pogнал v tujino, to ti prisežem pri vsemu, kar mi je sveto, pri spominu na mojega očeta, pri —“

„Stoj, mož, stoj“, je prosila Justina, „ne pregreši se in pusti misli na maščevanje. Friderik, ni dobro, ako pride sovraštvo v človeško srce. Maščevanje je moje, pravi Gospod.“ — „Ja, in oko za okom, zob za zob stoji tudi v sv. pismu, žena. Kaj? Ali naj tega lopova še blagoslovim, ki me je pregnal od moje hiše? Pojdi spat, žena, in pusti mi moje sovraštvo.“ — S tem je porinil kmet svojo ženo proti kamrici, zaprl za njo vrata, šel potem k oknu in zrl na dvorišče. Ko se je divja jeza poglobila, postalo mu je zopet mehko. Mislil je nazaj na svojo mladost. Kot edini fant je zrastel pod varstvom zvestih starišev med štirimi sestrami. Mnogo težkih časov se je vedel spominjati, slabih letinj, suše, živinjskih boleznij, ali vedno je ostalo trdno posestvo. Ali potem so umrli stariši, sestre so se pomožile

in so morale dobiti svoj del. Frider si je moral svoto za svoto izposoditi. Pomagal bi se pač lahko z bogato ženitvijo, ali v srcu je nosil Justino, vbogo siroto in vzel jo je v upanju, da se bode vse s pridno ženo izboljšalo. Upanje je bilo zastonj! Najstarejše dete je bilo slabotno; par let je živelo in zdravnik je bil vedno pri hiši in v apoteki se je moralo plačati. Justina je bila po rojstvu tretjega otroka dolgo časa težko bolana in slabe letinje so prišle, ena za drugo. Ali vse to bi se še premagalo, ko bi hinavski Bukovec s svojo svetohlinsko krinko vedno svoje pomoči ne vsiljeval. Prepozno je spoznal vbogi mož, da hoče Bukovec le njegovo posestvo dobiti, ki je ležalo tako lepo tik njegovega. To je spoznal šele, ko je bilo že prepozno, ko ni bilo več kamenja njegovega. Zdaj je pokazal sosed svoje pravo obličje; zahteval je ojstro denar nazaj. Eppler je moral vse žrtvovati, samo najpotrebnejše pohištvo mu je ostalo. In jutri zjutraj morala bi družina slovo vzeti od domovine ter se odpeljali kot posli na neko graščino. In Eppler je moral biti še hvaležen, da je to službo našel. Pa če je kdo leta dolgo gospodar in naj prične zdaj nakrat služiti in to vse zaradi enega slabega človeka — oj, zopet je prišla jeza v kmeta in zopet je grozil sosedu s pestjo. Potem se je vsedel na stol in skušal počivati. Bil je preveč truden. Ali zamanj! V kratkem času je zopet pokonci skočil in šel vun na dvorišče. Domači pes je nalahko zalajal in prišel prijazno bližje, ko je kmeta izpoznal.

Težko je bilo Friderju v srcu. Ni bil več gospodar — živo in mrtvo, vse je bilo Bukovčevo. Ali enkrat še je smel posest pregledati, skozi hleve in vrt korakati, enkrat še! Ko bi le mogel premagati maščevalne misli! Ko bi mogel ohladiti to vroče maščevanje! Morda bi bilo potem bolje . . . Ure še je hodil nesrečnež semtertja po hlevih, dvorišču in vrtu, dokler se ni pokazal na vzhodu prvi svit dneva in je petelin prvič zapel. Zdaj se je dvignil kmet, si obrisal oči in šel z močnimi koraki čez dvorišče v konjski hlev. Prejšne čase so stali tu po štiri konji, takrat ko je še stari oče živel; zdaj sta bila še dva in ta ga nista nič več brigala. Ali Bukovec mu je še milostno dovolil, da porabi konja za preselitev. Oj da je moral to milost sprejeti! Konja sta ga spoznala; pobožal ju je po vratu, odprl vrata in zaklical hlapcu: „Bogumil, vstani, čas je; hočem pred dnevom iz vasi priti!“ In zdaj v hišo. Žene ni bilo treba klicati; skuhala je že kavo, oblekla dečo, triletnega Martina, dveletno Margreto. Postelje so bile že zvezane. Žalostno je pozdravila Justina moža, — zdaj je bila i ona pri koncu s svojimi močmi. Debele solze so ji tekle iz oči in hotela se je nasloniti na kmeta. Ali ta je stopil v stran, hotel je ostati močan. „Danes ne, žena“, je dejal, „vse ne pomaga nič. Ne pusti, da bi hlapec tvoje solze videl in to ljudem pravil.“ Hitro so spili zajutrak. Potem je prišel hlapec. Frider je vzel fanta, Justina deklico — par korakov in domačija je bila za njimi. Na tihi vaški cesti je stal visoko naložen voz. Justina je šla najprve gori, potem ji je dal mož otroke in skočil sam na voz. Tudi hlapec se je vsedel — še en pogled je obrnil kmet nazaj, temno je bilo njegovo oko. „Bog nas vodi“, je zašepetala Justina. Ali bila mu je prazna beseda. „Vrag“, si je mislil in divjo sovraštvo do soseda je živelo v njegovem srcu, „vrag nam je kazal pot.“ — Hlapec je zažvižgal z bičom in polagoma se je pričel voz premikati. Nikdo v vasi ni vedel, da so se Epplerjevi na vse zgodaj odpeljali.

Eno poletje in ena zima sta pretekla od one žalostne preselitve. Hišica v Fridebahu, ki je sprejela Epplerja in njegovo družino, je izgledala revno in vendar prijazno. Justina je dobro razumela, kako napravi domovje prijetno. V vrtu pred hišo je zelenelo in cvetelo, na oknih lepe rože, kokoške na dvorišču in v hlevu je meketala koza. Za hišo še kos vrta in krompirjeva njiva — pač dovolj za zadovoljne ljudi. Ali Frider ni zadovoljen, noče, ne more biti zadovoljen; on goji svoje sovraštvo. Nikdar ga ni videla žena se smejati od one selitve iz stare domovine; za otroke ni imel zabavne besede. Storil je svojo dolžnost, delal za gospodarja, kakor se sliši, istotako za svojo družino, ali vse brez veselja.

Bilo je pač težko življenje. Par mesecev po selitvi se je pridružilo še tretje dete, pozdravljeno od matere s solzami, od očeta z nevoljo. „Še en nesrečni črv več“, je dejal. Ali zdravi so vsi trije. Justina hoče moža vedno s tem tolažiti, ali posreči se ji ne. „Ti ne veš, žena, kako žrè to človeku na srcu, ako zrasteš kot sin posestva in moraš proč kot berač. Meni žrè to v duši in preje ne bode bolje, dokler —“ S tem po navadi konča.

Nekega lepega popoldne pride Justina od graščinske hiše, v roki neki zavoj. Večja otroka sta se igrala pred hišo; najmanjše je spalo v sobi. Frider pa je prišel ravno od polja. „Dober večer, Frider, no, že doma?“ — „Hm, smo bili preje gotovi z ovsom in nadzornik je menil, da naj le grem domu.“ — „To je prav, le pridi, jaz imam veliko veselje; graščinska gospa mi je dala velik zaboj starih oblek za otroke; zdaj smo za zimo že skoraj preskrbljeni. Jaz sem tako vesela, Frider, vendar so še dobri ljudje na svetu!“ — Hotela je obleke pokazati, ali mož ji je zaklical jezno: „Pusti cunjje, ne zastopim tvoje veselje čez to beraško šaro; oj Bog, daleč smo prišli! In vsega je Bukovec kriv, oj da bi mogel —“ Ponehal je in stopil v hišo ter zaprl trdo vrata. Justina si je obrisala solze. Potem je šla za očetom, vzela najmanjšega otroka in se igrala z njim pred kmetom, ki je sedel temen pri oknu. Ni se nanjo oziral. Tiho je šla zopet iz sobe, dala otroka v zibeljko in pričela šivati. Frider je prišel vun, šel parkrat semtertja, nakrmil kozo in šel zopet nazaj v hišo.

Težko je bilo ženi pri srcu. Da se Frider ni mogel odvadeti maščevalnih misel proti Bukovcu . . . Žena je bila tako zamišljena, da se je skoraj prestrašila, ko je začula neki glas: „Dober večer, gospa. Tako pridni? Lepi večer imamo danes. Saj menda niste še Abrahama pozabili?“ — „O Abraham, pozdravljeni!“ Poznala je starega krošnjarja, odkar se je vedla spominjati in kupovala vedno od njega svoje male potrebščine na cvirnu, trakovih in drugem. „Pozdravljeni, Abraham!“ je rekla še enkrat in dala starčku roko. „Vsedite se, lepo je, da pridete zopet enkrat.“ — „Ja, tako daleč pridem malokedaj. No, pa že gre, že gre. No, gospa, kako gre z vami? Veselilo bi me, ko bi kaj kupili. Dal vam bodem po ceni iz starega prijateljstva. Vem, da so zdaj slabi časi za kmeta. Ali nekaj obleči mora vendar. Dal vam bodem po ceni, ker Abraham ni nehvaležen. Poznal je kmetico Eppler. To je bila žena! Dostikrat mi je dala kaj zastonj in ni se mi smejala. In ko sem obolel, mi je skuhal čaj in mi pomagala kakor kristjanu, Bog ji plačaj. Ali hočete kaj?“ — „Ne, Abraham, ne morem nič kupiti, denarja primanjkuje pri nas. Seveda, gorko oblečico za otroke bi že rabila, pa ne gre, ne gre.“ —

„Bo že šlo, gospa, — tukaj —“ in starček je privlekel predmete hitro vun. Potem je pričel pripovedovati od Bukovca in pravil, da je pustil podreti staro Epplerjevo hišo in sezidati na istem mestu novo palačo. Abraham je končal: „Bogat je Bukovec, ali ako je tako zadovoljen kakor jaz, ne vem.“ — Justina je šla v hišo po denar, da bi plačala kupljeno blago. Ko je prišla nazaj, ni bilo več Abrahama. Otrok ji je rekel: „Mama, mož je že šel in rekel, da je že vse plačano.“ Justini so stopile solze v oči. Potem je poiskala moža, da mu pove o posetu Abrahama. V vrtu za hišo je našla Friderja, ki je imel glavo v roke naslonjeno. Še temnejše kakor drugače je gledal pred sebe. „Hiša mojega očeta podrta, naša stara, poštena hiša, — oj vse sem slišal, kar je Abraham pravil o lopovu Bukovcu in še miren naj bodem. Ali Bukovec in njegova zalega ne sme biti zadovoljna na moji posesti — tega nočem — pusti me, žena, ti to ne razumeš. To vse že vpije do neba!“ — „O Frider, Frider, ti si nehvaležen, to pač ne bo vzelo dobrega konca!“ — Pusti pridige, Justina, vse to ne pomaga nič. Preje ne bodem miren, dokler —“. V tihi žalosti je odhajala Justina.

Odkar je povedal Abraham svoje novice, naraslo je v Friderjevem srcu sovraštvo še močnejše. In rodil se je v njemu načrt, ki je živel že odkar je moral domovje zapustiti. Zdaj je bil sad zrel, čas izpeljave je prišel. Žetev je bila minula, gospodarska poslopja Bukovca polna, nova hiša zgrajena — zdaj se mora zgoditi. Ali kako? Tri ure pota v Irmelsdorf, tri ure nazaj; celo noč bi rabil. Kako bi se mogel neopažen toliko časa od hiše odstraniti? Morda bi se našel vzrok, — ali Justina — kadar ga je pogledala s tihimi svojimi očmi, ni mogel lagati. Ona ne bi smela ničesar vedeti; ona bi to za greh držala, kar je bila le njegova pravica. „Oklo za okom, zob za zob.“ To je bil njegov nazor. Delal je natihoma načrt za načrtom, ali vsi niso bili izvedljivi. Dnevi so minuli, vedno večja je bila njegova želja po maščevanju.

Nekega dne dobila je Justina poročilo o smrti edinega svojega brata, ki je bil v Lentersdorfu, kateri kraj je bil približno dve uri oddaljen. Bila je globoko žalostna in želela mrtvega še enkrat videti. Ali bili so otroci. Kdo naj bi jih oskrbel. Ali mož je dejal: „Le pojdi, vzemi najmanjše dete seboj in ostani čez noč tam. Bo že šlo enkrat brez tebe in tvoji sorodniki bi ne bili zadovoljni, ako ne bi prišla k pogrebu.“ Justina si je torej oblekla nedeljsko opravo in se podala drugo jutro z najmanjšim otrokom na potovanje.

Frider je bil zelo razburjen. Proti večeru je šel v kozji hlev in imel tam opraviti s slamo, starimi cunjami in posodo za petrolej. Vse to je zvezal skupaj in skril pod mrvo v šupo. Ko se je mračilo, dal je otrokom jesti; njemu samemu ni šlo ničesar skozi grlo. Potem je poslal Margreto in Francelja spati. Čez nekaj časa je pogledal v kamrico in globoko dihanje otrok mu je dokazalo, da že spita.

Bila je ura devet — ob štiri uri zutraj bi bil že lahko nazaj; potem bi bilo že vse storjeno in nikdo ne bi mogel trditi, da je hišo zapustil. Jutri bode moral Bukovec odpotovati! Ko se je Frider odločil, prišel je čudoviti mir v njega. Potihoma je odklenil hišne duri, šel tiho v šupo in vzel zavoj ter prišel skozi vrt v prosto. Bila je temna, mirna noč, nobene zvezde in tudi lune ne na nebu. Težki oblaki so viseli nad goro, kakor da bi hotel priti dež. Le danes naj bode suho! Nobenega

človeškega bitja ni bilo slišati. Hitrih korakov je šel Frider naprej. Ako se mu posreči maščevanje, potem bode zopet prosti mož. Môra, ki ga je že tako dolgo tlačila, bi bila odstranjena, vendar enkrat bi zopet našel mir in pokoj. Dospel je na višek gore, torej na polovico pota. Nehotè se je ostavil, vzdihnil globoko in pogledal nazaj.

Skozi oblake je pogledal prvi krajec lune, par zvezdic se je svetilo na koscu neba, nočni veter je šumel v vetru — drugače vse tiho. Ali — kaj je to? Pod goro, na kateri je stal potovalec, se je pokazalo nekaj — močni svit, ki je zopet otemnel pod oblaki dima — ali zdaj velikanski plamen — velikanski požar — cerkveni stolp se vidi v plamenih — veliki Bog, gori, gori v Fridebahu. In čisto na koncu vasi mora to biti in njegova hišica je tam, — in njegovi otroci — —

Mučni krik se je iztrgal iz njegovih prs, grozovita bojazen ga je objela. Ni bil zmožen, da bi se le premaknil. Tam doli gori, morda njegova hiša, in njegovi otroci sami, zapušчени. „Pomagaj, Bog, pomagaj!“ Tako je zavpil. In spustil se je nazaj v beg, viharno je dihal razburjen do skrajnosti. Tako je tekel prestrašeni mož, naprej, vedno naprej, ves v znoju in potu. Srcè mu je bilo, kot da bi hotelo počti, moči so ga zapustile in padel je na kolena. In zopet je skočil po konci, — naprej, naprej! In plamena v vasi divjajo in žrejo požrešno naprej; on vidi, kako skačejo plamena od ene na drugo streho. V duhu vidi, kako se njegovi otroci zamanj mučijo, da bi ušli ognju, kako padajo, zadušeni, zgoreli — o Bog, bodi milosten! Kdo se bode zanje brigal? Vsak si je sam najbližnji v taki noči!

Zvon doni do njega, kakor da bi klical: ogenj, ogenj, — ti si to — hotel — zdaj je tu — ogenj, ogenj — Bog, ne sodi me, je zavpil in bežal naprej; bojazen mu je dala nove moči, v velikanskih skokih je divjal naprej.

Zdaj je dospel v vas — plamena povsod in vpitje in klici razburjene množice. Iz strehe njegove hišice so se kazala plamena; z enim skokom je skozi vrt in z par koraki pri postelji svojih otrok. Nad njemu je ropotalo in že je prišel dim v kamro, ali njegova otroka spita živa, mirna. Viharno ju je potegnil k sebi, ju ovil z odejami in prišel na prosto. Rešeni, rešeni, Bogu bodi hvala!

* * *

Jutro je in solnce razsvetljuje grozno sliko uničenja. Skoraj polovica vasi leži v pepelu. Vse joka in tarna, samo Frider ne, vkljub temu, da mu je vse zgorelo, kar je bilo njegovega. Njegovi in drugi otroci so na graščini; za hip nima ničesar opraviti. Polagoma grè malo iz vasi proti Lentersdorfu. On sluti, da mora Justina zdaj priti. In res, komaj je par minut od vasi oddaljen, ko jo že zagleda, kako je hitela proti njemu z otrokom na roki,

„Frider“, je zaklicala, — „ali je res, o, nesreča, nesreča! Naša hišica proč, naša lastnina, — ali ti in otroci ste zdravi. Oh, tožiti se ne sme in vendar je tako težko“ — „Ne, ne jokati, Justina! Plamena niso uničila le srečo, lastnino, temveč tudi vse, ker je bilo v meni slabega in grešnega. Mnogo jih je, ki bodo to noč proklinjali, — jaz jo hočem blagosloviti. Zakaj, to ti povem drugikrat. Zdaj pojdemo k otrokom.“

Čudno prestrašena od slovesnih teh besed je pogledala Justina svojega moža in zaklicala: „Frider, kako izgledaš? Bele lase si dobil to noč!“

„Verujem, Justina, a to nič ne dene, to je celo dobro. Drugi naj bodem odslej, na zunaj in znotraj — in zdaj pogum, ljuba žena. Pod pepelom je vse pokopano, kar me ni pustilo do miru in pokoja. Tako mi je, kakor da bi se zbudil iz težkih sanj. Od danes me imate zopet, ti in naši otroci. Daj mi malo deco!“ In vzela ji je otročiča. Potem je prijel Justino, ki ne vè, kaj se godi, pri roki in tako sta korakala proti vasi, dva pogorelca, revnejša kakor kedaj in vendar bogatejša kot preje . . .

Občinska seja.

Po H. Fraungruber.

„Ali smo?“ vprašal je župan na občinski seji in pogledal okoli sebe. „Kje je Haberleitner?“

Eden je pogledal družega, ali Haberleitnerja ni bilo. Končno se je oglasil hlapec. „Bil sem pri njemu, gospod župan. Ko sem potrkal, zavpil je Haberleitner: „Jaz spim!“ No, sem si mislil, ako človek spi, se mu ne more nobene pošte sporočiti. Zato ni tukaj, ta Haberleitner.“

„Taka neumnost“, pravi župan in si posadi špeglje na nos. A Dukovec je poslal pismo, ta se je tudi zmuznil. Poslušajte (čita): „Podpisani prosi, da je nakrat zbolel, zato se ne more seje udeležiti in prosi zato, da bi se ga zato oprostilo, zato, ker je zbolel. Udani Miha Kajl, po domače Dukovec. — Ta bi imel tudi po seji čas, postati bolan. No, zdaj pa smo. Torej — vi veste, da hočemo cesto, novo cesto od Karvinklovega gozda, da pripeljemo les lahko do železnice.“

„Lahko do železnice“; dejal je Strabihler, „bravo, to je ta prava.“

„Torej dobro! Zemljišče je Gozdarjevo. Zato je Gozdar na današnji seji prva točka.“

„Holt ja“, zarepenčil se je Gozdar, „jaz moram moj travnik pustiti, zato sem prva točka, tako rekoč glavna točka. In to me veseli in zato pravim: ja, jaz dam travnik!“

„Prav je“, omeni župan, „to je lepo od Gozdarja, da s to zadevo ni profi občinskemu blagru. Ali ljudje, gospod okrajni glavar vidi tako rad ednoglasni sklep in zato moram vsacega vprašati. Kaj misli Ravtašel k cesti?“

„Jaz sem tako zanjo“, pravi Ravtašel.

„Jaz tudi“, zakriči Mandl, „cesto moramo imeti.“

„Moramo imeti, bravo“, potrdi Strabihler.

„No, in Daksel?“

„Se razume“, meni ta, „to je bilo vedno moje govorenje.“

„Kaj?“ se razburja Harfovec, „ali nisem to precej rekel? Jaz in moj sosed in kolar, mi smo bili prvi!“

„No, potem je dobro“, razveselil se je župan, „potem imamo itak ednoglasni sklep. Ali ljudje, gospod okrajni glavar meni, da bi bila dolžnost občinskega zastopa, da malo premisli —“

„Malo premisli“, mrmra Strabihler, „bravo, to sem si že dolgo mislil, da to ni prav, ako se nič ne premisli —“

Župan udari po mizi. „Zdaj govorim jaz! Kèr bi napravila cesta občini troške —“

„Je že res“, dejal je Gozdar, „in jaz naj dam zato svoj travnik.“

„Tega ti mora občina odkupiti“, meni župan; „in delavce moramo plačati in vsak kmet mora šofer dovoziti, no, saj tako veste, da ni nič zastoj na svetu.“

Zdaj je ostal Daksel in potipal s svojo palico po županovi grbi. „In to rečem, cesta bode vsak dan več koštala, saj vemo, kako to gre.“

„Prav imaš, Daksel“, pomagal mu je Mundl, „to je bilo vedno moje mnenje. Dalje traja, več košta. Tu se ne sme kar notri skočiti.“

„Kaj pomeni to?“ pravi župan; „saj ste bili ravnokar vsi za cesto.“

„Vsi za cesto, bravo“, reče Strabihler, „kaj se pravi zato? Nova cesta, to je že dobro, ali slabe čise mora človek tudi premisliti, ko je itak denarja tako malo.“

„Kaj“, zakriči Harfovec in postane rdeč kot kuhani rak, „ali nisem to vedno rekel?“

„Ne, tega nisi rekel“, se brani župan.

„Mislil sem si pa to. Jaz in sosed in kolar, mi smo zadnji, da bi se denar ven metal.“

„Se razume“, pravi Daksel in potipa zdaj Harfovca s palico po grbi, „in končno vprašam: ali moramo imeti novo cesto? Kaj ne, Gozdar?“

„Je res, res, jaz ne dam svojega travnika za kaj tacega, to me niti v glavo ne pade.“

Župan izprazne svojo fajlico in ostane: „Torej, — ali se naj cesto zgradi ali ne?“

„Ne“, zavpijejo vsi, „ne, bogvè zakaj!“

„Torej smo edini! Cesto se ne zgradi in to je slabo. Ali ednoglasni sklep imamo in to je prav. Ljudje, seja je končana!“

Ringa ringa raja . . .

Spisal **Tebničmar.**

Ringa ringa raja,
piška pa nagaja,
petelinček poje:
kikerikiki!

Kmet grè iz pisarne;
tam ni sobe varne!
Dohtarček pa poje:
kikerikiki!

Kmet grè davke plačat
in dolgove vračat;
oderuh pa vriska:
kikerikiki!

Oj kaplan veseli,
Kaj bi vi hoteli?
Kuhar'ca se smeje:
kikerikiki!

In prvak razgraja, —
»Štajerc« mu nagaja!
Mi pa pojemo:
kikerikiki!

Enkrat vzdignil kmet bo
krepko svojo roko,
in pregnal lenuhe:
kikerikiki!

Vladala resnica
bo, za vse pravica!
Čast naprednim vsem!
Kikerikiki!

Šparkasa

v Radgoni

jemlje

vloge po 4%

in plačuje rentni davek sama iz lastnega.

Za posojila na hipoteke 5%

in na

menice (Wechsel) 6%

Kmetovalcem okrajev **Radgona** in **zgornja Radgona** se priporoča s to šparkaso zvezano

posojilno blagajno
za osebni kredit.

Tam se dobi

posojila brez stroškov

proti dolžnemu listu in menici po 5%.

    Mestno
soparno kopališče
(Dampfbad)
 v Ptuju.

Da zadošča potrebi ljudstva in omogoči tudi revnejšim ljudem kopanje, znižalo je mestno kopališče v Ptuju cene. In sicer stane kopelj s hlaponom:

== Vsak navadni dan ob 1 uri popoldne in vsako nedeljo ali praznik ob $\frac{1}{2}$ II uri predpoldne le 60 vinarjev. ==

Istotam se nahaja mestna

parna pralnica
== **(Dampfwäscherei)** ==

v kateri se prevzame perilo po

najnižjih cenah.

Priporoča se najtopleje

vodstvo mestnega kopališča in parne pralnice.

Praktični namigljaji za umno pridelovanje krompirja.

Obče znano je, da prištevamo krompir k najboljšim, najpomembnejšim in najrodovitnejšim kulturnim rastlinam.

Krompir ni samo kot važna in vredna ljudska hrana znan, rabi se veliko tudi za pitanje živine, in daje v veliki meri pridelan podlago za tehnično produktivne stroke, posebno za tovarne špirta.

Vsled tega bi pač bilo na mestu, da bi pridelovanju krompirja posvetili večjo pozornost, katera bi se gotovo mnogokrat poplačala.

V trenutku ko posvetimo eni posebni panogi kmetijstva večjo pozornost, pospešimo tudi nje dobičkonosnost v enaki meri. Tako nam prinašajo vinogradi pri zdajnem racijonelnem obdelovanju več in boljše vina nego poprej.

Krompir se lahko v domači hiši kakor tudi na živilskem trgu dobro porabi.

Naloga racijonelnega pridelovanja krompirja je:

1. kolikor mogoče veliko debelega, zdravega, in
2. okusnega krompirja pridelati.

Predpogoji da to dosežemo so: a) pravilno pripravljanje in obdelovanje zemlje, b) zadostno gnojenje z gnojili, kateri vsebujejo vse potrebne redilne snovi in c) določba prave vrste in večkratna menjava semena.

Po naravi ugajajo pridelovanju krompirja bolj lahke pesknate zemlje, vendar pa lahko tudi na težkih zemljah veliko množino krompirja pridelamo, ako le zemljo zato primerno pripravimo.

Večkratno globoko oranje v zvezi z obilnim gnojenjem z hlevskim gnojem, kakor tudi zeleno gnojenje napravi zemljo rahlo in v nje nakopiči redilne snovi.

Večkratna menjava semen (n. pr. vsakih 5—6 let) je potrebna, ker najboljša vrsta vedno v eni in isti zemlji pridelana s časom njene dobre lastnosti izgubi, kar nam kaže vedno manjši in gnili krompir; pravimo — seme degenerira.

Da najdemo za naše razmere najpripravnejše vrste krompirja, treba je delati z večimi dobrimi vrstami poskuse. Pričel sem že spomladi z istimi, pa hočem jih prihodnjo spomlad nadaljevati, torej tudi pozneje čez nje poročati. Danes pa hočem na podlagi natanko izvršenih poskusov pokazati, kako se pridelek skoz zadostno in pravilno gnojenje lahko zviša. Da se prepričam v koliki meri se gnojenje z umetnimi gnojili v naših razmerah pri krompirju izplača, sem napravil tozadevne natančne poskuse. V to svrho sem zgodaj v jeseni deteljno njivo globoko zoral in 2 enakomerni parceli po 100 m² za poskuse odločil.

Na eno teh dveh parcel raztrosil sem v jeseni 6 kg. 18% Tomaževe moke (znamka zvezda) in 2 kg. 40% kalijeve gnojne soli, med tem ko je ostala druga parcela negnojena.

Kakor na celi njivi sem tudi odmerjene parcele spomladi ostro povlekel, še enkrat zoral, primerno zemljo pripravil in koncem aprila srednje veliki krompir ene vrste nasadil.

Pred in po prvem okopavanju sem potrosil na v jeseni gnojeno parcelo še vsakokrat $\frac{3}{4}$ kg. Čilskega solitra, nakar sem dal krompir potem precej visoko ogrniti.

Ker je bila zemlja rahla in čista sem lahko poletno delo omejil na dvakratno škropljenje z $1\frac{1}{2}\%$ bakreno apneno raztopino.

Vsled tega, da krompir po navadi le v deteljišče sejem, potrebna dela pravočasno in natanko izvršim, in tudi na škropljenje ne pozabim, sem o nasprotju k mojim sosedom vaju vedno veliko in lepega krompirja pridelati, tembolj ker jaz deteljišča redno z 600 kg Tomaževe moke in 200 kg. 40% kalijeve soli na ha gnojim.

Če pomislimo, da detelja veliko dušča iz zraka nasrka in ž njim zemljo založi, veliki del um. gnojil še neporabljeno v zemlji pusti, kakor tudi da podorana previsoka detelja veliko humusa napravi, bi pač lahko trdili, da je gnojni stan tacega sprašenega deteljišča idealen.

V primeri k mojim sosedu sem na takih njivah tudi vedno veliko in lepega krompirja zares pridelal.

Tembolj me je toraj zadovoljil izvrstni uspeh novega gnojenja; ne le da so se mi povrnili stroški gnojenja, ostal je še lepi dobiček, kojega spodaj navedem.

Na negnojeni parceli z 100 m² pridelal sem 245 kg. srednjevelikega in debelega krompirja, medtem ko mi je dala gnojena parcela 358 kg skoraj izključeno izjemno velikega krompirja. (Glej sliko).

Pri spravljanju krompirja je treba jako paziti, da se gnili in bolan krompir takoj na njivi od zdravega loči in posebej pobere, ker na njivi ostali gnili krompir v zemlji kal bolezni pusti. Istotako je tudi treba na to gledati, da je krompir kadar ga spravljamo v klet, dovolj suh, da nam pozneje v kleti ne gnije; sveži apneni prah potrošen na krompir in več-

kratno žveplanje kleti ohrani krompir v kleti zdrav. Omenim še, da je zelo priporočljivo že v jeseni semenski krompir odbrati in v ta namen le popolno zdravi srednjeveliki krompir odločiti, veliki krompir pa se naj pri setvi samo enkrat prereže.

Ker je krompir za pitanje svinj posebno dober in tečen, njega pridelovanje v primeru h drugim enakim poljskim pridelkom veliko manj delavcev zahteva, se lahko pomnoženo pridelovanje krompirja poleg pravičnega in zadostnega gnojenja toplo priporoča.

Kakor je iz tega poskusa razvidno, je treba celo njive, katere so se za prejšnji pridelek izdatno pognojile, ako hočem na njih najvišji pridelek doseči, še pravočasno pognojiti z 600 kg Tomaževe moke, 200 kg Kalijeve soli in 150 kg Čilskega solitra na ha.

Izkaz. gnojenja, pridelka in dobička.

(Glej sliko!)

Na parceli 1 negnojeno je zraslo 245 kg. krompirja, na parceli 2 gnojeno z 6 kg. Tomaževe moke, 2 kg. Kalijeve soli in $1\frac{1}{2}$ kg. Čilskega solitra je zraslo 358 kg. krompirja, to na ha preračunjeno

parc. 1 negnojena 245 met. stotov

parc. 2 gnojena 358 met. stotov

torej več krompirja 113 met. stotov vsled gnojenja.

600 kg. Tomaževe moke 18% à K 7.— . . . K 42.—

200 « Kalijeve soli 40% « « 13.— . . . « 26.—

150 « Čilski soliter « « 34.— — . . . « 51.—

stroški gnojenja K 119.—

večji pridelek krompirja 113 m. stotov à K 5.— K 565.—

torej vsled gnojenja povišani čisti dobiček . . . K 446.—

Andrej Drogenig, kmetovalec.

Ena vajdlinga.

Po „Bauernkalender“.*)

V Vizmetincih pri tistem oštarjaši, ki nema skoz dobrega vina, pač pa še včasi friško pivo. On tudi mundmeljo dela no še za potrebo ladjo dopela. Pretečeno nedelo je bilo tam jako lüšno, muziko je meo no še tudi dobro vino s Kajžara.

Štamparov Joža no Regečov Vonč, oba že precej priletna, velka močna moža no prav dobre nature. Oneja sta ga znala piti, pa sta ne lahko pijana gratala. Ali toti večer sta se ga vseglih skoro malo preveč

*) V ormužkem narečju priredil A. Masten. Opomba: Vajdlinga ali wettinga (Wette) = zastava. — Mundmelja (Mundmehl) = moka za žemlje. Na prčice = naravnost. Špejs (Spass) = šala. — Zahujškati = vriskati. — Hrum po grabi leti = hrum (hrup) po grabnu (Graben) doni. — Gruškovno = hruškovo. — Zaručati = kričati. — Cvokno = padel. — Šaka = pest. — Svrž = debela veja. — Šepkalo = se tresti. — Keblača = glava. — Klapovüšnica = klofuta.

nalezla. Nista bila ravno pijana, pač sta bila lüštna no korajžna. V noči, ko je vüira že več kak dvanajst kazala, šla sta oneja na prčice proti veliki cesti domu. Smešno je bilo, kak sta oneja se za roke držala no maširala sem no ta. Mesec je bio ravno pun, je njimā svetio no še ravno tak, kak da bi se njima smejo. Pa je tüdi velki špejs bio, kak sta tota dva deda, drgači resna moža, gnes pa greta, kak je cesta široka, si njene stare popevke popevleta, pa še tüdi kcoj hripavo zahujškata, da hrüm le po grabi leti. Zaj prideta do enega velkega grüškovega dreva. Joža obstoji no še Vonča za süknjo močno potegne, da bi skoro oba okoli opala. Joža kaže s prstom na to visoko grüško no reče: „Paj ti Vonč, poznaš toto grüško? Paj, še znaš, kak sma mija prle, da sma mlada pajba bila, na toto grüško plazila no grüške krala?“ — Vonč se začüdi, na vrh grüške pogledne, z glavoj zmiga, en cejt premišlava no reče: „Paj ti čüješ, prle ja, da sma mlada bila sma lehko na grüško plezala, pa zaj sma stara“. No še reče: „Paj ti čüješ, zaj si ti pač nebi več vüpo na grüško plaziti?“

„Kaj vraga, jaz ne vüпам več plaziti?“ zarüči Joža; „celo do vrha doplezem če češ!“

„Onti pa ne, ha, ha“, se Vonč zasmije, „paj ti, kak bi ti dol cvokno!“

„Pr moji düši ne“, se zadere joža; „jaz se grem za en pint vina vajdlat, da se vüпам naenog na grüško splaziti, no boš vidio, da nam dol opo.“

Vonč se rad vajdla; to je bilo po celi gmajni znano, zato hitro kcoj prkima no se zadere: „En pint vina? Dobro je!“

Joža se je ravno tüdi rad vajdlo no zakrči: „To je šaka, vudri po njoj, te pa velja“; no še si tüdi rokave gor zasüče, znamenje, da je že kredi za pleziti.

„Ne vem“, se je Vonč bojo, „da se kakšna nesreča zgodi.“ Ali kaj, on Joža za süknjo potegne, no mu na vüho zašepeče: „Paj ti, znaš kaj, ne plazi na grüško, lahko bi dol opo, pa bi si roko al pa nogo stro.“

„Pri moji düši ne, nič si nam stro, to pa bi že vrag bio, kaj jaz na grüško ne bi prišo,“ zarüči Joža, no še reče: „Paj ti čüješ, pa še ti en pint vina stavi, da si nič nam stro.“

„Kaj pa če boš vseglüh opo?“

„Kaj te, prokleta negda, že sem večkrat opo, pa se nisen nigdar nič stro.“

„Te pa je dobro“, reče Vonč no mu drži svojo šako.

Pač, vudreta si v šake; zaj vajdlinga velja . . .

Zaj se plezenje začne. Od kraja je prokleta rodo šlo. Joža je mogo dvakrat al celo trikrat od kraja začeti pleziti.

Vonč se je poleg njega smejo, da se je po vampi poko. Zaj naenog ma Joža srečo, dopleze tak visoko, da že z nogami na svrži stoji. „Paj čüješ, zaj pa bo že šlo“, se Joža na grüški zadere, vzeme vse svoji moči vküp no pleze počasi dale, tak, kaj je on le kiho no švico; no vejē so jako močno šümele.

Vonč je odspodi pri debli sto, no si je že mislo, da bo to prvo vajdlingo zgübio.

Zaj naenog začne na vrhi nekaj frirati no jako šümeti. Celo na vrhi je bilo vranino gnezdo, mlade vrane so bile ravno za spelati. Joža

je celo blüzi vrha bio pa gnezda itak ni vidio; strašio se je jako, jemo je že presneto šepkalo.

Ja, da bi to po dnevi bilo, al pa da bi celo trezen bio, pa po noči je vrag, te pa še pun želodec vina kcoj . . .

K vsoj nesreči počí naenog veja, za kero se je Joža držo, on zgubi vago, plosne dol z grüške no zarüči, da še je vekši hrüm letio, kak prle pri huškanju.

Vonč se je odspodi prle smejo, no od samega smeha je ne meo cejta v kraj skočiti. Po takšem je Joža ravno na Vonča opo, tak da se je vse kadilo.

Zaj sta se oneja gledala no premišlavalala, kak je to prišlo. Vonč začne odspodi javkati. Zaj se Joža dol z Vonča skobaca, se počasi gor postavi, si svoje roke no noge pogledne no še rebre pošlatne no reče: „Paj ti, prokleta, jako sem opo, pa stro si nič nisem; zato sem jaz to prvo vajdlingo zgübio, da pa si nič nisem stro, pa si ti to drugo vajdlingo zgübio; te pa sma si glih . . .“

„Onti pa ne, ja, ja“, se Vonč prav čüdno no žalostno zareži; „bode brz čas tak, ja“; no še reče: „paj ti čüješ, vrag že ali, namesto da bi si ti tvojo keblačo natuko, se meni vidi, da si meni nekaj stro. Prle sem bio jaz celo zdrav, zaj pa me na totem kraji, ke si ti na me opo, tak prokleta boli, au, au, si mi brz čas rebre zravno.“

Paj ti, totima dvema je pač vajdlinga jako zašepkala. Bolše bi bilo dve klapovüšnici zdržati, kak pa z grüške cvokniti; kaj ne?

G a d.

Spisal H. R.

V veliki, od svetilke in kadenja pokvarjeni sobi pri „Lampelwirtu“ sedel je kmet Peter in imel pred sabo velik kozarec mošta. Položil je roke križoma čez mizo in napravil tako male oči kakor črešnjeve peške. S temi je ogledaval ljudi, ki so še tu sedeli, ker je bil že november in so postajale noči že dolge ter je bilo poleg tega vreme tako grozovito slabo, da se ni človeku zljubilo zunaj biti. Sedel je tam tudi napol slepi Leksl in zizal na svoji mali koroški pipi ter pihal velike oblake dima v zrak. Imenovati se mora tudi še kočarja Barteljna, ki je semtertja v fabriki delal in voznika Štefeljna. In poleg tega še nežna kelnerica Štanci, ki je imela obraz, da bi ga človek najraje ugriznil ter tudi mnogo drugih lepot, ki je napravila že dosti nemira in hrepenenja med mladimi ljudmi in grešnega spominjanja med starimi.

S časom izčistil je Leksl svojo pipico na robu klopi, vtaknil kadilno orodje v žep in vprašal:

„No, kmet Peter, ali danes ne veš nič za povedati?“

Vprašanec porinil je zeleni klobuček od levega na desno uho in odgovoril: „Ako plačas en liter!“

„To že velja“, dejal je Leksl.

„Seveda, le vën z lažmi“, rekli so ostali. In vsi so se stisnili skupaj pri mizi, Štanci pa je pričela nekaj šivati.

Peter je zakašljajljal in ni rekel ničesar. Potem je globoko potegnjl iz kozarca in pričel pripovedovati:

— „Kmet Hader sedel je pri popoldanski južini pred hišo, jedel in pil in mnogo govoril. Njegov sin, Grega, napravil si je piščalko iz bezga in ni dal miru. In ko se je kmet Hader najedel, vzel je posodo in dejal svojemu pobu: „Tu vzemi in nesi svinjam krompirja za žreti“. Fantič stori, kakor mu je zapovedano, napolni posodo v kuhinji s krompirjem in nese to svinjam.

Ko pa hoče odpreti vrata svinjaka, kaj vidi? Iz neke šprajne med lesom gleda neka čudna, rumenkasta stvar. Giblje se in miglje, doli, gori, na stran, postaja enkrat okrogla, potem zopet ravna... No, pobič izpusti prestrašen posodo s krompirjem vred. Lasi so se mu vzdignili in tekel je, kolikor je mogel teči v sobo.

„Oče“, je zakričal, „oče, grozni gad je v svinjaku!“

„Pojdi, ne govori neumnosti!“

„Res, oče, res, le pojdite gledati.“ Kmet maje sicer z glavo in še vedno noče verjeti. Ali morda je pa le res?! Zato je vzel vile in sekiro ter šel odločno proti svinjskemu hlevu. In zdaj vidi, da je imel njegov sinček le prav. Res je to gad in celo tako grozni gad, da je kmeta strah prešinil. Mislil si je, da sam ne bode mogel zverino premagati. Zato je dejal sinu: „Pob, teči kakor moreš teči, h kovaču in reči, da naj pride s svojimi velikimi kleščami. Ali hitro, hitro!“

In fant je tekel h kovaču; spotoma je povedal ljudem, ki so ga vprašali, kam tako leti, kaj se je zgodilo.

Ni bilo dolgo, ko je kovač prišel in z njim tucat drugih ljudi iz sosedščine. Vsi so stali v polukrogu pred mestom, kjer je bil gad in se tako grozno vrtil in gibal, kakor da bi bil stisnjen med lesom in ne bi mogel ne naprej ne nazaj. Kovač je sicer mož, ki se ob gotovih razmerah niti vraga ne boji. Ali zdaj si je stvar vkljub temu premislil. Kdo bi vedel, kaj je to pravzaprav za ena zverina! Kdo jo pozna? Noben človek! Kakor drevo dolgi Lojze naj se jo loti. Ali Lojze se obrne na stran in noče ničesar slišati. Niti Štefe, ki je bil velik pretepač, se noče zverine lotiti. Nikdo, nikdo nima poguma.

Torej ne preostaja kovaču nič družega, nego da se loti sam stvari. Kovač zakašlja trikrat, sleče suknjo, zatisne oči in končno udari z veliko sekiro po gadu.

Komaj se je to zgodilo, ko je pričela svinja v hlevu grozovito cviliti. Kmet Hader je otvoril vrata svinjaka in vsi so pogledali notri. In videli so, da je tekla svinja okoli, vpila za bogseusmilni in gledala vedno nazaj, kakor da bi hotela rep lizati.

Zdaj so vsi tu stali, odprli usta in niso nič rekli. Čez nekaj časa dejal je pobič:

„Ti, oča, ta stvar, ki je gledala iz šprajne, — meni se zdi, da to ni bil gad, to je bil rep svinje.“

In res, tako je tudi bilo. — — —

„Štanci, še en liter“, dejal je Leks; „ta povest je to vredna.“

Ti, prijazni čitatelj, pa ne plačaj niti en liter zanjo. Ali pomisliti moraš, da je vedno dobro, da je človek o kakšni stvari na jasnem, predno se vznemiri in predno se omeši!

Osušenje močvirnih travnikov z drinažnimi cevmi.

(Spisal **Andrej Drofenig**, kmetovalec v Rogatecu).

Velike važnosti za povzdigo živinoreje ima stanje travnikov s posebnim ozirom na njih vlažnost.

Presuhi travniki nam dajo sicer dobro pa zelo malo krme, premokri travniki pa nam ne dajo samo malo krme ampak tudi slabo, dostikrat celo ničvredno krmo.

Medtem ko presuhe hribovske travnike le v redkih slučajih lahko z napeljevanjem vode zmakamo, je pri močvirnih travnikah skoraj v vsakem slučaju mogoče, iste s pomočjo drinažnih cevi pravilno osušiti.

Naš štajerski deželni odbor je važnost zboljšanja travnikov na ta način spoznal in uredil veliki urad v Gradcu pod imenom „Kultur-technische Abteilung des steierm. Landesausschusses“, kateri ima nalogo tozadevne vložene prošnje sprejeti, dotične parcele skoz svoje inženerje pregledati, podrobne načrte in stroškovnik izdelati, potrebne cevi naročiti, kakor tudi izvršitev teh del nadzorovati.

Preddelavce za taka dela izvežba ta urad v posebnih tečajih (Drainagekurs) po celi deželi. Prosilci za zboljšanje travnikov z pomočjo drinažnih cevi se smejo pri goraj imenovanem uradu vsak čas oglasiti (glej prošnjo) in dobijo sledečo podporo:

1) pride kulturtehnični inžener na deželne stroške močvirne parcele pregledati in napravi brezplačni načrt in stroškovnik (Plan und Kostenüberschlag);

2) se podeli za celo stavbeno svoto (delo, cevi, voznina itd.) 40% državna in deželna podpora, tako da prispeva posestnik k zboljšanju lastnega travnika samo 60%.

V navadnih slučajih znesejo cevi na zadnjo železniško postajo postavljene okoli 40% in dobi dotični prosilec vse cevi brezplačno, medtem ko delo z svojimi delavnimi močmi pod vodstvom preddelavca izvrši.

Najceneje pride posamezni posestnik do takega zboljšanja potom vodne zadruge ker isti dežela in država še posebej za uravnavo potoka ali grabna 60% dovoli, skupna nabava cevi stroške zmanjša in razven tega še zadruga lahko doseže podporo za nakup travnih semen, katere je treba na zaprte jarke posejati. V vseh teh olajšavah se našemu naprednemu kmetu nudi priložnost, si s pomočjo javnih sredstev svoje zemljišče zboljšati in tako svoj dohodek zvišati. Želeti bi toraj bilo, da bi se naši napredni kmetje tega dela z vso vnemo poprijeli, tako da bi v kratkem času vsi močvirni travniki izginili in na njih mestu lepi, sladki senožeti nastali.

Vzorec prošnje na deželni odbor, ki se ima v takem slučaju napraviti, je sledeči:

Hoher steierm. Landes-Ausschuß!

D . . ergebenst Gefertigte besitz in der Gemeinde
 Gerichtsbezirk
mehrere drainagebedürftige Grundstücke im Ausmaße von ha, welche infolge
zu großer Bodennässe fast gar keinen Ertrag abwerfen.

Da d . . Bittsteller nicht in der Lage , die mit der Ausführung

einer Drainage verbundenen Kosten allein zu bestreiten, so erlaub . . sich d . . Gefertigte an den hohen steierm. Landesausschuß mit der Bitte heranzutreten:

Ein hoher steierm. Landes-Ausschuß

geruhe die Aufnahme und Subventionierung eines Drainageprojektes gütigst gewähren zu wollen!

. am 190 .

Wird der Wahrheit gemäß bestätigt:

Name und Wohnort d. Bittsteller
(Leserlich zu schreiben)

Der Gemeindevorstand:

.

.

.

Opomba. Samoumevno je da se prošnja lahko tudi v slovenskem jeziku napravi.

Japonski pregovori.

Po listu »Aus fremden Zeitungen«.

Žaba v studencu ne vé ničesar o velikem svetovnem morju.

* * *

Lastovice in vrabci ne vedo ničesar o načrtih divjih gos in kranihov (to se pravi: Mali ne razumejo ničesar o namenih velikih.)

* * *

Tudi vzhnožje svetilnega stolpa je temno.

* * *

Tudi tisti, ki znajo čitati v bodočnosti, ne vejo o svoji osebi ničesar.

* * *

Brezove šibe ne zlomi noben sneg (ker se pripognejo).

* * *

Tudi v glavnem mestu se dobi kmete.

* * *

Iz paglavcev postanejo edino žabe (mi pravimo: jaboljko ne pade daleč od jablana.)

* * *

Lev pošlje svoje mlade v dolino; pusti otroka potovati, katerega ljubiš.

* * *

Kdor je od stare matere vzgojen, je za 300 monov (denarja) cenejši (kèr ie razvajen.)

* * *

Smaragd in kristal se le svetita, ako sta brušena.

* * *

Ako greš tudi na najvišjo goro, moraš pričeti iti iz doline.

* * *

Posvetuj se z drugim in ko bi to bilo tudi le tvoje koleno.

* * *

Tudi kmet, ki pelje delavskega konja, izgleda v lepi obleki dobro.

* * *

Ne zaničuj nikogar; tudi en col dolga mrčes ima pol cola dolgo pamet.

* * *

Marsikdo pride raztrgan v cunjah, ali njegovo srce je iz zlata.

Pravilno sajenje sadnega drevja.

Spisal **Anton Stiegler**, deželni sadje- in vinorejski ravnatelj v Gradci. — Poslovenil **Fr. Goričan**, deželni potovalni učitelj za sadjerejo.

Sadno drevo uspeva povsod, da je le dosti na debelo zemlje. Težka ilovica, moker ali preveč kamenit svet ne velja. Solnčnata prosta lega ugaja, med tem ko so senčnate severne strani za sadno drevje nepripravne. V bregu in ob cesti se sadi v trikotu . . . drugod pa v štirikotu : . . . Visoko debelne jabolke in hruške se sadijo narazen po 10 metrov, ob cestah 12 metrov, črešnje in orehi 12 metrov, češplje in slive 6 metrov, bolj nizko debelne jaboljke in hruške 6 metrov, cepljene na pritlično podlago 4 metre.

Jama za sajenje se naredi 1,5 do 2 metra široka in 50 do 60 *cm* globoka. Zemlja se izmeče ločena na tri dele. Važe vkup te dobra zemlja zase in te spodnja mrtva zemlja na drugo stran. Če se jame delajo v bregu izmeče se zemlja zmiraj na zgornjo stran. Dno jame se še zrahlja na 20 *cm* globoko. Jame se naredijo vsaj šest tednov in zamečejo tri tedne pred sajenjem. Za spomladansko sajenje se jame že v jeseni pripravijo. V peščeni lahki zemlji je dobro že v jeseni, v težki pa zmadleta saditi.

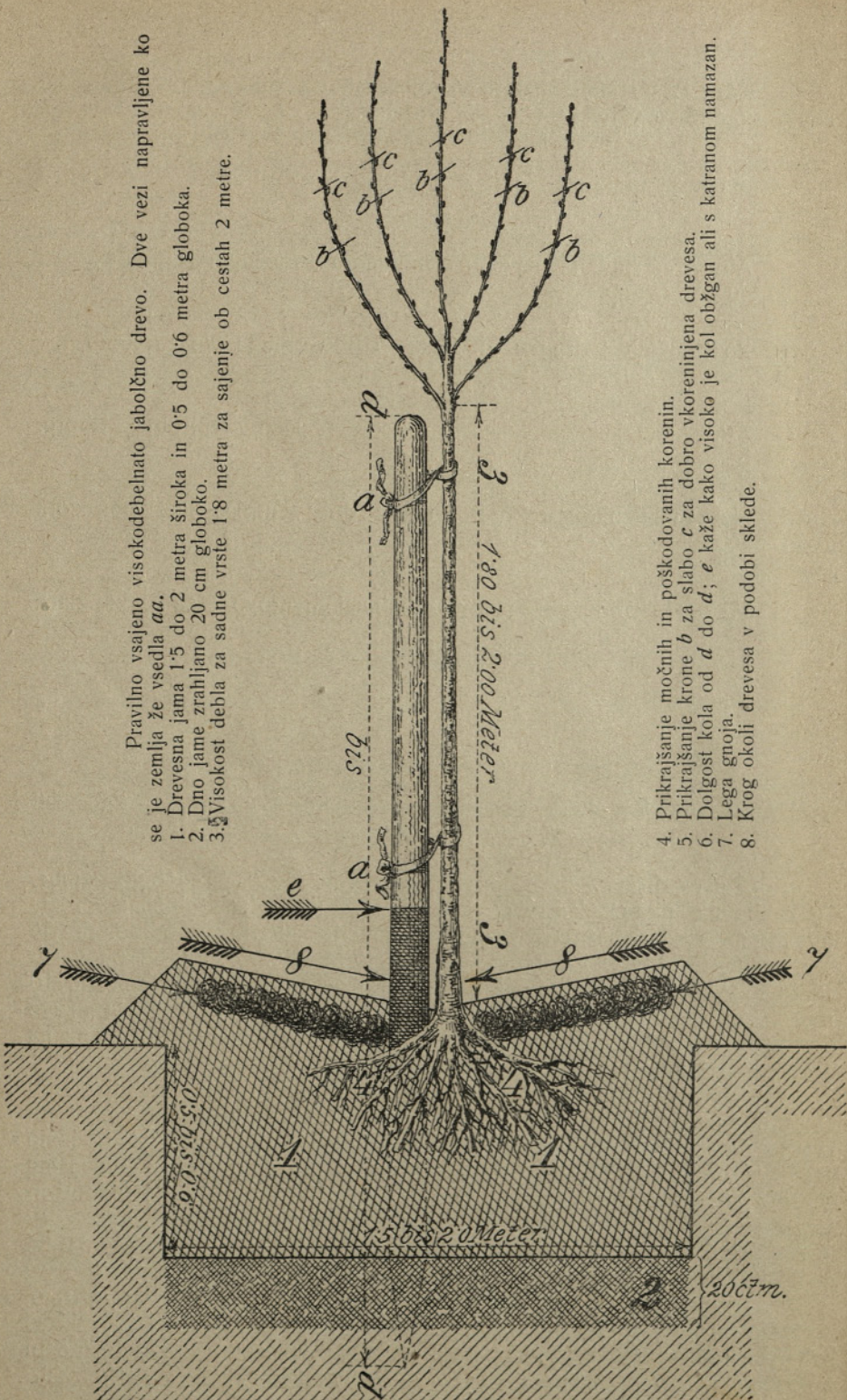
Kolje za drevje iz kakoršnega koli lesa mora biti ravno, gladko, brez škorje debelo 8 *cm* in na zgornjem koncu obrobljeno. Če je kolje suho, se radi večje trpežnosti na spodnjem ošpičenim koncu obžge in z vročim katranom namaže. Svežo še le nasekano kolje se skoz štiri

Pravilno vsajeno visokodebelnato jabolčno drevo. Dve vezi napravljene ko se je zemlja že vsedla *aa*.

1. Drevesna jama 1'5 do 2 metra široka in 0'5 do 0'6 metra globoka.

2. Dno jame zrahljano 20 cm globoko.

3. Visokost debla za sadne vrste 1'8 metra za sajenje ob cestah 2 metre.

4. Prikrajsanje močnih in poškodovanih korenin.

5. Prikrajsanje krone *b* za slabo *c* za dobro vkoreninjena drevesa.

6. Dolgost kola od *d* do *d*; *e* kaže kako visoko je kol obžgan ali s katranom namazan.

7. Lega gnoja.

8. Krog okoli drevesa v podobi sklede.

dni v 3% raztopljeni modre galice namakati pustiti. To delo se ne sme odlagati ampak se mora takoj opraviti, kakor hitro je kolje posekano, osnaženo in ošpičeno. Kolje mora biti tako dolgo, da ga pride v jami 15 cm še v trdo zemljo in da seže 5 cm pod najbolj nizko vejo drevesne krone. Pri cestah se dene kol ob cestno stran, povsod drugod na stran od ktere najrajši vetrovi in hudo vreme pride, da je drevesce bolj zavarovano.

Važe in zgornja ter dobra zemlja se pomeša in žnjo jama zameče. Če je zemljišče slabo primeša se še dobrega komposta ali pregnitega gnoja, ali pa kakšne druge dobre zemlje. Ta spodnja slaba zemlja pride še le nazadnje, ko je drevo že vsajeno. Drevje pripravno za sajenje mora biti ravno, dovolj močno in popolnoma zdravo. Na deblu ne sme biti nikakšnih ran ali znakov bolezni. Korenine naj bojo številno razvrščene v krogu na vse strani, posebno naj bode mnogo malih drobnih koreninc. Visokodebelno drevo naj ima 1'8 metra za sajenje ob cestah 2 metra visočine. Krona naj ima 5 do 6 vejic od katerih ta srednja, naj ta višja in ob enim najbolj močna služi kot vodilna mladika v podaljšanje debla. Drevje katero se po sejnih prodaje je malo vredno in se naj nikdar ne kupuje. Korenine se prikrajšajo za eno tretjino, poškodovane pa do zdravega mesta. Krona se prikrajša za $\frac{2}{5}$ do polovice kakoršne so kaj korenine. Pri vrstah, ktere imajo navpično rast, kakor ananas, renski-bob, režejo se korenine veje na eno zunajno oko, pri vrstah, ktere na široko rastejo, kakor kardinal, mašancelj reže se na eno znotrajno zdravo oko. Rez se izvrši z enim ojstrim nožem ali prav dobrim škarjem tako, da se začne ravno nasprotno kjer se oko začinja in se neha tik nad očesom. Pred sajenjem se korenine obrezanega drevesa namočijo v eno ilovnato zmes.

Ki sajenju vzame se dobri preležani kompost in se drevje ne sme globje saditi, kakor je popred v drevesnici stalo, kar se dobro pozna ker deblo je zeleno, kar ga je pa bilo v zemljo in korenine je rumeno rujavkaste barve. Korenine se pri sajenju skrbno razverstijo v njihni nařavni legi. Posebno se naj pazi na to, da med korenincami niti najmanjšega praznega prostora ne ostane. Korenine morajo biti na trdno z zemljo obdane in se zemlja okolj drevesa previdno potlači. Okolj drevesa se napravi iz zemlje en krog v podobi skleda, na to se še dene ena lega gnoja, kteri se še z zemljo pokrije.

Pokrijte z gnojem ima sledeči pomen:

1. Spomladi in poleti varujejo se korenine proti suši, po zimi pa proti hudemu mrazu.
2. Drevo dobi polagoma pri vsakem dežu nekaj živeža, kterega deževnica iz gnoja izpere.

Zalivanje z vodo pri spomladanskem sajenju, posebno če je suho vreme je prav koristno. Sadi se naj pri lepem vremenu da zemlja ni ne zmrzjena ne premokra.

Drevo se sprva prav narahlo h kolu priveže. Pozneje, kadar se je po kakem deževju že zemlja in žnjo drevo dovolj vsedla priveže se z dvem. ∞ vezmi. Ena vez se da pri vrhu kola, in druga kakih 60 cm od zemlje. Vlačne vrbe so za vez najbolj pripravne.

Ker drevo ščasoma še en malo v zemljo zleze, pritrdi se h kolu tako, da je vez na drevesu zmiraj 3 do 4 cm višje kakor na kolu.

Pri sajenju naj se drevo namaže z mešanico iz ilovice, kravjeka in apna, kar ga varuje proti izsušenju.

Proti zajcu in drugim poškodbam zavaruje se deblo sadnega drevesa zanesljivo, praktično in po ceni z navadnim koljam, ali še boljše z tankim lesnim odpadkam kateri se na vsaki žagi dobijo. Z 9 do 12 komadam napravi se z pocinkanim drotam nekaka lesa ktera se potem okoli debela dene. Te ograje ne varujejo drevesno deblo samo proti zajcom, ampak tudi proti toči, ob enim pa ne zabranjujejo dostop zraku, tako da je omehkuženje debela izključeno. Te ograje so trpežne in poceni zato vsega priporočila vredne.

Na begu iz dežele.

Po spisu **Ant. Avg. Naff.**

Mala vas je prvi kraj te kratke ljudske povesti. Vas leži v enem gozdnih okrajev, na katerih je donavska dežela še vedno bogata. Nekaj kmetskih posestev in še enkrat toliko kočarskih tvorijo precej samotno ležečo vas. Tam imel je tudi kočar in zidar Rudl Švalb svojo hišico. Njegova žena mu je prinesla malo dote in denarja, ali sama je nosila bogato živi plod: krepke hčerke in enega sina. Bila je pridna in znala gospodariti. Par njiv, gozdno in poljsko delo, nadalje nekaj domačega tkalstva in zidarska plača Rudlna so prinesli toliko, da so bili ljudje še precej zadovoljni. Prišli so malo naokoli. Ali napredek novega časa prinesel je tudi njim plodove splošnega prometa: časnike, slike, potnike, agente za fabrike in za izseljevanje itd. Čulo se je, da si ljudje tu in tam čudovito veliko denarja prislužijo in posebno novice iz Amerike so bile razburljive. „Jaz bi naj vendar enkrat čez veliko lužo pogledal,“ je rekel zidar Rudl vedno večkrat svoji ženi Burgel, „zakaj bi se vedno v revščini trudili? Prodamo dve njivi ali pa se izposodimo denar.“ — „Za božjo voljo, ne stori tega!“ prosila je njegova žena. „Kaj naj pričnem z otročiči, ako bi se ti na dolgem potovanju kaj zgodilo? Ti ne boš hotel svoje otroke za sirote in mene za vdovo napraviti. Tega bi za ves denar sveta ne mogla zagovarjati.“ Zidar Rudl je torej ta načrt zavrgel. Potem se je zidala skozi te kraje nova železnica. Proga je šla kakih 30 kilometrov daleč mimo vasi. Zidar je našel pri zgradbi hišic za čuvaje dovolj dela in več zaslužka. To mu je dopadlo in hvalil je železnico. Ko se je ta otvorila, postalo je živo v okraju. Vedno več ljudi je prihajalo in zidar je čul vedno večkrat o krasotah, visokih plačah in dobremu življenju v mestu. „Po Velikinoči se peljem v mesto. Zgradbeni mojstri potrebujejo ljudi in plačajo dobro. Ako delam tam čez poletje, prinesel bodem v jeseni precej denarja domu.“ In tokrat ni pomagalo nobeno govorjenje žene in otrok. Zidar Rudl je delal skozi eno poletje v mestu. Začetkoma mislil je le nato, da bi veliko prislužil in prihranil. Pozneje se je seznanil tudi z različnimi potrebščinami in življenjem v mestu in si je „kaj privoščil“, že zato, da se mu tovariši niso rogali. Ob žeganju peljal se je domu in prinesel res nekaj denarja seboj. Ali v šparkaso ni mogel nič vložiti. Vkljub vsej štedlji-

vosti ni mogla mati Burgel doma vse preskrbeti, kar je bilo za družino potrebno. Morala je napraviti tuintam nekaj dolga. Ta dolg se je moral zdaj poplačati. Tudi za obleke in drugo je šlo nekaj denarja. Od ostalega denarja privoščil si je zidar po zimi kakšno „dobro nedeljo“. Ni se mu več tako kakor preje v tihi vasi dopadlo. Tako je pohajal vedno večkrat v najbližnje mesto in si je tam „kaj privoščil“. Prihodnjo spomlad so bili njegovi žepi zopet prazni in moral je torej samoumevno zopet v mesto za delom. Tako se je godilo nekaj let — ali ne bolje. Drugo leto prinesel je zidar, vkljub temu da je bil zaslužek večji, manj denarja domu, tretje leto še manj in končno je prišel v četrtem letu s praznimi žepi domu. Postal je lahkoživec in pijanec. Ko je žena vsled tega jokala in tožila, da s svojimi otroci ne more več gospodarstva vzdržati in da prihaja vedno bolj v dolgove, postal je surov in prišlo je do tepeža. Zadnja sreča je iz hiše izginila. „Vi tepci“, je vpil in udaril po mizi, „saj ne veste, kaj se pravi živeti. Naredite kakor jaz, pojdite v mesto in zaslužite si več. Berta bode kmalu 15 let stara. Pošlji jo v mesto v službo ali za delavko“. Kar besede zanemarjenega očeta niso dosegle, prisilila je končno naraščajoča beda v zidarski koči. Berta je iskala v mestu službo. Imela je srečo, da je našla službo pri neki mladi družini, ki je imela v mestni okolici hišo, vinograd in travnike. To je mladi dekli dopadlo. Držala se je pridna in zvesta in pridobila si ljubezen. Kmetško delo obdržalo jo je zdravo in sama bi ostala zadovoljna, ko bi jo ne zasledovala temna senca očetova. Ta je postal popolni pijanec in nesreča cele družine. Da bi vbogi materi pomagala, štedila je Berta pridno in je prihranila v dveh letih čez 200 goldinarjev. To svoto je hotela materi dati. Njen gospodar, pametni mož, jo je hvalil kot dobro hčerko; ali svetoval ji je, da pusti denar na svoje ime na koč vknjižiti, da ne bi mogel lahkomiselni oče posestvo popolnoma zadolžiti in da bi se dalo še kaj rešiti. Temu nasvetu se ni vbovalo in Berta je izgubila svoj denar. Oče je o denarju izvedel in zavrnil velik del po gostilnah. V tem času seznanila se je Berta z nekim mladim koscem. Bil je iz neke obmejne vasi in postala sta si kmalu znana. Razvila se je tajna ljubezen in Berta je nakrat povedala, da hoče službo z Božičom opustiti ter se omožiti. Njen gospodar je majal v začetku z glavo in ji je povedal posledice ženitve brez utrjene podlage. Ali ko je videl da njegove besede nič ne pomagajo, svetoval je le še, da naj mlada dva zakonska svojo bodočnost v domači kmetiji iščeta. Berta se je poslovila s solzami v očeh. Ali dobri nasvet svojega gospodarja zopet ni vpoštevala. Tudi ta mladi par se ni hotel od mesta ločiti. Dozdelo se jima je, da je v mestu več plače in manj dela in tudi vedno „finejše“ se je lahko postalo. Vzela sta malo stanovanje v najem. Ni bilo ravno drago, pa tudi ne lepo in še manj zdravo. „Kaj to?“ sta se troštala; „morda smo že jutri drugod v delu in za spati je vsak kotichek dober, ako je človek pošten“. Mladi zakon je bil v prvih letih prav prijeten. Bila sta oba pridna. Mlada žena je našla kod delavka službo. Pač je bilo to zdravju škodljivo in marsikateri večer je prišla trudna domu.

Mož je delal nekaj časa tu in tam, enkrat pri vrtnarjih in potem kot kosec, ali končno je pognal demon denar tudi njega v zanjke pravega mestnega dela. Vstopil je v fabriko, ki je izdelovala kemične baterije za novo razsvetljavo. Bilo je to zelo nezdravo delo, zato pa

tudi plača precej visoka. In mož, ki se je čutil tako krepkega, prodal je največji svoj zaklad, zdravje, ker je mislil, da bode to že nekaj let „izdržal“. Prihranki so rastle in dobri nasveti niso pomagali. In tako je šlo naprej. Končno je imela Berta že 500 goldinarjev prihranjenih. Tudi sta se posvetovala, je-li bi ne bilo najbolje, ako si doma nakupita malo posestvo. Ali do izpeljave ni prišlo. Prihranki so naraščali in upala sta, da dosežeta tisočak. Ali nakrat je prišla moža bolezen. Hirati je pričel. Bolniška blagajna mu je sicer vsak teden nekaj podpore dala, ali vkljub temu so postajali prihranki zopet vedno manjši. Berta se je vedno bolj trudila. Ali ni bilo več blagoslova. Življenska moč moža je bila uničena. Po skoraj triletnem hiranju je umrl. K sreči ni nepreskrbljenih otrok zapustil. Delavski zakon je ostal, kakor mnogokrat, brez otrok. Z vročimi solzami je mlada vdova tožila: „O ko bi ostala samska v svoji prvi službi! Kako dobro in brez skrbi sem tam živela! Kaj sem imela od tega zakona? Dvojno delo in 3 leta bolanega moža!“ Ali vkljub temu ni postala pametnejša. Preživela se je sicer s pridnostjo in je imela od prejšnjih prihrankov tudi še 300 goldinarjev. To je povedala po ženski navadi neki oddaljeni sorodnici. Ta je že dalje časa na neko dedščino čakala. Pravila je vdovi, da ji je čisto gotova, ali da potrebuje za advokate in sodnijo denarja. Obljubila je vdovi dvojno svoto, ako ji posodi par sto goldinarjev. In kakor pajek v svojo mrežo vjela je nedavno vdovo, dokler ni imela vse njene prihranjene denarje. Potem je izginila in ničesar ni bilo več od nje slišati. Težko je tožila mlada vdova. Ali ko se je prepričala, da ni ničesar več za rešiti, pričela je iz novega boj za življenje.

Med tem sta tudi njeni dve mlajši sestri doma zrastle. Gnezdo jima je postalo pretesno. Morali sta vun v drugo življenje. Sledili sta starejši sestri in prišli istotako v mesto. Ponovil se je isti slučaj. 1—2 let sta bili služkinji. Potem jima ni to več dišalo. Prišli sta v mestno vzgojevalnico splošne nezadovoljnosti, čuli o večjih plačah, o polni prostosti, poskusili to in ono in prišli končno tudi v fabriko. Razvile so se tudi postranske ljubezenske zadeve in drugo se da hitro povedati. Marga, najmlajša od teh treh sester, postala je preje mati nego nevesta. Otrok je kmalu umrl. Ljubček se jo je naveličal in je oženil raje neko bogato vdovo. Marga pa je postajala vedno bolj lahkomišelnja in v par letih je umrla na najhujši ženski bolezni. Druga sestra, Rozika, je živela brez cerkvenega blagoslova v neki kamri z nekim starejšim čevljarjem. Ko bi imelo priti dete in je čevljar vsled male dedščine upal postati samostojni mojster, pustila sta se poročiti. Odprla sta delavnico, obrt je napredovala počasi, zakonski blagoslov pa temhitreje. Čevljar proklinjal je, pretepaval ženo in otroke in se udal žganjepitju. Nekega dnè je spil za zastavo liter žganja, padel na tla in umrl. Dva otroka Rozike sta umrla vsled slabih stanovalnih razmer, tretjega otroka je oddala Rozika stari mami. Nekaj let je še v mestu delala, potem pa je umrla na prsni vodenici. Zdravnik je dejal ob mrliču: Za take „proletarce“ je pač najbolje, da pridejo hitro do zadnjega počitka. Kaj bi postalo šele iz otrok! Oče pijanec, mati na pljučah bolana, k temu še beda in revščina, slabo stanovanje, slaba hrana, kaj naj bi iz tega dobrega nastalo? Ko bi ostali ljudje na deželi, rešili bi si življenje in živeli ednostavno a lepo.

Veliko mesto razmesari jih in uniči neizprosno vsako leto na

tisoče . . . Berta je čula to govorenje zdravnika. Kakor svinčene kapljice padle so ji besede v dušo: Ja, istotako ji je govoril svoj čas njen gospodar. Ali ni ga vbogala. Zdaj šele je izpoznala vso resnico življenja. Ko je prišla od sestrinega pogreba, pisala je dolgo pismo na mati Burgel in jo prosila, naj otroke nikar v mesto ne pošlje.

In Gerhart, najmlajši sin zidarja, je govoril z materjo ter dejal „Mene ne dobijo, norec bi bil, ko bi hotel v mesto. Jaz ne grem ne v mesto in ne v Ameriko. Prihranil si bodem od svoje kmetske plače tudi toliko, da bodem zamogel enkrat materino kočo prevzeti.“ Gerhart je držal besedo. Ostal je priden in v par letih je imel potrební denar. In dopadel je neki bogati kmetski hčerki. V predpustu prišlo je do poroke z Lizo. Gerhart prevzel je veliko posestvo. Gospodaril je dobro in jo je povečal. Blagoslovljeno je bilo njegovo delo in prava sreča je razveselila mlado družino in tudi stariše. Tudi Berta je prišla nazaj. Dostikrat si je mislila: Tako dobro bi se tudi meni lahko godilo, ko bi bila s svojim pokojnim možem dovolj močna, da bi se vrnila v domovino. Ali denar, denar nas je zaslepil in zdaj je vse prepozno — —

Porurnitev po divjačini prizadete škode.

Spisal **Jos. Murko.**

Zima z veliko snegom ni brez slabih posledic za sadno drevje. Zlasti občutljiva je pri temu po divjačini prizadeta škoda. Mnogo kmetov, ki se pečajo s sadjarstvom, stoji v spomladi obupano ob svojem deloma ali popolnoma uničenem drevju.

Navedeti hočemo tukaj § 75 štajerske lovske postave z dne 21. septembra 1906, ki se glasi: „Po divjačini prizadete škode na sadonosnikih, vrtilih z zelenjavo in lepih vrtilih, v drevesnih šolah, ali na posamezno stoječih mladih drevesih, se le tedaj morajo povrniti, ako je dokazano, da se je škoda povzročila vkljub temu, da se je za varstvo prizadetih objektov od posestnika tako preskrbelo, kakor je to navada pri rednih posestnikih. Kot tako varstvo je smatrati gledè mladih dreves zavezanje deblja do 120 cm visokosti z slamo odnosno zavarovanje debelj v isti visokosti z drevesnimi korbami, ki zabranijo divjačini, priti do deblja.

Po besedilu tega paragrafa ni smatrati za primerno varstvo, ako se namaže skorjo drevesa z raznimi sredstvi, kakor z apnom, kravjim gnojem, kryo itd. To ni po postavi zahtevano varstvo. Kdor hoče v slučaju poškodovanja zahtevati odškodnino, mora imeti drevo ali obvezano s slamo, ali pa obdano z drevesno korbo.

Drugače pa je k lovu opravičeni po določbah te postave zavezan, poravnati škodo, katero je povzročil pri lovu on sam ali njegovo lovsko osebje, njegovi lovski gosti ali lovski psi njega in teh imenovanih oseb na zemljišču in njegovih pridelkih. Istotako ima poravnati v notranjem svojega lovskega okraja po lovskih živalih na zemljišču in njegovih še nespravljenih plodovih povzročeno škodo.

Ako se zgodi poškodovanje na žitju in drugih zemeljskih pridelkih, katerih polno vrednost se zamore ceniti šele ob času žetve, pred tem časom, povrniti se ima škoda v tem obsegu, kakor bi bila velika v času žetve.

Gledè načina izvedbe in poravnanja škode obsega lovska postava sledeče določbe:

Gledè zahteve na odškodnino po lovu in divjačini prizadete škode odločuje razsodišče, ki obstoji iz enega načelnika, njegovega namestnika in dveh razsodnikov. Načelnika in njegovega namestnika določa politična oblast za vsako občinsko lovsko okrožje in za čas lovskega najema. Razsodnika pa določi prvega poškodovani posestnik, drugega pa lastnik odnosno najemnik lova.

Poškodovanec ima naznaniti svojo zahtevo za povrnitev škode pri načelniku razsodišča in to v času, ko se zamore škodo še videti in presoditi; ako pride prepozno, izgubi vsako pravico do zahteve po odškodnini. Le pri škodah na žitju in takih zemeljskih produktih, katerih vrednost se zamore ceniti le ob času žetve, ni naznaniti visokost škode v številkah takoj, temveč se to lahko za pozneje pridrži.

Načelnik mora potem takoj poškodovanca in lovskega lastnika povabiti na posvetovanje za sporazumljenje. Ako se nočeta sporavnati, sestaviti se mora razsodišče na zgoraj označeni način. Ako ena stranka svojega razsodnika ne naznani in isti ne pride, ima določiti načelnik sam enega razsodnika. Strankam stoji prosto, priti k razpravi; ako pa ne pridejo, se razprava vendar-le izvrši. Stranke lahko enega člana razsodišča odklonijo: 1. ako je sam stranka ali ako stoji v razmerju soopravičenca in sozavezanca k stranki. 2. V stvareh njih soprog ali takih oseb, s katerimi so do 4. vrste sorodni ali do 2. vrste zaskavani. 3. V stvarih svojih starišev, onih, ki so njih jerobi ali katerim so jerobi. 4. Ako sami kot pooblaščenci ene stranke isto zastopajo.

Razsodišče odločuje z večino glasov; ako se te ne da doseči, odloči mnenje načelnika. Odločba naznaniti je od strani načelnika obema strankoma pismeno. Priziv proti tej odločbi ni dovoljen. Odločitev mora obsegati tudi pravico do stroškov in veljajo v tem oziru sledeče določbe: Za plačilo odškodnine obsojeni toženec mora te troške nositi; ako se tožitelj zavrne ali pa ako mu prizna razsodišče le tako svoto, ki je ednaka ali manjša, kakor ona, ki jo je toženec pri spravi poravnavi ponudil, potem mora tožitelj vse troške plačati.

Svote škode in troškov, ki jih določi razsodišče, se morajo tekom 14 dneh po dostavljenju pismene razsodbe razsodišča strankam poplačati; drugače se zamore prositi za dobavo svot potom eksekucije civilno sodišče.

To so glavne tozadevne določbe. Nanje se je treba ozirati in zato smo jih objavili.

Pobratimstvo.

- Štajerc: Brat Korošec, daj mi roko!
Ene misli sva, krvi!
In nasprotja ter sovraštva
pač med nama ni!
- Korošec: Lepe, Štajerc, tvoje gòre,
znak zvestobe so;
znamenje, da nikdo ločil
naju več ne bo.
- Štajerc: Ali most čez Karavanke je
odprt —
- Korošec: Pa za nazadnjake črne je
zaprt!
- Štajerc: Pesni naše domovinske
iz gore odmevajo —
- Korošec: A za Srbe, za cigane
oni se ogrevajo . . .
Oni, ki jih pošlje Kranjska,
Oni, ki so mameluki,
ki nas radi bi razdžali,
ki „sokoli“ so in „čuki.“
- Štajerc: Oni, ki tresò sovraštvo
nam iz prižnic brez vesti,
ki jim še družina mirna
in ljubezen sveta ni.
- Korošec: Oni, ki še čez grobove
jezo svojo trosijo —
- Štajerc: Oni, ki jo v božjo hišo
brez strahu nam nosijo.
- Korošec: Oni, ki nas ob volitvah
ljubeznjivo snubijo —
- Štajerc: Ki nam pa za troje grošov
zadnjo stvar zarubijo —
- Korošec: Leta so nas izsesali —
- Štajerc: Mesto kruha fraze dali —
- Korošec: Peli „lepa domovina“ —
- Štajerc: In prodali so nje sina!
- Korošec: Nam sovraštvo le so dali —
- Štajerc: Nas s konzumi goljufali —
- Korošec: Naš pokoj so nam križali —
- Štajerc: Našo kri so izsesali —
- Korošec: In na naše troške pili —
- Štajerc: Našo deco zastrupili —
- Korošec: Nikdar nič nam vrnili —
- Štajerc: Nemca le očrnili —
- Korošec: Šami vence so si vili —
- Štajerc: Žepe svoje si polnili —
- Korošec: Nemščine za nas se bali —
- Štajerc: Sami radi nemško znali —
- Korošec: So bogati z njo postali —
- Štajerc: Bi brez nje že — pokrepali!
- Korošec: So trgovci ti prvaki
in prodajo dušo ti!
Pred denarjem le klečijo
in za bližnega jim ni.
- Štajerc: Mi pa bodemo naj sužnji,
naj čebele bi postali,
da bi ti prvaški troti
lažje pač y razkošju — spali.
- Korošec: Ne, — ti Štajerc, daj mi roko!
Ene misli sva, krvi;
in razločka ter sovraštva
pač med nama ni!
- Obadva: Lepe naše so gorè,
znak zvestobe so!
Znamenje, da nikdo ločil
nas ne bo!

Kužni nožnični katar (bösertiger Scheidenkatarrh).

Spisal deželni okrajni živinozdravnik **Hugon Hinterlechner.**

»Oh ti šmentana krava, celo leto je že jalova, vse smo že pokušili, da bi se gonila, pa zaman. Dali smo ji lanenega semena, prazenih konopelj, leče, jajc, vina, mleka od pojave krave, španskih muh je že prinesel mož iz mestne lekarne, Bog si ga vedi, kaj smo že vse naredili, pa vse zastonj! In naša Lava je tako pridna, za teleta smo že ob 4 tednih po 30 gold. dobili! In mleko! po 25 l. na dan in kako dobro in tako mastno, gospa sodnikova ga kar prehvaliti ne morejo, oh da, pač angeljci bi ga pili, ko bi mogli! Pa to se mi čudno zdi, vedno jo jednako krmimo. Je in pije rada, preživlje, vsa zunanja znamenja govore za zdravje, pa se nič ne redi, tako da res ne vem, ali mi je kedo začaral kaj. Oh da! zmerom je hujše na tem svetu«. — Tako soseda Logarica.

In zopet županova mama: „Oh gospod, za božjo voljo, kaj mi je početi, lani ste nam dve kravi zvrgli, letos se pa telica v enomer goni, pri vseh bikih našega okraja smo že bili s telico, pa obrejiti se noče. Kar vse bom pustila, praščeke imam, oh take lepe, kakor so na novoletnih kartah naslikani, še lepše, bi tako mleko potrebovala, da bi bolj hitro rasli — oh vsaj veste, kako — mh! (se malo odkašlja) kako je huda za denar — pa ga nimam kje vzeti, dačo bo treba plačati, pa Franciki bi rada nekaj za god kupila, sem vendar mislila, da mi bo telce nekaj vrglo, pomislite ko Italjan, vsaj veste tisti črni, tako dobro plačuje, sedaj pa že celo leto krmim zastonj, ja še to: zdrava pa je, kar nič ji ne manjka, je tako povita in gosta, da je veselje, žilo smo ji že petkrat puščali, pa vse skup nič ne pomaga! Oh ja, kar za obupati je — — —“ Počasi! Takih in ednakih tožb slišim več ko dovolj, draga soseda in ljuba županja! Ali doma še ni na misel prišlo, kaj pa če bi bila krava ali telica na spolovilih bolana? Ali nimate Vaši živalici takozvanega kužnega katarja nožnice? Ker je gotovo že marsikdo od cenjenih bralcev sam na jednako gospodarsko nepriliko naletel, sem se namenil na večstransko željo na tem mestu ta najnovejši pojav opisati.

Kaj je nožnica? Nožnica je del spolovil od sramnice do maternice ali telečnjaka. Nožnica nam predstavlja podolgovato votlino, ona je nekako uhod v maternico, ter je preoblečena s sluznico ali žleznato kožico (Schleimhaut) ker izceja žlem. Pod besedo katar razumemo vnetje žleznate kožice ali sluznice. Kaj je kužno mi ni treba razlagati, mislim da zadostuje če rečem, kužno je to kar je nalezljivo.

Kužni nožnični katar je torej nalezljiva bolezen, ki napada našo govejo žival, in se je pojavila okoli leta 60 prejšnjega stoletja v Švici in na Nemškem. Od tod se je bolezen razširila skoraj po celem svetu. Tudi na Avstrijskem jo že imamo tako, da lahko smelo trdimo, da je pri nas gotovo že pol vseh krav, telic in bikov okuženih. Dolgo časa je bila ta bolezen nepoznata; še-le učenjakoma Ostertag in Dieckerhoffu se je posrečilo nje lastnosti in veliki pomen za živinorejo dognati in dokazati, da je nje vzrok neka vrsta glivic, neka vrsta drobnostvorov.

Znamenja. Prve izpremembe se pokažejo na spolovilih. Krave in telice se večkrat tako vedejo kakor bi se gonile, ali pa se sploh nič ne pojajo. Večkrat močijo in kažejo pri tem neko bolečino. Zunanost je včasih spremenjena. Neke živali vzlic dobri postrežbi v reji nazadujejo, drugim se zopet nič ne pozna. Iz sramnice se izceja neki vlečljiv sivo-beli, gnojni žlem ki se ob boleznih rad množi, živinorejec pravi: krava ali telica se čisti ali trebi. Še-le ako raztegneš s prsti sramnico, vidiš pravo izpremembo. Dočim je žleznata kožica pri zdravih kravah bolj bleda in pri telicah bolj rožnato svitlo-rudeče barve, gladka, opaziš pri kužnem katarju nožnice okoli šegeta (spodnji kot sramnice) male posamezno komaj vidne opahke ali mehurčke od velikosti gorčičnega zrnja ali prav drobne kaše. Ker so pa ti opahki v skupinah običajno, jih je, ako natančno opazujemo lahko spoznati. Ti opahki so spočetka bolj rudeči ter postanejo tekom nekaterih tednov bolj rumenkasti, tako da skoro do cela izpremenijo prvotno barvo žleznate kožice.

Ta bolezen ima brez zdravljenja vedno kroničen izid; ako pravočasno živali ne pomagamo ter traja mesece in mesece. Pri bikih je poscalo zateklo; bik se večkrat pripravi, da bi vodo puščal, a voda mu

pride z bolečino, nerada in nikdar ne veliko. Poscalo je na koncu rudeče z gnojem včasih zabasano in občutljivo. Živinorejec pravi: Bik ali vol je opazljiv. Pri bikih je to bolezen težko dognati, skoraj nemogoče, kedar ima bolezen svoj sedež višje goraj v poscalu. Tak bik nerad skače, dasiravno kaže ognevitost, vselej ko žilo iztisne, občuti vsled vnetega poscala zgečo bolečino in ne more plemeniti. Teleta, telice in nebrije krave ložje zbolijo, ko stare in visoko breje krave. Da nekatero živinče sploh ne zboli čeravno pride v dotiko z bolenimi. Ko se je žival okužila se pojavi bolezen v nekaj dneh do 3 tednih. Opahki se po celi nožnici naglo razmnožijo ter preidejo končno v maternico. — Kako je bolezen prvič nastala ne vemo. Kakor rečeno je povzročitelj neki drobnostvor, neka vrsta glivic, ki je okužne, nalezljive narave. Kake oblike da je in življenske narave, ne bom opisoval, ker to pač nima za širše sloje čitateljev praktičnega pomena ter spada v podučje znanstvenega raziskavanja.

Omenim naj le, da ti drobnostvori žlemno kožico močno spremenijo; vsled njihove navzočnosti dobi žlem neko „kislo svojstvo“ katero ali seme zamozi, ali pa maternico oslabi tako, da ne more teleta do konca brejosti vzdržati. Po navadi zvrže žival od 6. tedna do 2. oziroma 5. meseca po spočetju. To dejstvo vendar lahko pribijemo, da je nožnični katar te vrste nalezljiv in velika gospodarska neprilika. Ni sicer neizogibna posledica, da bi vselej vse živali, ki pridejo z bolenim v dotiko zbolele, vsakdanja skušnja nas uči, da niso vse živali jedne in iste vrste jednako pristopne okužbi. Nevarnost okuženja je pa za večino živali vsekakor velika.

Okuženje se največkrat zgodi pri spuščanju ali plemenitvi. Krava ali telica je bolana. Bik plemeni ter se okuži. Krava in telica ostaneta vsled boleznijalove, gospodar žene k drugemu biku, seveda brez dovoljnega uspeha, pač pa okužijo bika in ta zopet zdrave krave in telice in tako se zgodi da jedna sama žival vse druge otrovlje. Okuženje se pa tudi razširi z nasteljo, z gnojem, z orodjem, s katerim se taki živini streže, celo z repom, ki je umazan ali oblaten od žlema, ki se iz nožnice izceja. Okuženje se vedno prične na spolovilih, to se pravi, le fakrat, ako pride strupena snov na spolovila, drugače ne. Brez dvoma pospešuje razširjanje te boleznij tudi okolnost, da imamo javno nastavljene bika, do katerih ima vsakdo s svojo živino pravico do vporabe. Da sedaj še žalibože nimamo zakona, ki bi dajal posestniku javno nastavljenega bika pravico, posestniku na tej bolezni hirajočega živinčeta plemenitev odreči, seveda je tudi naš kmet v tem še premalo podučen, kako je to bolezen spoznavati. Nasledki nožničnega katara so pri biku, kakor že omenjeno nesposobnost plemenitve radi bolečin; pri telicah in kravah pa jalovost ali nebrijest, stalna nerodovitnost, zmetavanje in njege nasledki (trebilo izostane, vnetje maternice, izstop maternice, zastrupljenje krvi itd.) in v najhujših slučajih smrt.

Nesposobnost plemenitve je že marsikoga bikorejca ob vse veselje pripravilo. Pa temu se ni čuditi. Predočimo si, koliko truda, pazljivosti, nevarnosti, stroškov je pri oskrbi bika. Bikovina je v naših krajih še vse prenizka, da bi se reja in delo izplačalo. Koliko posestnikov vrhu tega še bikovino dolžnih ostane in na vse zadnje če bik slabo skače, se ljudje še bikorejcu rogajo ter ga obrekujejo. Kedo ne bi prišel ob

potrpljenje!? Da iz moje prakse mi je znano, da so ugledni gospodarji raje k nelicencovanem biku, takemu, ki ga je ogledna komisija radi premnogih napak zavrгла, svoje lepe krave in telice k plemenitvi gonili, kakor k bikom nastavljenim od okrajnega zastopa. Taka pokveka seveda ne bode domače živinoreje pospeševala, to vemo, vendar krave so se obrežile, so srečno pometavale in gospodar je prišel do mleka. — Dober bik pride na ta način ob veljavo, ob kredit, gospodar pa ob veselje ter noče dalje bika oskrbovati, okrajni zastop pa ob denarje in z njim davkoplačevalci, ker na vse zadnje se bika vse brani: gospodar ki je nejevoljen, posestniki krav in telic, ker nimajo zaupanja in konec je, bika z izgubo prodajo.

Večjega pomena je ta bolezen za posameznika pri kravah in telicah. Krava ali telica se goni ali brezuspešno. Žival mora vsak dan jesti in oskrbovana biti. To velja denar in trud, za plačilo pa imaš jalovo žival! Ali pa žival se ti vendar obreži. Z vidnim veseljem pričakuje gospodar teleža, gospodinja mleka. Nekega lepega dne ti pa žival zvrže in tvoj „up je šel po vodi, le jadrajmo za njim,“ toda kam? Če si bil tako srečen, da se ti je žival otrebila in nisi imel stroškov za živino-zdravnika itd. zopet jo pelješ k biku. Vprašanje je, če se ti žival sploh še obreži in če ti zopet ne zvrže. Dva trije taki slučaji, ali pa, da ti žival še celo pogine zadostujejo, da pride naš kmet, ki se že itak težko bori, na robu gospodarskega propada. Naj pa še omenim tistih siromakov, katerim je koruza, krompir in mleko jedini živež. Koliko gladu pretrpi marsikatero kmečko dete, mleka ni, denarja ni, krava ali telica je pa veljala, mogoče si je oče denarje za žival sposodil, obresti in kapital je treba vračati, krmo težko skupaj spravljati (posebno kakor je bilo letos) pričakovani uspeh pa izostane. Socijalno delo bi pač bilo tudi v kmečki proletarijat malo posvetiti in svet nanj opozoriti, kajti človek vendar ne živi samo od besede. Kakor pa je mladina v nežnih letih zanemarjeno se to kasneje kruto maščuje. In konečno je kmečki stan steber države in pomisliti je, da niso vsi kmetje posestniki in bogataši. — Pri tej boleznii pa tudi trpi naša živinoreja. Srce mora človeka boleti, ko vidi, koliko lepih telic in krav zapade mesarjevi roki in še za kakšno ceno! Če ga vprašam, no sosed zakaj pa ne obdržite te lepe telice ali krave za pleme, mi odgovori: Kaj se bom mučil, v enomer se goni in trebi pa je jalovka. Pri pregledovanju mesa pa vidim vzrok: kužen nožnični katar.

Marsikdo izmed c. bralcev si bo mislil, vse prav, moja živina hvala Bogu je bila doslej zdrava in tako hudo pač ne bo v bodočnosti. Tem neverjetnim brezbriznim Tomažem samo to odgovarjam, čim manj se bomo tej boleznii ustavljali, tembolj gotovo se bo razširila. Ta bolezen ni nagla, ona je tiha ali gotova v svojem razdiranju. Lahko bi rekel s pesnikom S. Gregorčičem:

„Pod plaščem nosi bič prikrit,
Oj bič iz zrn ledenih zvit“.

Kaj nam konečno pomagajo vsi zakoni in naredbe proti kužnim boleznim, če pa mesto jedne kuge, pa druga, na videz sicer milejša, v resnici pa veliko nevarnejša naslednica nastopa?! Kako nam je torej nastopati proti kužnem katarju nožnice?

O b r a m b e n a s r e d s t v a :

1. Vsak bikorejec naj bi si smatral za dolžnost svojega bika le na zdrave krave in telice spuščati. Pred skokom, ki se naj vrši na kakem mirnem in skritem kraju (že radi pohujšanja mladine) naj bikorejec kravo oziroma telico na spolovilih preišče, kakor hitro vidi kake opahke ali sumljiv žlemast iztok iz nožnice, ali pa če mu je znano, da žival zmetavala ali pa, da se noče obrežiti in da je bila že pri večih bikih, naj takoj skakanje bika odločno zabrani.

2. Ne spuščaj bika po telicah in kravah posestnikov ki jih ne poznaš.

3. Ko je bik oplemenil, operi mu takoj še iztegneno žilo z lizolovo ali bacilolovo raztoplino. (Lizol ali pa bacilol in njihovo uporabo dobiš pri vsakem živinozdravniku in v lekarnah).

Ne sramuj se spolovil tvojemu varstvu in oskrbi izročene živali preiskati in snažiti, dokler posel dostojno in nepohujšljivo izvršuješ ni to sramotno, žival je tebi od narave božje v varstvo izročena, ona je tvoj dobrotnik in suženj, ki si ne more sam pomagati.

4. Živali s to boleznijo ne postavljalj na sejmišča in ne v tuje hleve!

5. Ako se ti žival količkaj sumljiva vidi, pokliči veččega živinozdravnika, da ti žival preišče, ne puščaj živali žile če se ti ne obreji. Kri je življenje in če boleni živali še kri odvzameš, gotovo ne bo zdrava, nasprotno še slabša.

6. Gleštaj in snaži pridno svojo žival. Snaga je pol zdravja. Gnoj in blato je za polje, livado in gorico, ne nosi ga po svoji živini po sejmih in pašnikih na ogled, mi ga že itak poznamo, sam sebi pa daješ spričevalo zanikernosti in lenobe!

Išči stike s svojim živinozdravnikom, naj ti od časa do časa preišče tvojo žival, zaupaj se mu, to te gotovo ne bo veliko stalo, posebno če se vas več živinorejcev združi. Živinozdravnik ni agent, da bi od hiše do hiše hodil, kedo kaj potrebuje. On te bo na marsikaj opozoril, marsikatero bolezen boš še v kali zatrl, sploh pa vedi da je lažje boleznijo preprečiti ko zdraviti. Ker žival govoriti ne zna, je velikokrat samo tvoja odkritosrčnost in točnost v odgovorih v stanu s pomočjo živinozdravnika pravo bolezen spoznati.

7. Slavni okrajni zastopi naj bi od vsacega posestnika, kateremu izročijo subvencioniranega bika proti reverzu zahtevali, da se navedene točke 1, 3, 5 in 6 točno izvršujejo. Živinozdravnik pa naj bi vsako polletje ali vsaj koncem leta uradno poročal.

Zdravljenje. Ako hočemo že razvito bolezen zdraviti, potrebujemo v prvi vrsti potrpljenja; kakor sploh pri vseh kroničnih ali dolgotrajnih boleznih. Hrana ostane vedno jednaka. Kot zdravila rabimo bacilolove patrone, to je neka maža v želatini (limu podobni tvarini) zavita. Rabimo jih za 1 žival najmanj 15. Najprvo osnažimo rep z mlačno lizolovo ali bacilolovo vodo, potem očistimo sramnico vsega žlema s tem da vbrizgavamo tako tekočino v nožnico, pri biku pa v poscalo. Pri tem delu privežemo žival na kratko k drevesu ali sploh na kaj trdnega. V hlevu ne delajmo tega posla, ker je ali pretemno ali pa nesnažno. Nato stopita na vsako stran živali po 1 moški tako, da gledata proti repu, levo oziroma desno nogo podstavita tik pred predni del zadnjih nog živinčeta, na križu s komolci malo pritisneta, da se žival

zravna. Sedaj ne more žival brcati. Jeden moški malce privzdigne rep in tretja oseba, ki si je preje roke snažno umila in nohte porezala razklene sramnico, pri tem ji pomaga z jedno roko drugi moški. Nato se prime z dva prsti 1 patrono ter se jo kolikor globoko mogoče v nožnico porine. Dolgo se patrona ne sme v rokah držati, ker se želatina hitro raztopi. Ko pride patrona v nožnico se vsled živalske toplote raztopi in razilo se po nožnici razleze. Pri vsem tem je treba hitro in odločno ravnati, ker si žival radi velike občutljivosti ne pusti dolgo brskati po nožnici.

Vsega skupaj rabimo 15 patron najmanje. Pred vsakim utikanjem se očisti rep in sramnica.

Prvih 5 patronov se rabi vsak dan po jedno.

Drugih 5 " " " " 2. " " "

Tretjih 5 " " " " 3. " " "

tako, da porabiš tekom 1 meseca vsih 15.

Zdravljenje velja s živinozdravniškim svetom in navodilom prilično 5 K za žival. Pri večjem številu je zdravljenje cenejše. Ako imaš samo jedno žival boleno je vsakokrat potrebno, da od časa do časa vsem drugim še zdravim vtakneš po eno patrono v nožnico, seveda je preje rep in sramnico osnažiti.

Pri obolelih bikih se puscalo očisti in na to eno patrono utakne.

Vem, da se bo marsikdo tega dela in še bolj pa stroškov ustrašil. Predragi bralci! Združite se, skupaj si naročite zdravila, bo takoj ceneje. In če na zadnje posestnik, ki ima 10 ali rečimo samo 5 glav za zdravila plača 40 oziroma 20 kron in če stem le eno samo zmetavanje prepereči in le eno samo žival po biku obreji, so gotovo vsi stroški takoj poplačani. Ničeven je torej izgovor, da se to zdravljenje ne splača, ker dokazano je, da kdor se je v resnici potrudil je svoj cilj dosegel, da je bolezen ustavil, žival trpljenja, sebe pa gmotne škode obvaroval

Toliko poklicanim činiteljem in trezno mislečim v prevdarek in blagohotno uvaževanje.

Smrt...

Spisal **Karl Linhart.**

„Torej lahko noč!“ —

Rudar Jernej je stal ob vratih in se ozrl še enkrat na revno sobo. Bil je v delavski opravi, na rami dolgo rudarsko sekiro in v roki brlečo knapovsko svetilko. Težko je jemal danes slovo. Kajti na postelji mu je ležalo edino dete, šestletna Anica, popadena od smrtnonevarne bolezni. Govoriti ni več mogla, le njene plave oči so se še ozirale po odhajajočemu očetu. In bilo je, kakor da bi ga te oči prosile: tatek, ljubi moj tatek, ostani tukaj, ostani pri meni, kajti smrt hoče po-me priti... Jerneju je prišla gorka solza v oko. Ali nekje zunaj je zapel ponočni zvonec, dolžnost je klicala... In še enkrat je vrgel dolgi pogled na umirajočega otroka ter odšel.

Zadnji je prišel Jernej k šahtu. Električne svetilke so po vsem gorovju brlele in bilo mu je, kakor da bi iz vsake lučice gladalo umirajoče oko bolanega otroka.

„No, ali Vas bodemo še posebej čakali?“ kričal je uradnik. Jernej ni ničesar odgovoril. Spomnil se je žene, mlade vboge žene, ki je morala čuvati ob postelji bolanega otroka, ki je gledala v to nedolžno oko, katero je iskalo pomoči, pomoči proti smrti, pomoči, ki jo nikdo ni mogel dati.

Še enkrat se je ozrl Jernej na ponočno nebo. Temno je bilo in v velikih prestankih so se bliščale zvezde. In nakrat se ena teh bledeh zvezdic odtrga in izgine v dolgem žarečem krogu. Rudarja je pri srcu zazebló. Ali stisnil je zobe skupaj in odšel s trdnimi koraki v črevesje zemlje . . .

Otrok pa se je boril doma z neusmiljeno zatiralko smrt. Grozno je videti odrašenega človeka umirati. Ali še groznejše — otroka. Kadar je deci mrzlo, pride k mami in pravi: mene zebe, — in mati ji pomaga. In kadar deca umira, misli tudi, da ji bode sladkana mamica pomagala. Z očmi se upre v ljubo obličje in prosi pomoči . . . Odrašeni človek se bori proti smrti, in čeprav ga zadnja premaga, vendar vporabi vse moči proti nje. Otrok pa ne more ničesar proti neusmiljenki. Umirajoči odrašeni človek pade kakor vojak v poštenem boju. Pri mili deci pa je smrt krvoločna brezusmiljena morilka . . .

Take in podobne misli so se porajale v srcu Jernejeve žene, ko je klečala ob mali posteljici in gledala v blede obličje Anice. Pomagati ji ni mogla. Tudi zdravnik je izjavil, da more le Bog pomagati . . .

Težke in dolge so bile ure. Prišli so trenutki, ko je izmučena žena že mislila, da je vse pri koncu. Enkrat je vsa utrujena za hip zadremala. Nakrat se ji je v poluspanju dozdelo, da jo Anica zakliče. Prestrašena skoči po konci in se pripogne čez deco. Srečale so jo velike plave oči, iz katerih je žarela velikanska bolest. Usta so bila tiha, le težke vzdihne se je čulo. Ali oči so dejale: Mamica, ali me bodeš pustila umreti? Mamica, jaz bi tako rada še živela, pri tebi živela, — ne umreti, ne umreti . . .

In kakor studenec so se vlile solze iz oči nesrečne žene.

V potu svojega obraza je delal Jernej. Bil je na vročem „ortu“ in zrak je bil tako težak, da skoraj svetilke ni bilo videti. Ali rudar je delal in delal, — hotel je z delom pozabiti vse skrbi in vso tugo. Iskre so skakale od njegove sekire . . . Ali vedno, vedno se mu je kazala pred očmi slika umirajočega otroka. Ali je že izdihnilo? Oh, to ne sme biti, njegova Anica ne sme umreti! Edini njegov otrok, edino bitje, ki mu je oslajšalo kratke njegove proste ure . . . Kdo bi potem z veselim smehom dejal: Dober večer, tatek, o tatek, moj ljubi tatek, ali si kaj prinesel . . . kdo bi mu pomagal sleči težke delavne škornje in mu prinesel mehke domače čevlje, kdo bi mu prinesel iz kota pipo in vprašal: tatek, ali boš kadil . . .

Kakor megla se je vleglo Jerneju pred oči. Ne, tega svojega otroka ne sme izgubiti, raje naj Bog njega samega vzame . . .

Ali — proč vse misli, treba delati! Nakopani premog je bil izdelan in Jernej je moral streljati. Šel je k preddelavcu in mu to naznanil. Napravilo se je vse potrebne varščine. Počasi je izbil Jernej luknjo v trdo premogovo steno. Položil je vanjo dinamitno patrono, dal potrebne signale in se pripognil, da zažgè žnoro . . . Nekaj ni bilo v redu, kajti ni se hotelo takoj vneti . . . Prižigal je in prižigal . . . Njegove misli pa so bile doma pri umirajoči Anici . . . Končno je pričela žnora vendar tleti; gledal je iskrico in pozabil na vse . . . kajti Anica umira doma . . . kdo me bode zutraj poljubil in v šali za lase vlekel in klical: tatek, ljubi tatek, ali si moj . . . Oj Bog, moj edini otrok umira, — in jaz in žena in nikdo mu ne more pomagati, — moj otrok umira . . . to lice, mehko ko žamet, žrli bodejo požrešni črvi, to telesce, lahko kot pero, nesli bodejo proč in zagreblji . . . In jaz ne bodem imel več otroka; jaz bodem prišel domu in videl tam malega mrliča . . . Tatek, tatek, me morda zdaj kliče, ko jo smrt grabi, in tatek ni pri nje . . . Anica, Anica . . .

Nakrat zdivja Jerneju vsa kri v glavo: Za Boga, zamudil je čas: žnora je že pri koncu in vsak hip mora počti strel — on pa je tukaj, namesto da bi se spraval v varnost — hitro, hitro, morda je še mogoče. En korak napravi, dva, — — ali strel že počti, skale letijo, obupni klic zadoni po jami, luč ugasne . . .

Prestrašena in vendar polna upanja zrè Jernejova žena na zdravnika, ki je ravnokar dospel, da si ogleda otroka. Dolgo časa je preiskaval sivolasi gospod bolano Anico, ji potipal žilo in izpraševal mati. Otrok je spal, mirno, čeprav še malo hripavo, je dihal: bil je kakor angelj in celo lahki smehljaj je olepšal nežno njegovo lice.

Zdravnik se obrne k ženi in ji zašepeta: „Zahvalite Boga, kajti Vaša Anica je rešena; težka bolezen je premagana; tako je, kakor da bi se zgodil čudež, ali v par tednih bode Anica zopet okoli skakala.“

Vboga žena bi najraje pred zdravnika pokleknila. Torej rešena, — njena Anica ne bode umrla! Hvala ti, večni Bog . . . in v neskončni sreči je stisnila roke ter jokala, jokala od veselja, jokala vroče, svitile solzè . . .

Nakrat se začujejo po stopnicah trdi koraki. Za Boga, kaj je? Nekdo potrka na vrata.

Tiho otvori žena. Sosed vstopi.

„Kaj je?“ — „Prinesli smo ti tvojega moža?“ — Ledeni mraz prešine nesrečno žensko. — „Prinesli? Kako?“ — „Prinesli, kér ga je v jami ubilo“ . . .

Položili so mrliča na tla edine rudarske sobe. Ropot je predramil od smrti rešenega otroka. Z velikimi žalostnimi očmi je pogledala Anica na mrliča. In s tihim glasom je vprašala: „Tatek, ljubi tatek, ali spiš?“

Smrt pa je izginila na nevidnih krilih iz revne sobice . . .

Novi deželnozbornski volilni red za Štajersko.

Dné 15. oktobra 1908 sprejel je štajerski deželni zbor novi volilni red, katerega glavne poteze so sledeče:

Deželni zbor obsega skupno z virilisti 87 poslancev, in sicer: 3 virilisti (rektor graške univerze in knezoškofa sekavški ter lavantinski); 12 poslancev veleposestva; 6 poslancev trgovske in obrtne zbornice; 28 poslancev mest in trgov; 28 poslancev kmetijskih občin; 10 poslancev splošne delavske kurije. — Volilna pravica je direktna in tajna. Kar se tiče volilnih okrajev, zanimajo nas le spodnještajerski in ti so sledeči.

I. Volilni okraji za mesta in trge: Mesta Maribor (2 poslanca). — Mesto Radgona in trgi Cmurek, zgornja Radgona, Gnas in Strass. — Trgi Leibnic, Ehrenhausen, Wildon, Sv. Jurij n. St., Arnfels, Leutschach. — Mesta Celje, Brežice (2 poslanca); trgi Sevnica, Laško, Vojnik, Vitanj, Velenje. — Mesta Slov. Bistrica, Slov. Gradec, trgi Marenperg, Hohenmauten, Saldenhofer, Konjice, Šoštanj, Sv. Lovrenc nad Mariborom. — Mesta Ptuj, Ormuž, trgi Ljutomer, Rogatec, Sv. Lenart sl. gorice in občine Breg pri Ptujju ter kopališče Slatina. — Trgi Prassberg, Zgornjigrad, Laufen, Žalec, Sv. Jurij na j. žel., Središče, Vransko, Frasslau, Kozje, Šmarje pri Jelšah, Rajhenburg in občina Studenci.

II. Volilni okraji kmetijskih občin se sestavljajo iz sledečih sodnijskih okrajev (brez mest in trgov, po katerih imajo ti okraji svoje ime): — 1. Sodnijska okraja Cmurek in Radgona. — 2. Eibiswald, Arnfels, Leibniz in Wildon (2 poslanca). — 3. Marenperg, Šoštanj, Slov. Gradec. — 4. Slov. Bistrica, Konjice. — 5. Maribor, zgornja Radgona, Ljutomer, Sv. Lenart (2 posl.). — 6. Ptuj in Ormuž (2 poslanca). — 7. Celje, Vransko, Zgornjigrad, Laško (2 poslanca). — 8. Rogatec in Šmarje. — 9. Kozje, Sevnica in Brežice.

III. Splošni volilni razred tvorijo sledeči okraji: Ljutomer, zgornja Radgona, Slov. Bistrica, sv. Lenart, Maribor, Konjice, Ormuž, Ptuj in Rogatec. — 2. Sodnijski okraji Celje, Marenperg, Slov. Gradec, Šmarje, Šoštanj, Vransko, Zgornjigrad, Laško, Kozje, Sevnica in Brežice. To so tisti volilni okraji, ki nas zanimajo.

Naš cesar.

(Glej uvodno sliko.)

Letošnji naš koledar okinčan je na prvem mestu s sliko cesarja Franceta Jožef I. Vsacega človeka, ki ima še čisto srce od svetovne propalosti, ki se še zna navduševati za lepe ideale in vzore, ki ima torej še nekaj v sebi, kar ga dviga nad navadnim in umazanim bojem za obstanek, — vsacega nepokvarjenega človeka prešine torej ravno letos globoko spoštovanje do cesarskega našega starčka.

60 let . . . Ako si 60 let delavec v tej ali oni fabriki, potem imaš gotovo zavest, da je tvoje življenje koristilo človeški družbi. Ako si 60 let gospodaril na tvojem posestvu, brez da bi prišel na boben, potem te sme tvoja deca za nevenljivo otroško ljubeznijo pozdraviti . . . 60 let, — to je eno človeško življenje! 60 let je precej časa in v 60 letih postanejo srce mrzlo, lasi sivi, obraz starikav, roka tresoča . . .

Franc Jožef I. pa je 60 let cesar. Neumni otroci mislijo, da je cesar najbogatejši in najsrečnejši človek na svetu in tudi neumni odraščenci zavidajo cesarja . . . Ali 60 let cesar, — to se pravi: 60 let sem nosil krono, težko, pretežko breme; 60 let sem se boril s Prusi, z Italijani, z bozno-hercegovinskimi puntarji in z vsem mogočim. Sleherni berač ima svojo uro brez skrbi in dela in truda. In jaz, avstrijski cesar? Jaz je nimam! Nimam počitka! 60 let, to je 720 mesecev in to je blizu 22.000 dni in v vsem tem času niti minute miru in pokoja . . .

Vidimo Franceta Jožefa kot mladeniča, ki sprejme krono iz rok svojega predhodnika, vidimo ga kot bojevnika na krvavem polju, kjer je grof Radetzky žel svoje lovorike, vidimo ga kot zmagovalca, vidimo ga kot očeta, ki nam je dal ustavo, vidimo ga kot 60 letnega vladarja, ki je predmet največjega čaščenja nemških vladarjev.

In vidimo ga ob gomili nepozabnega prestolonaslednika Rudolfa, o katerem je ljudstvo upalo, da postane Jožef II. . . . Vidimo ga ob mrliču Elizabete, katero je pahnil blazni morilec v smrt . . . In čudimo se, da je to toliko trpinčeno cesarjevo srce vzdržalo vse bolesti, čudimo se v svetem navdušenju, da nam še živi — naš cesar . . .

Naš cesar! Njegovo je to leto! **Jubilejsko leto 1908!** Cesar, vbogi, srečni cesar! Nekdo je dejal, da si prišel z revolucijo, in da bodeš tudi šel z revolucijo. Ta beseda se ne sme uresničiti, — kajti, cesarski starček, kdo bi te ne častil? Ti si **edini Franc Jožef I.** in zato čast ti in hvala!

Smolnati Hanzek.

Spisal **Rudolf Greinz.**

S smolo je imel Hanzek velik del svojega življenja opraviti. Nabiral je namreč smolo in izkopaval korenine. To je bila njegova služba. Iz smole je izdeloval vse mogoče zdravilne flajštre za različne človeške bolezni. Iz korenin pa je žgal kapljice za ljudi in živino ter krepko žganje.

Tako ni prišel samo do precej spoštovanja, temveč si je tudi nekaj malega prihranil. Tekom let nakupil si je celo malo posestvo ob gozdu, na katerem je gospodaril, kuhal svojo smolo in delal iz svojih korenin lepe denarce. Hanzek bi bil torej pravzaprav zavidanja vredni človek, ko bi se nazadnje ne začel brigati za babe.

Kot „ledični fant“ preživel je Hanzek že pol stoletja, ko ga je nakrat zmedenost prijela in ni mogel več sam ostati. Kadar grè kozi predobro — pravijo Tirolci — takrat se praska . . . in kadar grè staremu fantu predobro, takrat se oženi.

Hanzek je oženil neko starejše dekle, ki je bila tudi že precej čez štirideset let, Nežo od sosednega kmeta. Že na zunaj ni bil ta parček ednak. Hanzek kakor medved močni, kakor drevo dolgi možakar, Neža pa mala ženska, suha in špičasta in sitna, da je bilo joj. S svojo ženitvijo je imel torej Hanzek gotovo največjo smolo.

Z Nežo ni bilo in ni bilo za izhajati. Hanzek je imel doma pravo peklo. Od ljubeznivosti Neže je nosil vedno vidne sledove na telesu. Kajti čeprav je bila Neža mala in slabotna, bila je vendar zelo hitra, kadar mu je bilo treba kaj na glavo vreči. Posoda in sploh vse, kar ni bilo pribito, je kar letelo v Hanzekovi hiši, odkar je bil oženjen. Smolnati Hanzek je bil kmalu najboljši svoj kupec. Vedno je hodil z glavo polno flajštrov po svetu. Da so se mu ljudje pri temu še smejali, je pač samoumevno. Kdo bi se tudi ne smejal, da se ni mogel ta kakor medved močni možakar te pritlikave ženske ubraniti.

Ali Neži nasproti je bil Hanzek brez moči. Vedno je trdil, da ima oči kakor sam vrag, tako da je človeka strah oprijel. Naj bi enkrat le kdo drugi poskusil, prepirati se z Nežo!

Končno pa, ko je Hanzek že čez eno leto to svoje zakonsko veselje užival, postalo mu je vendar preneumno. Premišljal je nekaj časa in se potem odločil. Velečastiti gospod fajmošter mi mora pomagati, si je mislil Hanzek in tako je šel nekega lepega popoldne po cesti proti Videmu.

Gospod fajmošter Martin Strobl, precej debeli, mirni 60 letni možak, šel je ravno v svoji sobi semtertja in čital pridno v brevirju, ko je glasno na vratih potrkalo.

„Notri!“ je zaklical fajmošter malo nevoljen. Smolnati Hanzek je porinil svojo koščeno, dolgo postavo skozi vrata.

„Bog daj“, je rekel Hanzek in snel klobuk; „ali je dovoljeno?“ — „Le pridi, Hanzek“, ga je povabil fajmošter; „kakšne bolečine pa imaš?“ In vsedel se je na zofo.

„Vse mogoče bolečine imam!“ odgovoril je Hanzek in pogladil svoj obraz, na katerem je bilo troje precej velikih flajštrov. — „Ali si se z mačkom pretrepaval?“ je vprašal fajmošter s smehom. — „Neee! To ne! Ampak z Nežo!“ odgovoril je Hanzek počasi. — „No, vsedi se in povej mi, kje te čevelj žuli“, je rekel gospod.

Hanzek se je previdno na rob stola vsedel in menil: „Ni veliko za povedati. Midva se ne razumeva!“ — „Se ne razumeta?“ je vprašal fajmošter. — „Da, Neža in jaz“. — „Ah tako? Ti in tvoja žena. Nekaj sem že slišal zvoniti. Saj sta šele eno leto oženjena. Pa bi se vendar morala razumeti“.

„Jaz bi bil že miren“, je menil Hanzek in se popraskal na glavi, „ali ona je tako presneto huda babnica!“ — „Ah! Tako huda menda tudi ne bo“, ga je tolažil gospod; „ako sta dva človeka poročena, potem se pač kregata; to se godi največkrat“. — „Ah, največkrat?“ je vprašal Hanzek in pogledal prav neumno. — „Ja, ja največkrat“, odgovoril je fajmošter, „kajti zakon je vojska“.

„Ah tako!“ Smolnati Hanzek je bil najprve kar tih. Potem pa je zopet prišel: „Zakaj mi pa Vi to preje niste povedali?“ — „Kaj?“ je vprašal gospod začuden. — „Da se v zakonu največkrat ne razumejo!“ „To si vendar že sam večkrat videl“, je odgovoril fajmošter; „saj po-

sebno mlad nisi bil, ko si se ženil; in Neža tudi ne“. — „Ne, mlada ravno nisva bila“, potrdil je Hanzek, „ali to bi mi morali povedati, tega nisem vedel“.

„Ja kakšen pa se mi zdiš?“ je zakričal fajmošter razjarjen. „Ti vendar nisi novorojenček. Ti si vendar tu v vasi živel. Pa bi oči odprl! Koliko jih pa je, ki se razumejo? Poglej Forherja; ta pijančuje okoli in grè domu in pretepava svojo ženo“. — „Ja ja, Forher, ta je eden! Ta ima vlado v roki!“ se je Hanzek srečno smejal. — „Pri tebi pa ima Neža vlado v roki, to je vsa razlika. Saj si Nežo vendar preje tudi poznal“. — „Ja, preje ni bila takšna, preje je bila lepo ponižna. Ampak zdaj“. In Hanzek je globoko vzdihnil. — „Moraš malo potrpljenja imeti, potem bo že šlo“, mu je prigovarjal fajmošter. — „Potrpljenje že imam, pa le ne gre“, je menil Hanzek. — „Ne spusti se v noben prepir. Sama se ne more prepirati“, ga je podučeval gospod. — „Oj pač, ta se tudi sama s seboj prepira“, je zagotovil Hanzek. — „Pa če ji ne daš odgovora?“ — „Potem me parkrat klofutne, da ji rad odgovorim!“ — „Ja, zakaj pa jo počakaš?“ — „Moram, ona že ima poleno, da jo moram počakati“, odgovoril je Hanzek zelo žalosten.

„Veš kaj, Hanzek, kaj bi jaz storil, ko bi bil ti?“ — „Neee!“ — „Jaz bi Nežo enkrat pošteno pretepel. Morda bi na ta način malo rešpekta pred teboj dobila“. — „Tega ne storim, potem bi si niti življenja ne bi bil svest“, se je branil Hanzek. — „Torej se bojiš Neže?“ se je gospod smejal. — „Vi bi se že tudi bali, ko bi bili na mojem mestu“, je zaklical Hanzek prepričan, „to je hujše kot pekel, tako življenje.“ — „Ne, pekel je že še hujši“, je izjavil fajmošter odločno. — „To ni mogoče! Jaz bi prišel raje v pekel“, zagotovil je Hanzek.

„No, tako ne smeš blebetati“, zavrnil ga je gospod. „To je brezversko govorenje. Ti moraš vse tvoje trpljenje Gospodu žrtvovati in pomisliti, koliko je On zate trpel“. — „Jaz bi se pustil rad križati, ko bi imel potem mir“, je trdil Hanzek trdovratno. — „Rekel sem ti že enkrat, da je to brezversko govorenje“, se je zdaj fajmošter raztogotil. „Naš Gospod je veliko več trpel kakor ti! Ti bi moral vesel biti, da smeš zanj kaj trpeti!“ — „Kaj? Vesel naj bi bil še zato?“ je skočil zdaj Hanzek razburjen po koncu; „naš Gospod ni bil nikdar oženjen. In z Nežo še posebno ne!“

„No, ne bodi tako razburjen, Hanzek, in ne govori tako grdo“, pomiroval ga je fajmošter. „Saj razumem, da ti poneha enkrat potrpljenje. Ali tvoje trpljenje ne smeš zato priglihati onemu Jezusa Kristusa! Potrpeti moraš in se udati v usodo. Oženjen je oženjen, tu se ne da nič narediti“. — „Nič narediti?“ je zavpil Hanzek še vedno jezen. „Se že da kaj narediti. Jaz se ne udam! Jaz sem vsega sit! Jaz jo dam nazaj“. — „Kaj daš nazaj?“ je vprašal fajmošter in pomašil tobak v nos. — „Nežo dam nazaj!“ — „Neža vendar ni krava, ki se jo lahko nazaj da, ako je prodana. Saj sem ti že rekel: Oženjen je oženjen... in tu se ne da nič napraviti!“ dejal je velečastiti gospod.

„To ni res!“ zakričal je zdaj Hanzek. „Mene se je ogoljufalo. Vi bi mi morali povedati, da se ljudje več ne razumejo, kadar so oženjeni. Potem bi se ne oženil!“ — „Torej sem zdaj jaz pravzaprav kriv?“ je vprašal fajmošter s smehom. — „Ja, Vi ste krivi“, je potrdil Hanzek, „Vi ste nas skupaj dali. Vi nas morate zopet raznarazen dati.“ — „Meni

se zdi, Hanzek, da se ti meša. Ti moraš tvoj križ naprej nositi. Tu ne pomaga nič.“ — „Meni se ne meša in jaz ne nesem križa naprej!“ je zavpil Hanzek na vso moč in skočil od stola. „Jaz sem tega sit! Vi ste mi prav lepo govorili o svetosti zakona. To ni res! To ni svetost, ako me skoraj ubije. Vi ste me ogoljufali! In jaz jo Vam dam nazaj!“

„Zdaj je pa dosti!“ je zaklical zdaj fajmošter, ki je bil pri koncu s svojim potrpljenjem. Vstal je jezen iz sofe. „Zdaj pa le glejte, da pridete pri vratih vun. Takoj, pravim! Neža ima čisto prav, da tako brezverskega človeka kakor si ti, pošteno preklofuta!“ — „Kaj, prav ima tudi?“ zakriči Hanzek razjarjen. — „Vun, pravim!“ zavpije gospod. — „Že grem!“ odgovoril je nato Hanzek. „Ali jaz jo dam nazaj!“ S tem je bil že skozi vrata.

Pobožni gospod fajmošter hodil je še dalje časa razburjen po sobi. Potem si je nabasal pipo in dihal v tobakovem dimu vso jezo v zrak. Tako neotesani človek kakor smolnati Hanzek mu že dolgo ni prišel pod roko. Tega si bode pa ob prvi priložnosti pošteno izposodil . . .

* * *

Preteklo je kakih tri tednov od znamenitega pogovora med Hanzekom in fajmoštrom. Ali prilike, ošteti Hanzeka, ni dobil župnik, kajti Hanzek se je fajmoštra izogibal kakor hudič žegnane vode. Polagoma je fajmošter tudi na vse pozabil. Ali Hanzek ni na nič pozabil. To je potem tudi gospod precej občutno izvedel.

Nakrat je zazvonilo enkrat sredi v noči na farovškem zvončku tako močno in nepretrgano, kakor da bi bilo par norcev pred hišnimi durmi ali pa da bi umirala nakrat cela vas. Fajmošter je tudi mislil, da se je dogodil nakrat hipni slučaj težke bolezni, morda kakšna nesreča. Skočil je tedaj hitro iz postelje, oblekel talar in šel hišne duri odpreti. Že na stopnicah je čul grozni ropot in vedno zvonjenje. Čul je hripavi ženski glas v vseh tonih. Medtem prišla je tudi kuharica vsa prestrašena z neko ponočno lučjo.

Odrpli so vrata. Kar pa je zdaj pobožni gospod fajmošter videl, tega pač v vsem času svojega duhovništva ni doživel. Pred vratmi, skrbno na zid naslonjen, je stal veliki koš. Iz koša pa je gledala glava Neže, žene smolnatega Hanzeka, ki je kakor da bi bila obsejena kričala in vpila. Neža je bila privezana z močnimi štriki na tuhno svoje postelje in stlačena v koš, da se ni mogla niti premikati. Samo njena usta so grozovito delovala.

Smolnati Hanzek je bil že precej daleč od farovža, kjer je odložil svojo hudobno babo. Korakal je hitro naprej in zavpil nazaj: „Tako, fajmošter, tam imate zopet svojo robo. Vi ste mi jo dali! Vi lahko z njo živite. Lahko noč!“

Ko se je smolnati Hanzek na ta način mir napravil, se ga tudi ni moglo več prisiliti, da bi zopet z Nežo živel. Sodnija ga je sicer obsojila, da mora Neži plačevati. To stori Hanzek tudi z veseljem. Tudi nekaj dni je moral v zapor zaradi te zadeve. Povedal je tudi odkrito sodniku, da mu za par tednov zapora nič ni. Ako je preživel eno leto z Nežo, potem mu je teh par dni zapora le veselje.

Najbolj razburila je cela zadeva pobožnega gospoda fajmoštra. Dolgo časa se ni mogel osvoboditi tihe skrbi, da mu bode kakšni dan

zopet druga garjeva ovca prinesla polni koš pred farovž. Nekaj časa je mučilo vbogega gospoda še vedno isto sanje. Sanjalo se mu je namreč, da mu prinese vsa vas vse babe nazaj, katere je tekom časa poročil. Ali to so bile le sanje. In gospod je bil zadovoljen, da je gospodaril Hanzek zopet na svojem posestvu in se kazal svetu vesel ter brez ilajštrov . . .

Drobtinice.

1. Ali škoduje, ako se odvzame gozdu steljo? Čeprav so kmetje večidel o mali gnojni vrednosti gozdne stelje prepričani, jo vzamejo vendar vedno gozdu, ker mislijo, da leži v gozdu, brez vrednosti, medtem ko jim vendar nadomešča slamo. Ali to je napačni nazor. Gozdna stelja je gozdu tako potrebna kakor njivi gnoj. S tem da se jo odvzame, se zmanjša humus in oteži nastajanje novega humusa. Zemlja se izsuši in ostane toliko časa revna, dokler se ne napravi nova zgornja odeja. Mnogo finejših koreninic drevja mora izumreti. Ako se odvzame torej gozdno steljo, škoduje se gozdu. Na noben način naj se torej ne odvzame gozdno steljo vsako leto temveč k večjemu vsako 3. do 6. leto. In ako se to že stori, zgodi naj se vedno le z lesenimi grabljami, da se odvzame le zgornjo steljo. (Forstmann und Berufsjäger).

2. Razvoj železnic. V par letih praznoval bode svet 80. rojstno leto parne železnice. Kakor znano, zgradil je Georges Stephenson prvo parno mašino za voziti. Pač malo kakšna iznajdba je imela tako blagodejne posledice in si je tako hitro svet priborila nego ta. Najstarejši model zgradbe take vozne mašine na paro je napravil Sir Isaac Norton že leta 1680. Ali praktično se ta model ni nikdar izkušal in nima torej večjega pomena. Leta 1784 pa je presenetil neki Murdock svet z modelom male lokomotive na 3 kolesa, ki je po ravnem prav dobro vozila. Pa tudi ta model se praktično ni nikdar uresničil. Šele Angleži so praktično hoteli vprašanje parne lokomotive rešiti. Med mestoma Manchester in Liwerpool obstojal je velikanski promet s parolo, kateremu niso zadoščali ozki kanali in ceste. Že l. 1821 se je sprejel zato načrt, zvezati mesta s progo na šine. luženerju Stepsensonu se je izročilo izmerjenje proge. Ta modrijan pa je zezidal med Stocktonom in Darlingtonom l. 1825 železnico, po kateri se je njegova lokomotiva prvič dne 27. novembra peljala. In iz te skromne prve mašine se je vso železničarstvo razvilo.

3. Trgovske mornarice evropskih držav. Največjo mornarico sveta ima seveda Angleška, ki poseduje 36.406 bark (in sicer 12.144 bark na jadre in 14.262 parnikov). Potem pridejo združene države Severne Amerike z 16.371 bark na jadre in 1.383 parnikom. Francoska poseduje 14.910 bark in 8.054 parnikov. Norveška skupno 6.859 bark, Italija 5.690 bark, Japonska 5418, Nemčija 4.156, Danska 3.971; Rusija 3.188, Švedska 2.987, Finska 2.645, Avstrija 1687, Španska 1.051, Ogrska 191 itd.

4. Hlevski gnoj izgubi pri hranjenju na vrednosti precej in sicer se zmanjša 100 kil svežega gnoja pri ležanju: v prvih 2—3 mesecih na 84 do 80 kil, kadar postane špehasti na 70 do 60 kil in v zadnji dobi na 50 do 40 kil.

5. Največje stvari na svetu. Največji viseči **most** na svetu je oni med Novim Yorkom in Brooklynom. Dolgost tega mosta znaša 1674 metrov. — Največji **teater** sveta je nova operna hiša v Parizu. To poslopje krije 12 hektarjev zemlje; njegova vsebina je 150.000 kubičnih metrov. Koštala je zgradba čez 88 milijonov frankov. — Največji **vulkan** (gora, ki bluje ogenj) je Popokatepetl, ki je 5340 metrov visok. Gora se nahaja v Mehiki. — Najvišja **železna zgradba** sveta je Eiffelov stolp v Parizu; 302 metrov meri visokost. — Najvišja **cerkev** je minster v Ulmu; ta cerkev je 165 metrov visoka. Najdaljša **zgradba** je kitajski zid, ki je bil 220. leta pred Kristusom sezidan. Dolg je ta zid čez 2450 kilometrov. Sezidan je bil v obrambo proti roparskim napadom Tatarov. — Najglobljejši **rudokop** je Lambertova premogova jama v Belgiji. Jama grè 1188 metrov globoko. — Najvišje **drevje** so Mamutova drevesa v Kaliforniji. Visoko je med 90 in 100 metrov. — Največja **knjižnica** je narodna biblioteka v Parizu, ki obsega 1½ milijonev knjig, 300.000 zvezkov in 175.000 rokopisov, 300.000 kart in 150.000 medajl ter denarjev. — Največja **puščana** je Sahara v Afriki, ki krije 5 milijonev kvadratnih kilometrov in je 5800 km dolga ter 1450 km široka. — Največji **zvon** sveta je „veliki zvon“ v Kremlnu v Moskavi. Teža mu je 4320 centov. Visok je ta zvon 6½ metrov, spodaj pa meri 20¼ metrov.

6. Razmerje jezikov. Angleškega jezika se poslužuje čez 100 milijonev ljudi. Za njim pride nemščina, katero rabi blizo 80 milijonov ljudi. Ruščino govori 67, francoščino in špansko po 41, italijanščino 30 milijonev ljudi itd.

7. O ledu. 4 centimetre debeli led nese zanesljivo odrašenega človeka; 10 cm debeli led nosi kavalerijo, 12½ cm debeli že kanono in 45 cm debeli tudi železniški vlak.

Dale vesti.

Dobri nasvet je drag, vzdihuje dostikrat marsikateri družinski oče ali mati, ako se pri njih ljubljencih ali pri njih samih nakrat boleznì prikažejo, ko ni nobenega zdravnika v blizini ali pa nima zdravnika, ki je v bližini, časa da bi prišel ter ne pomagajo vsa druga domača sredstva. In vendar je zanesljiva pomoč takoj pri roki skoraj pri vseh slučajih, kakor pri krčih, omedlevici, bljuvanju, driski, kašlju, hripavosti, bolečinah vrata, zunanjih poškodbah, ki se vendar tolikokrat zgodijo. In v čem obstoji ta zanesljiva pomoč ali vsaj hitra pomoč, dokler ne pride zdravnik, kar posebno na deželi vedno dolgo traja? Ta pomoč obstoji edino v tem, da se vedno, v vsakem času ima nekaj uničenega nepodvrženega izkušenege, povsod kot najboljši znanega ljudskega domačega sredstva: **Apoteker Thierry-jev balzam in centifolij-mazilo** ter se ta sredstva takoj po dodanem navodilu rabi. To je pravi pomočnik v bedi. On se bode tudi vedno kot imenitno realno sredstvo zdržal, ne pa kakor ona ničvredna sredstva, za katera se dela velikansko reklamo, tako da ljudje zanj brez koristi denar izmečejo. To je najboljši nasvet, katerega se more dati. Pri temu so

Thierryjeva sredstva zelo po ceni. Naroča naj se na adresu: Apoteker A. Thierry, lekarna pri „angelju-varuhu“, Pregrada pri Rogatecu.

Perje za postelje, daune in gotove postelje se dobi v izvrstno dobri kakovosti, po zelo nizkih cenah od staro znane razpošiljevalne trgovine **S. Benisch, Deschenitz št. 642, Češko**. Natančni ceniki zastoj in franko.

Ime **Singer in Co.** je za **šivalne stroje** vsled svetovne znanosti, ki si jo je ta fabrika skozi 50 letno vestno delo pridobila, garancija za najboljši material in v „orno konstrukcijo“ To je vzrok, da toliko drugih fabrikantov in trgovcev poskuša, šivalne stroje, ki so onim od Singer Co. ponarejeni, pod imenom „Singer“, „System Singer“, „zboljšani Singer“ prodajati. Ne pustite se s tem ogoljufati, temveč vprašajte pri kupu šivalnega stroja vedno, je-li prihaja tudi iz fabrike Singer Co. Ne zadovoljite se z izgovori. „Originalni Singerjevi šivalni stroji“ se dobijo edino v lastnih prodajalnah Singer Co. in najboljše je, da se obrne kupec vedno na eno teh prodajalka, ki se nahajajo v vseh večjih krajih. Potem bode dobil zanesljivo pravo blago.

Mi praktični zdravniki sodimo o Fellerjevem rastlinskem fluidu z znamko „Elsafluid“ tako, kakor je iz sledečega priznanjevalnega pisma razvidno: Gospodu E. V. Feller, dvorni apoteker, Stubica št. 574 (Hrvaško)! Zahvaljujem se Vam najbolje za mi poslano steklenico „Fellerjevega fluida, kateri preparat se je izkazal naravnost imenitno pri vseh na revmi temelječih bolečinah; priporočam Fellerjev fluid, kjer je potrebno, najtopleje in Vas prosim, da mi za lastno rabo zopet Vaš Fellerjev fluid z znamko „Elsafluid“ vpošljete. Svoto denarja zato Vam vpošljem. Dr. M. David, mestni zdravnik, Sieniawa pri Jaroslavu, Galicija.“ — Velikansko število enakih pisem dokazuje nedosežnost pravega Fellerjevega fluida ki proti največjim boleznim, kakor tiganju v udih, bolečinah v muskeljnih, bodanju, zobobolu, heksenšusu, krču, bolečinah glave, nog in rok, utrujenju, slabosti itd. imenitno vpliva. Varujte se pa v lastnem interesu pred manjvrednimi ponaredbami in ne pustite se z ednako domačimi imeni kakor „Universalfluid“, „Louisfluid“, „Goldelsefluid“, „Ankerfluid“ in drugimi svetovnimi fluidi, temveč naročite naravnost 12 malih ali 6 dvojnih steklenic za 5 kron franko pri E. V. Feller, Stubica št. 574, Hrvatsko.

Prepovedano je, škodovati si svojemu zdravju, ako se ima možnost, varovati se pred obolenjem. Vsakdo naj vzame tedaj naznanje, da se rabi z najboljšim uspehom pravi zagorjanski prsni in kašeljni sirup apotekarja E. V. Feller v Stubici št. 574 (Hrvatsko) proti kašlju, prsnim bolečinam, katarhaličnim boleznim, hripavosti, zaslinjenju, nočnemu potu, slabemu dihanju, astmi itd. To znano sredstvo prepreči že v kalih ono nevarno bolezen, katere znaki so zgorajšne bolečine. 2 steklenici pošlje franko za 5 kron izdelovatelj apoteker E. V. Feller, Stubica št. 574, Hrvatsko.

Sejmi.

Na Štajerskem.

Kedar pade sejem na nedeljo ali zapovedan praznik, se vrši naslednji dan.

Vsak prvi ponedeljek v mesecu za živino v Celju; vsako prvo in tretjo sredo v mesecu za živino v Ptujju.

Januar: 2. v Št. Jurju ob j. železnici, ponedeljek po sv. Treh kraljih pri novi cerkvi v Šmarju pri Celju. 4. v Konjicah, 4. nedelja po božiču v Marenbergu. 11. v Planini. 14. pri sv. Filipu v Veračah. 17. v Kapeli pri Brežicah in Pletrovčah, sv. Boštjana dan pri sv. Andražu (pri Ptujju), v Arnužu pri sv. Mohorju (Podčetrtkom), v Buče in Vrenskagorje, sv. Neže dan na Teharjih, sv. Vincenca dan v Št. Ilju in v Mozirju, sv. Pavla dan v Gomilnici, v Artišah in v Slov. Gradcu, 14 dni pred pustom v Ponkvi. 25. v Studenicah. 29. v Rajhenburgu, v Št. Jurju ob Taboru za živino in blago. 31. v Dobovi.

Februar. Ponedeljek pred svečnico v Vojniku, soboto pred svečnico v Marburgu, sv. Blaža dan pri sv. Mariji v Jarenini (v Slov. Goricah) in v Trbovljah, ponedeljek po svečnici na Dobrni, v Lionici. 3. Št. Jakobu pri Kolbiji in v Vidmu. 5. pri sv. Petru pod sv. gorami. 6. v Gornjem Gradu. 9. v Pilštanju. 10. v Št. Jurju ob j. železn., sv. Valentina d. v Brežicah, Ponkvi, Središču in Žavcu. 14. v Sevnici (na Savi), četrtek

pred pustno nedeljo v Šoštanju za živino, pustni pondeljek v Vidmu, kvaterni torek v Ljutomeru, sv. Julijane dan v Buče in Vrenskogorce, v četrtek po pepelnici živinski semjem v Velenju. 22. pri sv. Filipu v Veračah Ulmske fare na Teharjih, pondeljek pred sv. Matijem v Braslovčah, sv. Matija dan v Arnužu, Bistrici, Rogatcu, Vildonu in na Laškem, sv. Marka dan v Lavboku, 2. sobota v postu v Slov. Gradcu.

Marc: 1. na Planini, v Cirkovcah in v Konjicah, sredpostno sredo v Vitanju, v sob. po sredpostu v Celju. 3. na Vranskem in v Gornji Ponkvi. 4. v Pletrovčah, pon. po sredp. ned. v Lembergu. 8. na Pilštajnu. 10. v Št. Jurju ob Taboru za živino, v Kapeli pri Brežicah, v Sp. Polskavi, in Dobu pri Hrastniku in v Kostrivnici, sv. Gregorja dan v Št. Jurju ob j. žel. 15. v Zdolah v soseski Pleterje. 16. Peklo pri Poljčanah, sv. Jederti dan v Mureki, Podčetrtkom, na Rečici, v Frankolovem za živino, v Trbovljah in v Svečini, pondeljek po kvaterni nedelji v postu v Poljčanah. 18. pri Novi Štifti (na Ptujski Gori) in v Vidmu, dan po sv. Jožefu pri sv. Barbari, v Št. Jerneju na Tinskem in pri sv. Barbari v Halozah, sv. Benedikta dan v Rogatcu in pri sv. Jederti. 20. v Šmarju (pri Jelšah). 21. v Prnovu blizu Žalca in na žigerskem vrhu pri Sevnici, sv. Ruperta dan v Spodnji Kostrivnici, 4. in 6. soboto v postu v Slov. Gradcu, na tiho soboto v Podsredi (Hörberg), Mar. Dev. 7 žalosti dan v Bistrici, v Arnužu in Ormužu; dan po Mar. Dev. 7 žalosti v Strasi, dan po Mar. oznanenju na Teharjih in v Dobovi, pondeljek pred cvetno nedeljo v Sevnici na Savi, četrtek pred cvetno nedeljo v Artičah, cvetni pondeljek v Marenbergu, cvetni petek v Braslovčah in v Lembergu, veliki četrtek pri sv. Mariji v Jarenini (v Slov. Goricah), v Konjicah, na Laškem in v Rajhenburgu.

April: 2. v Dramlji pri Mariji Magdaleni. 3. v Št. Pavlu pri Preboldu za živino. 4. pri sv. Primožu (pri Blagovni), velik pondeljek v Sevnici (na Dravi), veliki torek pri sv. Barbari v Vildonu, Podčetrtkom, Šoštanju, v Luči, na Muti, pri Novi Štifti (na Ptujski Gori) in pri sv. Duhu v Ločah, sredo po veliki noči v Framu, četrtek po veliki noči pri Novi Cerkvi. 13. Loka pri Žusemu (Šmarski okraj), beli torek v Ljutomeru, belo soboto v Dobju, pondeljek po beli nedelji pa i sv. Lenartu (Slov. Gor.), pri sv. Mohorju (Podčetrtek), v Rogatcu in v Vojniku; sredo po beli nedelji na Vranskem. 17. v Kapeli pri Brežicah. 20. pri sv. Tjlnu. 23. v Ptuj, sv. Jurja dan v Hočah, v Št. Jurju ob j. žel., Št. Jurju (v Hrastovcu), v Št. Jurju (v Svični), v Kanižu, na Laškem in v Zdolah v soseski Pleterje, sv. Marka dan v Kostrivnici. 25. v Št. Jurju ob Tabru za živino in blago in v Dobovi, pondeljek po sv. Jurju v Konjicah in v Dolu pri Hrastniku, 3. pondeljek po veliki noči pri sv. Vidu blizu sv. Eme in Šmarju (blizu Celja), 2. sredo po veliki noči v Sevnici (na Savi), 4. pondeljek po veliki noči v Ponkvi in Studenicah, 5. sobota po veliki noči na Hajdini.

Maj: 1. na Ljubnem in pri sv. Filipu v Veračah Ulmske fare, sv. Filipa dan na Hajdini, pri sv. Barbari v Halozah, v Lipnici, na Muti, Velenju, o križevem v Podsredi, pri sv. Roku (pri Ptuj), v Sevnici (na Dravi) in pri sv. Mariji v Jarenini (v Slov. Goricah). 2. Peklo pri Poljčanah. 3. v Loki. 4. v Vidmu, križev pondeljek v Arnužu, Rogatcu in Velenju, križev sredo v Braslovčah in Konjicah, sv. Florijana na dan v Bistrici, Št. Jurju ob j. žel., sv. Lovrencu, Svičini, v Gornjem Gradu in pri sv. Trojici (v Goricah), v pondeljek po sv. Florijanu v Brežicah, drugi dan po sv. Florijanu pri Barbari, drugi pondeljek v mesecu v Bregu niže Ptuja (za živino). 7. v spodnji Kostrivnici. 8. na Polju, sv. Pankracija dan v Lembergu, na Planini, v Slov. Gradcu in v Teharjih, sv. Janeza Nepom. dan v Gornji Sušici, Mureki, Soseski in Vojniku, pondeljek pred binkoštni v Rajhenburgu. 16. na Pilštajnu. 22. v Loki. 24. pri sv. Filipu v Veračah, sv. Urbana dan v Rogatcu, Vitanju in v Slivnici (okraj Maribor). 28. pri sv. Trojici (v Gorici), kvaterni torek v Ljutomeru, pondeljek po kvaterni nedelji v Št. Jurju ob j. žel., sredo pred nebohodom pri sv. Lovrencu (v Slov. Goricah), pondeljek pred binkoštni v Olimju, Rajhenburgu, Velenju in Poljčanah, četrtek pred binkoštni v Artišah, binkoštni torek v Središču, pri sv. Ěmi, v Radgoni, Luči (Leutschach), Marenbergu in na Laškem, binkoštno soboto v Podsredi (Hörberg), pondeljek po sv. Trojici pri sv. Jurju (pod Rifn.), pondeljek po sv. Rešnjem Telesu v Novi Cerkvi, 10. dan po binkoštih na Tinskem, četrtek po sv. Rešnjem Telesu v Loki. 31. na Rečici in v Cirkovcah.

Junij: Četrtek po binkoštih pri sv. Urbanu pri Slivnici pri Celju. 4. v Slov. Bistrici za živino, v sredo pred sv. Rešnjim Telesom v trgu Lemberg. 6. v Gornji Ponkvi, sv. Primoža dan pri sv. Primožu (pri Blagovni) in na Bregu niže Ptuja (za živino). 7. v Kapeli pri Brežicah. 9. na Pilštajnu, sv. Antona dan v Brežicah, pri sv. Duhu v Ločah, v Št. Janžu (pri Taberzi), v Rogatcu, v Žavcu in na Zigerskem vrhu pri Sevnici, sv. Vida dan pri sv. Barbari, v Kostrivnici, Mozirji, Lembahu, na Planini, pri sv. Rozaliji in pri sv. Vidu (blizu Ptuja). 21. Peklo pri Poljčanah, v Buče, Vrenskogorce in Šmarju pri Jelšah. 22. v Šent Jurju ob j. žel., Sevnici (na Savi) in Šoštanju, soboto pred sv. Janezom Krst. v Poljčanah, kresni dan v Št. Jurju (pod Tabrom), Konjicah, na La-

škem, pri sv. Lenartu (Slov. Goric.), v Podsredi (Hörberg), Žetalih, Strasi in na Ljubnem. 27. v Ponkvi za živino, sv. Petra dan v Gomilnici, po sv. Petra dnevu v Olimiji, Rajhenburgu in Spod. Polskavi. 30. Zrečah.

Julij: Dan obisk. Device Marije pri Novi Štifti (na Ptujski gori), v Pletrovčah, na Tinskem, pri sv. Tilnu in v Vildonu. 4. v Vidmu, sv. Urha dan v Marburgu, v Vojniku, na Rečici in v Sp. Kostrivnici. 5. Peklo pri Poljčanah, pondeljek po sv. Urhu v Lembergu, sv. Kilijana dan pri svetem Jurju v Svičini, drugi pondeljek na Bregu niže Ptuja (za živino). 10. v Dobovi. 12. v Rogatcu, Šoštanju in pri sv. Marjeti (v Goricah na Planini). 15. v Zdolah v soseski Pleterje. 16. v Dobju. 17. v Muti in pri sv. Filipu v Veračah. 18. v Velenju živinski sejem, pondeljek po škapulirski nedelji pri sv. Barbari. 20. v Arnužu, v Vitanju in v Loki pri Žusmu (Šmarski okraj), sv. Magdalene dan pri sv. Magdaleni (v Marburgu), pri sv. Mohorju (Podčet. okraj), v Vildonu in pri sv. Urbanu pri Slivnici pri Celju, sv. Jakoba dan v Bistrici, Kozjih, Lipnici, Selih, pri sv. Urbanu pri Ptujju in v Žavcu, sv. Ane dan v Frauheimu, pri sv. Križu (pri Ljutomeru), na Tinskem in na Teharjih, pondeljek po sv. Jakobu v Ormožu. 30. v Kostrivnici. 31. v Konjicah in v Dobu pri Hrastniku.

Avgust: 1. v Ponkvi za živino, Porcijunk. dan pri sv. Lenartu (v Slov. Gor.). 5. sv. Ožbalta dan v Trbovljah, v Ptujju, v Loki in v Lembergu, sv. Lovrenca dan v Lučah (Leutschach), Brežicah, Podčetrtkom, Radgoni, Slov. Gradcu, pri sv. Barbari, pri sv. Mariji v Jarenini, pri sv. Lorencu (na Ptujskem polju) in pri sv. Lorencu (v Pušavi), sv. Roka dan v Lembahu, Mozirju, Soseski, pri sv. Roku (pri Ptujju), pri sv. Trojici (v Goricah) in v Sevnici (na Šavi), pondeljek po sv. Roku na Pilštajnu, pondeljek pred vel. Šmarnom v Mureki, vel. Šmaren pri Mariji v Jarenini, pondeljek po vel. Šmarnu v Šetalih, pondeljek in soboto po vel. Šmarnu pri Materi Božji (v Pušavi), pondeljek po prvi nedelji po velikem Šmarnu v Št. Jakobu pri Kalobji. 17. v Kapeli pri Brežicah in v Šmarju pri Jelšah. 19. Peklo pri Poljčanah, sv. Jerneja dan v Arnužu, Bistrici, Rogatcu, Središču in Velenju, dan po sv. Jerneju na Tinskem in v Loki pri Žusmu (Šmarski okraj), pondeljek po sv. Jerneju v Št. Jerneju. 26. na Ljubnem in v Rajhenburgu, na Bregu niže Ptuja (za živino), sv. Avgušтина dan pri sv. Trojici (v Goricah). 29. v Muti, v Poljčanah, Žalcu, pri sv. Filipu, v Veračah in v Zagorju ob Savi, pondeljek po angelski nedelji v Zrečah. 30. na Hajdini. 31. v Konjicah.

September: 1. Na Žigerskem Vrhu pri Sevnici, soboto pred angelsko nedeljo v Planini, pondeljek po angelski nedelji pri sv. Lorencu v Prežin, sv. Rozalije dan v Št. Ilju in pri sv. Rozaliji. 6. pri sv. Vidu (blizu Ptuja), pondeljek pred malim Šmarnom v Mozirju, dan pred malim Šmarnom v Kozjih, pondeljek, četrtek in soboto po malem Šmarnu v Rušah, Št. Pavel pri Preboldu za živino. 7. pri sv. Petru na sv. gori, Slivnici (okr. Maribor), in pri sv. Jederti, drugi pondeljek v mesecu na Bregu niže Ptuja (za živino). 12. Loka pri Žusmu (šmarski okr.). 13. v Dobovi, v sredo pred sladkim imenom Mar. Dev. v Dobju. 14. v Pletrovčah, v Rogatcu in Mancu v Kozjanskem okr. 15. v Zdolah v soseski Pleterje, v pondeljek po nedelji po imenu Marije Device v Loki, kvaterni torek v Ljutomeru, kvaterni četrtek na Dobrni, pondeljek po kvaterni nedelji v Št. Jurju ob južni žel., pondeljek po imenu Device Marije v Št. Janžu (pri Trabzi) in v Šmarju (blizo Celja). 17. v Kapeli pri Brežicah, angelski pondeljek na Tinskem, pondeljek pred sv. Matevžem v Braslovčah, sv. Matevža dan v Frauheimu, na Laškem, v Luči in v Podsredi, sv. Ruperta dan v Bistrici, pri sv. Rupertu, pri sv. Trojici (v Goricah), v Frankolovem za živino. 27. pri sv. Urbanu pri Ptujju, sv. Mihaela dan pri sv. Barbari, pri sv. Lorencu (Ptujsko Polje), v Marenbergu, Mureki, Šoštanju, Veržeji, Vildonu in na Pilštajnu, pondeljek po sv. Mihelu v Arnužu, v Konjicah in v Dolu pri Hrastniku.

Oktober: Soboto pred roženkr. ned. pri sv. Lorencu (v Slov. Gor.) in v Kostrivnici, roženkr. nedeljo pri sv. Mariji v Jarenini, pondeljek po roženkr. nedelji pri sv. Urbanu pri Slivnici pri Celju, prvo sredo po roženkr. ned. v Ponkvi za živino, soboto po roženkr. nedelji v Poljčanah. 4. v Artičah v Žavcu, sv. Brigite dan v Lavbeku. 10. v Rajhenburgu. 12. na Teharjih, sv. Terezije dan na Planini. 16. pri sv. Filipu v Veračah, sv. Luka dan v Mozirju, v Podsredi (če je sv. Luka praznik, dan poprej), v Trbovljah in v Vojniku, pondeljek po sv. Lukežu v Vidmu, soboto po sv. Lukežu v Marburgu, sv. Uršule dan v Sevnici (na Savi), pri sv. Petru pod sv. gorami in v Celju. 22. v Dramlji pri Mariji Magdaleni. 24. v Velenju. 25. v Lembergu. 28. v Št. Jurju ob juž. žel., v Bistrici, v Štrasi in v Gornjem Gradcu.

November: Pondeljek po vsih svetnikih v Lesiču pod Pilštanjem. 4. v Konjicah, sv. Lenarta dan v Brežicah, na Rečici, pri sv. Lenartu v Slov. Gor., pri Novi Cerkvi, v Sevnici (na Dravi), pri sv. Vidu (blizu Ptuja), Peklo pri Poljčanah in Št. Pavel pri Preboldu, soboto pred sv. Martinom v Ponkvi, dan pred sv. Martinom v Slov. Gradcu, sv. Martina dan na Laškem, v Marenbergu, pri svetem Mohorju (Podčet. okr.),

v Ormožu in v Lipnici, dan pred sv. Leopoldom v Gomilici, sv. Leopolda dan v Poljčanah, na Vranskem in v Radgoni, sv. Elizabete dan v Podsredji (Hörberg), Marijinega darovanja dan Podčetrtkom in pri sv. Barbari v Halozah. 21. v Šent Jurju ob Tabru za živino in blago, pondeljek pred sv. Katarino. Šoštanju za živino, 23. v slov. Bistrici za živino, 25. sv. Katarine dan v Kanižu, Ptujju. Dobju, Vildon in Lembergu, sv. Andreja dan pri sv. Andražu (pri Ptujju), v Celju, Rogatcu in Svečini.

December: Sv. Frančiška Ksav. dan na Planini in v Konjicah (z blagom), sv. Barbare dan v Gomilski, na Polju, Šmarju (blizo Celja), sv. Miklavža dan v Trbovljah, v Sevnici (na Savi), na Dobrni, v Lučah (Leutschach) in v Mureku, dan po čistem spočetju Marije Device pri Lorencu v Prežin. 9. v Buče. Vrenskagorce in v Dobovi, kvaterni torek v Ljutomeru. 18. v Studenicah in v Žavcu. 19. na Teharjih, sv. Tomaža dan na Laškem, pri sv. Tomažu, na Dolanskem, soboto pred božičem v Brežicah.

Na Koroškem.

Januar: Pondeljek po sv. Treh kraljih v Pliberku za živino in blago. 11. v Gmintu (vsako kvaterno soboto pa živinski sejem). 13. v Beljaku (vsako kvaterno sredo pa živinski sejem), v Milštatju in Strasberzi, pondeljek po 2. nedelji po sv. Treh kraljih v Št. Vidu.

Februar: 3. v Frižah in v Paterjonu, pustni pondeljek v Kutarčah, pepelničeno sredo v Oberdravberzi, vsaki pondeljek v postu živinski sejem v Št. Lenardu. 24. v Zgornji Beli. 25. v Tribingu. 26. v Oberdravberzi.

Marc: 4. v Milštatju in v Spitalu. 10. v Št. Mohorju. 12. v Lavamintu. 13. v Gmintu, pondeljek po sredpostni nedelji v Pliberku za živino in blago, tihi četrtek v Cobercah. 14. v Št. Andreju. 17. v Pusarnici. 20. v Gribeni, veliki petek v Strasberzi, velikonočni pondeljek v Oberdravberzi. 25. v Št. Lenardu, na sv. Ruperta dan v Velikovcu. 31. v Gradišah, zadnji pondeljek v Ukvah.

April: 1. v Renvigi. 6. v Trebižu. 23. v Milštatju, na sv. Jurja dan v Gutštanju in v Blatogradu.

Maj: 2. v Frižah, v Kaplji, v Redendolu in v Saksenberzi. 3. v Št. Andreju, v Terzi, v Lavamintu in v Oberdravberzi, pondeljek po sv. Florijanu v Črni pri Pliberku. 13. pri sv. Hemi, v Št. Lenartu in Št. Mohorju, pondeljek po sv. Janezu Nep. v Šmihelu pri Pliberku. 19. v Celovcu (14 dni). 20. v Zgornjem Mozelu. 26. v Ovspergu (14 dni) na binkoštni torek pa v Podgorjah.

Junij: 9. v Paterjonu, pondeljek po sv. Medardu v Pliberku za živino in blago. 14. v Oberdravberzi. 16. v Traberku in Grajfenberzi. 24. v Gutštanji. 28. v Grajfenberzi. 30. v Pontafelnu.

Julij: 2. v Kaplji, v nedeljo po sv. Marjeti v Gradišah, na sv. Jakoba dan v Strasberzi, na sv. Ane dan v Kutarčah in v Saksenberzi.

Avgust: Na sv. Ožbalta dan v Črni pri Pliberku. 11. v Beljaku, v Št. Lenartu in v Strasberzi. 20. v Frižah. 25. v Lavamintu in v nemškem Pliberku. 28. pa v Št. Andreju.

September: Pondeljek po sv. Egidiju v Pliberku. 9. v Star. Dvoru, prvi pondeljek po malem Šmarju v Jezeru (Kapelski kraj) za živino in blago. 14. v Gradišah. 15. v Tribinji. 18. v Renvigi. 22. v Zgornji Beli in v Traberku. 29. v Grajfenberzi, Pusarnici, Redendolu, Rožeci in v Št. Pavlu, v Št. Vidu pri sv. Mihaelu, sejem 4 tedni t. j. 14 dni pred in 14 dni po sv. Mihaelu, zadnji pondeljek v mesecu v Šmihelu pri Pliberku in Ukvah.

Oktober: 4. v Trebižu. 13. v Ovšberku in Cobercah. 16. v Pontafelnu in Trebižu, v Doberli Vasi pondeljek pred sv. Lukom, ako ne pade na pondeljek. 18. v Guštanji, sv. Hemi in Milštatju. 20. v Blatogradu in Gmintu. 21. v Kutarčah in v Črni pri Pliberku. 27. v Celovcu. 28. v Frižah, Kaplji, Št. Lenardu, Št. Mohorju in v Saksenberzi.

November: 8. v Malborgeti. 10. v Starem Dvoru, v Oberdravberzi in v Paterjonu. 11. v Zgor. Beli in Šmartnu pri Beljaku, pondeljek po sv. Lenardu v Pliberku. 18. v Star. Dvoru. 24. v Oberdravberzi. 25. v Grajfenberzi; pondeljek po sv. Katarini v Cobercah. 28. v Oberdravberzi.

December: 1. v Št. Andreju, na sv. Miklavža dan v Strasberzi in Velikovcu. 17. v Milštatju, kvaterni pondeljek (v adventu) v Paterjonu in 27. v Lavamintu.

Poštnine, brzojavi in koleki.

V naslednem prinašamo glavne določbe glede pošte in njenih pristojbin, gledé telegramov in kolekov. Črka „g“ pomeni pri temu „gram“, črka „kg“ pomeni kilogram, črka „km“ kilometer (1000 m), črka „K“ krono in črka „v“ vinar.

V kateri kraj:	Pisma in trgovski papirji			Dopisnice		Tiskovine 1)		Muštri blaga		Rekomandirano Povratni list Vprašanje Povzetje Poštni nalog	Ekspres
	Teža	frankirano	nfrankirano	z odgovor.		Teža	Porto	Teža	porto		
				navadne							
Avstro-Ogrska	— 20	10	20	} 5	10	— 50	3	-250	10	25	30
Bozna in Hercegov.	-250	20	40			51—100	5				
Lichtenstein	— 20	10	20			101—250	10				
Lokalni promet	-250	20	40			251—500	20				
						501—1000	30	-350	20		
Sandžak Novibazar	po 15	25	50	10	20	po 50	5	po 50 5 ²⁾		25	—
Nemčija	} — 20 -250	10 20	20 30	5	10	— 50	3	-250	10	25	30
						51—100	5				
						101—250	10				
						251—500	20				
						500—1000	30	-350	20		
Črnagora	po 15	10	20	5	10	po 50	5	po 50 5 ²⁾		25	30
Švica	po 20	25	50	10	20	po 50 ³⁾	5	p.50 ²⁾ 5 ²⁾		25 ⁴⁾	30
Srbija	po 15	15	30	10	20	po 50	5	po 50 5		25	30
Svetovna pošta 5)	po 15 ²⁾	25	50	10	20	po 50 ⁴⁾	5	p.50 ²⁾ 5 ²⁾		25 ⁴⁾	—

1) V zavojih 75×10 cm; drugače 45 cm velikost. — 2) Najmanje 10 h. — 3) V vse dežele sveta (razven Nemčije, Lichtenstein, Črnagora in Srbija). — 4) Teža do 2 kg. — 5) Velikost 30×20×10 cm; zavoji 30×15 cm. Trgovski papirji za vsakih 50 g 5 h, najmanje 25 h. Velikost kakor tiskovine. Tiskovine do 2 kg, trgovski papirji do 300 g teže. — 6) Samo v dežele, ki so v poštni zvezi.

Poštno povzetje (Nachnahme). Pošiljatve s poštnim povzetjem se pošiljajo lahko v vse kraje Avstro-Ogrske in to z uradnim spremljevalnim listom (Begleitadresse), ki košta 12 h. Za te pošiljatve se ima poleg poštine še plačati: za povzetje do 24 K se plača 12 h, za vsakih nadaljnih 4 K pa 2 h več. Tudi pisma se lahko s povzetjem pošlje. Frankira se jih kot rekomandirana pisma.

Bozna-Hercegovina. Za denarna pisma in blago se plača do 500 g = 60 h, do 5 kg = 80 h. Za pošiljatve z označeno vrednostjo do 100 K = 11 h, do 600 K = 22 h, za vsakih nadaljnih 300 K = 11 h.

Tarifa poštних nakaznic u vinarjih.

V	pošlje se lahko K	do 20 K	do 100 K	do 300 K	do 600 K	do 1000 K
Avstro-Ogrska	1000	10	20	40	60	100
Bosna-Hercegovina Novibazar, Crnagora Srbija	1000	do 40 K 20	30	60	90	150
Nemčija Turčija Luksenburg	1000	do 40 K = 20 h, nadalje za vsakih 20 K še 10 h več				
Severna Amerika Anglija in kolonije	500	Za vsakih 25 K se plača 25 h.				
Drugo inozemstvo	500 1000					

Tarife denarnih pisem u vinarjih.

Pristojbine za težu in vrednost 250 g.

Avstro-Ogrska in Nemčija				Bozna-Hercegovina		
K	Po naznanilu		Šteto		Do vred- nosti K	h
	1. cona do 10 milj.	2., 6. cona čez 10 milj.	1. cona do 10 milj.	2.—6. con. čez 10 milj.		
1 milja je 7½ km.						
Avstro-Ogrska			Samo za Avstrijo in Ogrsko čez 1000 K			
100	30	54			100	71
Avstro-Ogrska						
300	36	60			300	77
600	36	60			600	82
900	42	66			900	93
1200	48	72	60	84	1200	104
1500	54	78	69	93	1500	115
1800	60	84	78	102	1800	126
2100	66	90	87	111	2100	137
2400	72	96	96	120	2400	148
2700	78	102	105	129	2700	159
3000	84	108	114	138	3000	170
za vsakih 300 K	več 6	več 6	več 9	več 9	za vsakih 300 K	več 11

Tarifa vozne pošte v vinarjih.

Avstro-Ogrska in Nemčija								
Pristojbine za težo							Vrednostna pristojbina	
Do inkl. kg	1. cona	2. cona	3. cona	4. cona	5. cona	6. cona	Do vrednosti K	h
	10	20	50	100	150	čez 150		
milji								
5	30	60	60	60	60	60	100	6 ¹⁾
6	36	72	84	96	108	120	600	12
7	42	84	108	132	156	180	900	18
8	48	96	132	168	204	240	1200	24
9	54	108	156	204	252	300	1500	30
10	60	120	180	240	300	360	1800	36
11	66	132	204	276	348	420	2100	42
12	72	144	228	312	396	480	2400	48
13	78	156	252	348	444	540	2700	54
14	84	168	276	384	492	600	3000	60
15	90	180	300	420	540	660	3300	66

¹⁾ Velja le za Avstro-Ogrsko.

Telegrami.

V Avstro-Ogrsko, Bozno-Hercegovino, Lichtenstein in Nemčijo za vsako besedo 6 h; besedo sme obsegiati 15 črk ali 5 števil; najmanje se plača za telegram 60 h. — Kdor brzojav, plača ob enem lahko pristojbino za telegrafični odgovor.

Inozemstvo: Za vsako besedo (15 črk ali 5 števil) se plača: v Belgijo 19 h, Bulgarija 6 h, Danska 21 h, Francoska 16 h, Grška 19 h, Anglija 26 h, Italija 16 h, Črnagora 8 h, Nizozemska 16 h, Norveška 32 h, Portugal 33 h, Rumunija 8 h, Rusija 24 h, Švica 8 h, Švedija 24 h, Srbija 8 h, Španija 28 h, Turčija 38 h.

Seznamek

sejmov z žrebetami, konji, govedo in svinjami v Ptuju 1909.

Sejmi s konji in govedo.	Svinjski sejmi.
Dne 7., 20. januarja	Dne 7., 13., 20., 27., januar
» 3., 17. februarja	» 3., 10., 17., 24. februar
» 3., 17. marca	» 3., 10., 17., 24., 31. marc
» 7., 23.*) aprila	» 7., 14., 21., 28. april
» 5., 19. maja	» 5., 12., 19., 26. maj
» 2., 16. junija	» 2., 9., 16., 23., 30. junij
» 7., 21. julija	» 7., 14., 21., 28. julij
» 5.*) 18. avgusta	» 4., 11., 18., 25. avgust
» 1., 15. septembra	» 1., 7., 15., 22., 29. septembra
» 6., 20. oktobra	» 6., 13., 27. oktobra
» 3., 25.*) novembra	» 3., 10., 17., 24. novembra
» 1., 15. decembra	» 1., 7., 15., 22., 29. decembra

Sejmi z žrebetami: Dne 6. in 20. okt., 4. in 25. nov., 1. in 15. dec.

*) To dan se vršijo tudi letni in lesni sejmi.

Tarifa za koleke (štampeljne).

I. Za menice (Wechsel)				II. Za pravne stvari, potrdila itd.				III. Za pogodbe itd.			
Za Avstro-Ogrsko				Za Avstro-Ogrsko				Za Avstro-Ogrsko			
Čez	do	Pristojbine		Čez	do	Pristojbine		Čez	do	Pristojbine	
		K	h			K	h			K	h
— K	150 K	—	10	— K	— 40	—	14	— K	20 K	—	14
150	300	—	20	40	80	—	26	20	40	—	26
300	600	—	40	80	120	—	38	40	60	—	38
600	900	—	60	120	200	—	64	60	100	—	64
900	1200	—	80	200	400	1	26	100	200	1	26
1200	1500	1	—	400	600	1	88	200	300	1	88
1500	1800	1	20	600	800	2	50	300	400	2	50
1800	2100	1	40	800	1600	5	—	400	800	5	—
2100	2400	1	60	1600	2400	7	50	800	1200	7	50
2400	2700	1	80	2400	3200	10	—	1200	1600	10	—
2700	3000	2	—	3200	4000	12	50	1600	2000	12	50
3000	6000	4	—	4000	4800	15	—	2000	2400	15	—
6000	9000	6	—	4800	6400	20	—	2400	3200	20	—
9000	12000	8	—	6400	8000	25	—	3200	4000	25	—
12000	15000	10	—	8000	9600	30	—	4000	4800	30	—
15000	18000	12	—	9600	11200	35	—	4800	5600	35	—
18000	21000	14	—	11200	12800	40	—	5600	6400	40	—
21000	24000	16	—	12800	14400	45	—	6400	7200	45	—
24000	27000	18	—	14400	16000	50	—	7200	8000	50	—

in tako dalje za vsakih 3000 K za 2 K več.

Čez 16000 K za vsakih 800 K več 2 K 50 h.

Za vsakih 400 K čez 8000 K za K 50 h več

Trgovski računi in potrdila so do 20 K prosti koleka; od 20 K do 100 K se plača 2 h, čez 100 K pa 10 h koleka.

Usebina.

Slika cesarja Franc Jožefa I.

Koledar:

	Stran
Leto 1909	3
Deželni patroni	3
Cesarska rodbina	4
Avstro-ogrske deželne barve	5
Vladarji v Evropi	5
Kalendarij	6

Pripovedni in podučni del:

V drugo leto!	31
Naše Karavanke, pesen	32
Suša leta 1908 in naši travniki	32
V pijanosti, povest	34
Nadomeščenje dušika (Stickstoff) v naši zemlji	35
Zelena gruda, pesen	39
Ptuj (9 slik)	39
Pomoč, šaljiva povest	47
Kje ležijo skriti zakladi ali kako se štedi razumno?	47
Na polovici pota, povest	49
Občinska seja, povest	55
Ringa ringa raja, pesen	56
Praktični namigljaji za umno pridelovanje krompirja (1 slika)	59
Ena vajdlinga, povest	61
Gad, povest	63
Osušenje močvirnih travnikov z drinažnimi cevmi (z vzorcem prošnje)	65
Japonski pregovori	66
Pravilno sajenje sadnega drevja (1 slika)	67
Na begu iz dežele, povest	70
Povrnitev po divjačini prizadete škode	73
Pobratimstvo, pesen	75
Kužni nožnični katar (bösertiger Scheidenkatarrh)	75
Smrt, povest	80
Novi deželnozborski volilni red	83
Naš cesar (k uvodni sliki)	83
Smolnati Hanzek	84
Drobtinice	88
Male vesti	89
Sejmi na Štajerskem in Koroškem	90
Poštne, brzogavi in koleki	94

Svarilo pred nakupom, naročbo in zlasti pred prodajo posnemanj in ponaredb mojih edino pravih postavno zavarovanih preparatov. Glasom kazenskega zakona, § 23 in 25 se izpostavi vsakdo, ki enega ne iz moje fabrike prihajajočega drugega balzama ali ponaredbe mojih drugih edino pravih preparatov naroči, kupi ali prodaja, kazni do 4.000 kron ali pa zapora do 1 leta. Istotako kaznivo je naročba uradno nedovoljenih, na nasilni način, primeren semju, priporočenih fluida, (tekočin), ki so večinoma brez vrednosti in le za izkoriščanje občinstva v prometu.

Edino pravi je le

THIERRY-jev BALZAM

z zeleno nuno kot varstveno znamko.

6 vin. Manj nego 12 malih ali 6 dvojnih steklenic se ne razpošilja. Pošilja se le proti naprej-plačilu ali pa poštne povzetju.

Apoteka angelja-varuha A. Thierry, Pregrada pri Rogatcu.

Moč in vpliv

prave centifolij-vlačne žavbe.

S to žavbo se je ozdravilo 14 let staro bolezen na kosti (Beinfraß), ki se jo je smatralo za neozdravljivo; v zadnjem času celo 22 let staro težko trpljenje, podobno raku.

Prepreči in ozdravi zastrupljenje krvi. Napravi skoraj vedno operacije in amputacije nepotrebne.

Prava centifolij-vlačna žavba, z neverjetno vlačno silo, sredstvo, ki se uspešno rabi in pri najtežjih in zastarelih poškodbah trpečega človeštva, ki je nedoseženo v zdravljenju ran in odstranjenju bolečin, obstoji v glavnem iz koncentracije čudovito zdravilne narurne moči rdeče rože „rosa centifolia“ v zvezi z drugimi, zaradi zdravljenja imenitno poznanimi substancami.

Prava centifolij-vlačna žavba se rabi: pri hudih prsih porodnic, vstajenju mleka, otrjenju prsi, rotlaufu, pri raznih starih poškodbah, odprtih nogah, ranah salcfusu, oteklih nogah, celo pri kostnem raku (Knochenfraß), pri ranah vsled udarca, sunka, strela, reza, pritiska; za odstranjenje vseh novih zrastkov (Neubildung) celo raka; da se izvleče tuje predmete kakor kosce stekla ali lesa, pesek, šrot, trni itd.; pri vseh žulih, karbunklih; pri prstnem črvu, pri žulih na nohtih, pri mehurjih, ranjenih nogah, ranah vsled opeklín vseh vrst, zmrznjenih udih, pri bolnikih, ki so ranjeni vsled dolge lege, oteklini na vratu, krvnim oteklinam, ranah pri otrokih itd.

Centifolij-vlačna žavba postaja vedno boljša v plivu, čimbolj stara je.

Priporoča se, da se ima vedno od tega edinega prezervativnega sredstva nekaj doma. Manj kot 2 dozi se ne razpošilja; samo proti naprej plačilu ali povzetju svote. Košajo 2 piškerca 3 kron 60 vin.

Mirabile-Pain-Expeller

se rabi le na zunaj.

Presenetljivo gotovo vplivajoče namaženje pri gihu, trganju v udih, akutnem revmatizmu in onem v členkih, bolečinah v hrbtu in križu, Heksenšusu, otrpljenju, zunanem prehlajenju, napenjanju udov, vretju itd. ter kot zunanje krepično sredstvo proti zgoraj omenjenim boleznim. Pristno le z znano varstveno znamko „Ich dien“ in zamaškom iz kovine ter firmo izdelovalca. 2 steklenice košajo 3 kron 60 vin.

Ne vpijte!

Ne delajte nemira! Tako se misli marsikateri pametni čitatelj, ako čita lažnjive cirkulare, svarila, napačne vesti, katere se mu vsili. Svarila razposlati in neumno z zasledovanjem in kaznijo kupcu ali naprej-prodajalcu pretiti, ni potrebno, ako prične občinstvo nekaj takoj ljubiti, kakor prava hišna sredstva, ki se jih dobi od dvornega lekarnarja **E. V. Feller** v Stubici šte. 574. (Hrvaška). Kdor je poiskusal enkrat te preparate, varuje se v lastnem interesu brez svarila pred ponaredbami in velikanske naročbe teh priljubljenih preparatov omogočijo tako nizko ceno, da košta n. pr.

Mi smo zadovoljni

ker ne kašljamo, ker nismo hripavi in nahodni, ker nas ne muči ne nočni pot, ne pomanjkanje sape, bolečine prs, bodenje v strani, odkar rabimo **zagorjansko prsno tekočino proti kašlju** (Syrupus pectoralis), ki odstrani slino, bolečine in vnetje. — 2 steklenici franko 5 K. Pristno le pri **E. V. Feller** v Stubici šte. 574 na Hrvaškem.

Flašter za kurja očesa ki pomaga hitro brez bolečin 1 K.
Štift proti migreni pri hudem glavobolu 80 vinarjev.

pravi BALSAM 1 ducat

2 kroni in ne 5 kron.

Za 5 K se dobi franko 2 tucata, ako se prav naslovi na **E. V. FELLER** v Stubici šte. 574, Hrvaško.

Varujte se pred raznimi nedovoljenimi balzami in centifolij balzami; kdor hoče pristne medikamente, naj jih naroči pri firmi „Feller.“

Želodec

je vir velikih bolezn. Ne zane-marjajte tedaj bolečin v želodcu, motenje prebavljanja, krče, zapiranje, mrzlično, nervozno stanje, pomanjkanje apetita itd. Vsakdo hvali

močno švedsko tinkturo

(Tinctura svedica)

ki se ji pravi tudi „**Lebensessenz**“ ali „**Balsam**“ in ki prepreči marsikatero bolezen, ker čisti, odstrani bolečine in okrepeča. 3 velike steklenice franko 5 kron. 12 malih steklenic franko 3 kron. Dobi se 2 tucata (in ne samo 1 tucat) pravega balzama za 5 kron.

Ali pišite natanko na

E. V. FELLER

dvorni lekarnar v Stubici šte. 574, na Hrvaškem.

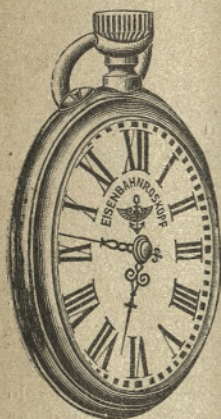
Vi ste nezadovoljni

kadar prične sitnost z muhami. Zapomnite si torej, da izgine vsako mrčesje, kakor muhe, stenice, bolhe, uši, ščurki, molji sploh vsako neprijetno mrčesje takoj iz vaših kuhinj, stanovanj, vrtov in hlevov, ako uporabite **Fellerjev pravi prašek proti mrčesju** z. zn. „Elsa“. 5 velikanskih doz franko vsepovsod 5 K, 1 doza z drugimi 1 K. Dobi se pri **E. V. Feller** v Stubici šte. 574, Hrvaško.

Svarilo

pred osleparjenjem!

Opozarjam cenjene čitatelje tega lista, da posnemajo tuji v zadnjem času zopet moje inzerate ter da prodajajo navadne plehnate ure, ki se **jih dobi povsod po K 3.—** kot prave „**železniške Roskopf**“. Prave „železniške Roskopf“-ure, katere prodajam že mnogo let v polno zadovoljnost c. kr. državnih železnic, se dobijo le z zgorajšno varstveno marko po moji firmi in so vsa druga naznanila navadne sleparije.

Moja originalna „**železniška Roskopf**“ košta brez sekundnega kazalca **K 7.—**, s sekundnim kazalcem **K 8.—**. 3 leta garancija. Se pošlje po povzetju

MAX BÖHNEL, Dunaj

IV. Margaretenstrasse 27/27

urar, sodn. zapris. cenilnik in strokovnjak.

==== Katalog s 5000 slikami zastonj in poštine prosto. ====

J. SORIKO

Herrengasse Ptuj, Herrengasse

**Zaloga barvnega in ščetinastega blaga, ter vseh
potrebščin za amaterske fotografe**

priporoča

svojo bogato zalogo vseh vrst **barv, firnisov, lakov, čepičev, ščetinastega blaga.**

**Tekoče zlate, srebrno, bakrene bronce.
Lake za slamnike vseh vrst.**

Barve za štofe; si lahko vsakdo sam barva voljno, žido in platno.

Detajlni ceniki na zahtevo zastonj in franko.

Prava angleška pomada za varstvo kože

ne obsega nobene škodljive ali prepovedane tvarine, vpliva hitro in zanesljivo proti vsem boleznim kože, varuje proti vsakemu škodljivemu vplivu vremena in solnčnih žarkov. Odstrani čudovito vse nečistosti obrazne in telesne kože kakor *pege, jeterne fleke, miteserje* itd. Guhe in trjenje kože, napravi rdeče roke fine in gladke in daje pri vedni rabi obrazu mladinsko svežost in lepoto sploh, telesni koži rožnati inkarnat. Vsak večer predno se gre spat, naj se namaže obraz in one dele telesa, ki se jih hoče pomladiti in sveže obdržati, nalahko, obleče naj se roke z rokavicami in naj se pusti vplivati sredstvo čez noč. Zjutraj naj se umije s svežo mrzlo vodo in dobrim nevtralnimi milom (najbolje z mojim boraks-milom).

En piskerček prave angleške pomade za varstvo kože in eno boraks-milo koštata 4 K.

== Hämatin-pastile ==

po francoskem originalnem receptu iz pravega Liebig' mesnega ekstrakta v zvezi z 4 kemičnimi substancami pripravljene, so najzanesljivejše sredstvo proti *bledoličnosti (Bleichsucht)* in pomanjkanju krvi ter vseh boleznih, ki izvirajo iz tega. One vplivajo obenem s tem, da delajo kri in da redijo. Pri vseh znakih pričevskega pomanjkanja krvi in *bledoličnosti*, ki se jih lahko izpozna vsled lahkega utrujenja in slabosti *muskeljnov, bijanju srca, težav pri dihanju, motenju prebavljanja, želodčnem krču, slabosti, trdovratnem glavobolu* itd. pri od te boleznih napadenih osebah, naj se ne zamudi, pravočasno to bolezen ustaviti in naj se zaupljivo naroči **Hämatin-pastile**, ki so edino in zanesljivo ter gotovo vplivajoče sredstvo proti pomanjkanju krvi in *bledoličnosti*. — Ena škatlja košta 4 kron.

Zagorijanski prsni sirup. Sredstvo, ki se vzame zelo prijetno, ravno tako za odraslene kakor za otroke vsake starosti proti krčnemu, oslovskemu nadušljivemu kašlju, prsnem in pljučnem katarju zaslinjenju, bolanemu izmečku, prsnim bolečinam, pomirjajoče in bolečine odjemljajoče pri vseh, tudi pri starejših prsnih in pljučnih boleznih. — Ena cela steklenica stane 3 kron 30 vinarjev. — Vsaka steklenica mora imeti kapselj iz koline in mojo vtisnjeno firmo.

Prava angleška Tannochinin-pomada za rast las prepreči izgubo las, prehitro izpadanje las, sive lase, je absolutno neškodljiva in boljša kakor vsaka ednaka pomada. — En piskerček stane 4 kron.

Prave angleške Cascara-Sagrada pilne za čiščenje krvi 1 rolna z 6 škatljami stane 4 kron. — Manj kot eno rolno se ne more razpošiljati. Se posebno priporoča za pospeševanje odvajanja brez škodljivih posledic.

DIGESTIV.

Pravi angleški univerzalni jedilni in prebavni prašek.

Neprekošen in nedosežen kot domačo sredstvo za okrepčanje želodca, povišanje apetita, pospeševanje prebavljanja, reditev telesa in okrepčanje, za odstranjenje vseh težav pri prebavljanju. Posebno se priporoča po' življanju od preveč krepkih, mastnih, napenja-jočih jedil in preveč pijače. — Vpliva tudi na kri čistilno in prepreči nastajanje in napredovanje vseh boleznij prebavnih organov. — Vzame se od tega praška eno ali dve kavini žlici črt ure po vsaki jedi z enim glažom vode ali bolje z dobrim namiznim vinom in se pije potem še pol glaža vode ali vina. — Ena škatlja stane 3 K.

A. Thierry prašek za kašelj odvzame slin in pomiri, 80 vinarjev pri škatlji; po pošti 1 krono 20 vin. franko, samo ako se denar naprej pošlje.

Prašek za hemeroide, zanesljiva pomoč, zdravi in odpravi hemeroide (zlato žilo, krvni tok debelega črevesja, vzle). Se rabi le na zunaj, brez motenja pri delu. Več pove navodilo. Ena škatlja stane 8 K.

Adresira se naročbo ali denarno nakaznico na:

A. Thierry, apoteka angelj-varuh, Pregrada pri Rogatcu.

Jos. Gspaltl

kovač z zlatom in srebrom
ter optik

V P I U U U

(Wegschaidlerjeva hiša).

Nova dela in repara-
ture zlatega, srebrnega
in optičnega blaga ter
ur se prevzamejo in iz-
vršijo ceno in v polno za-
dovoljstvo vsakega.

Ogrska francoska zava-
rovalna delniška družba

Franko-

Hongroise

Generalna agentura v
Gradcu

zavaruje po najnižjih pre-
mijah proti škodi po og-
nju in toči.

Tekom 27. let svojega
obstoja izplačal je ta za-
vod čez 170 milijonov kron
svojim zavarovancem za
odškodnino.

Ludwig Huber

sladkorni pekar

≡≡≡ Ptuj, Ungartorgasse 8 ≡≡≡

priporoča

z ozirom na **poroke** in **krsti** svoje izvrstno izdelane **torte, pekarije** itd.

Anton Masten

Ptuj, Hauptplatz 14, civilni in uniformski krojač

priporoča

se p. t. kupcem za napravo **moških in deških oblek**, zlasti pa **modnih oblek** in to po najnižjih cenah ter izvrstni postrežbi.

Gustav Stiger

preje Traun & Stiger

   CELJE

trgovina s špecerijo, delikatesami, mineralnimi vodami in kolonialnim blagom.

Konto poštne hranilnice št. 28315. Clearing-promet.

Naslov za brzojavke: Stiger, Celje. — Telefon št. 34.

Jul. Weiner's Nflg.

Celje, Hauptplatz 17

trgovina s steklom, porcelanom, okvirji in svetilkami

priporoča svojo bogato asortirano zalogo

v steklenem in porcelanskem blagu,

gostilniške potrebsčine, jedilni, kavni, čajski, vinski, pivski, ter likerski servici, svetilke, okvirje za slike, ter vsa v to stroko spadajoča in stavbinska-steklena dela.

- Josef König v Celje -

Potovalni kofri, korbe
in necessair-ji;

otroški vozički vseh vrst;

lesene, papirne, delavske, na-
kupne in luksno korbe vseh
vrst:

palice za sprehajati; predali,
kravate, milo, parfumi in
drugi predmeti za toaleta;

lesene šnicarije;

galanterijsko blago in
lišja

iz lesa, usnja, kovine, elfen-
bein, šildkrote, perlmutra itd.;

rekvizite za kaditi

iz bernsteina, meršauma,
lesa, porcelana, ilovice itd.

Zaloga blaga iz Nürnberga, galan-
terijskega za igro, korb, kratkega
in štrikanega blaga.

En gros — en detajl.

== Posebnosti: ==

rožni venci

posebne manipulacije,

verske potrebščine,

kakor: križi, medajl, reliefi,
svetniške slike itd.;

optično blago,

termometri, barometri, operni
glazi, feldštehri, daljnogledi,
lupe, očale, kakor vsi v to
stroko spadajoči predmeti;

jekleno blago:

žepni noži, škarje, beštaki za
jed itd.

== Usnjeno blago ==

kakor: tašne za pismo, vizit,
patentirane, denarnice, taba-
tijere;

rekvizite za lov in ribarstvo.

Alois Muchitsch
PTUJ
MANUFACTUR-WAREN-
LAGER
 * SPARKASSE-PLATZ

❁ ❁ ❁ **ALOIS MUCHITSCH** ❁ ❁ ❁

trgovina z manufakturnim blagom v Ptuj (Sparkasseplatz).

Največja zaloga vsakovrstnega manufakturnega blaga, posebno zimske robe, volnatih štofov, izvrstnega tirolskega lodna za moške in ženske obleke, največja izbira barhentov v vsaki barvi in krasnih muštrih za ženske.

Posebno fine volnato spletene in tkane ogrinjače (Umhängtücher). Različno svilnato blago itd.

☛ Opozarjam, da naročujem le od odličnih tovarov le solidno, izbrano blago. Kdor je prijatelj svojemu denarju in kupi pri meni le enkrat, ta mi ostane zvest.

Le najboljše blago!

Cene nizke!

Vzorci brezplačno!

Poštnim naročbam ustrezem pošteno!

f. Antonitsch,

tovarna za puške,
c. kr. dvorni liferant

Borovlje

na Koroškem

se priporoča

za dobavo imenitno izdelanih **lovskih pušk**, kakor: **flinte** z 1 in 2 cevmi z najvišo možnostjo strela po vsaki ceni; **lovski štucni, repetirske puške, flinte** (Büchsfinten), **dvojne** (Doppelbüchsen), **trojne** (Drillinge) s petelinom ali brez njega (Hammerless); **inozemsko orožje, repetirne pištole, samokresi, flobert, vrtni tešini, zračne puške, pištole**

ter vse

lovske potrebščine

v najboljši kvaliteti in po najnižjih cenah.

➔ Daljnoglede ➔

za merjenje (Zielfernrohr) po fabriških cenah pri najcenejšem namontiranju.

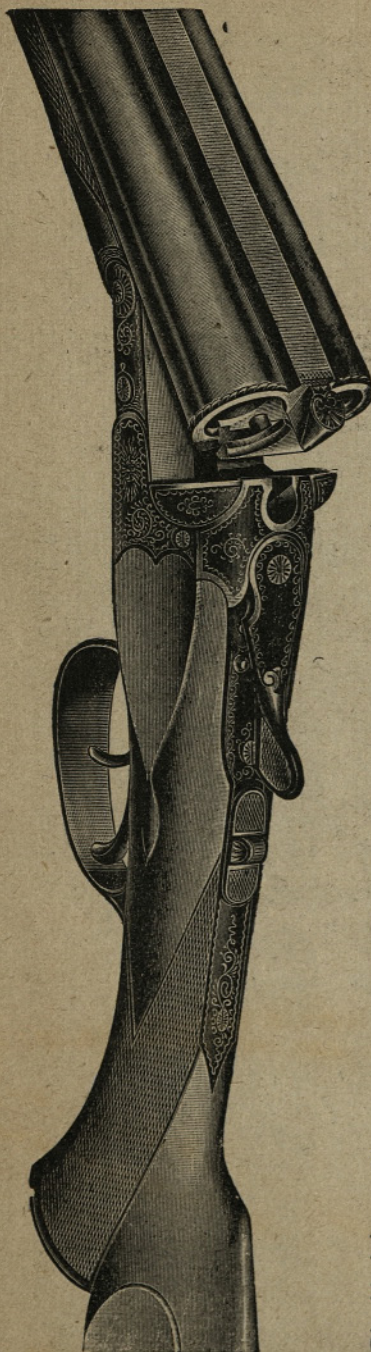
Velika delavnica

za **reparature** za vsa tozadevna dela.

Cenik št. 30. zastonj in prosta.

Najugodnejši in najboljši

nakup!

Franz Karbeutz, Celje

„pri bučeli“

Grazerstrasse Nr. 3

en gros.

„pri bučeli“

Grazerstrasse Nr. 3

en detail.

Bogato sortirana zaloga kratkega, štrikanega in belega blaga ter trakov, kakor lovskih in turistovskih srajc,

moških in ženskih hlač in lajbelcev, (pravo dr. Jaeger-perilo), štikarije, potrebščine za štikanje, berolinska in voljna za štrikanje.

Potrebščine za ženske in moške krojače.

Bogato sortirana zaloga klobukov iz filca, slamnikov za gospode, dame in otroke. **Damsko gospodsko in otroško perilo**, kakor gospodske srajce za po dnevi in po noči, korseti, moške in ženske hlače, otroške srajce, hlačice za v povelju, sploh vso prvotno perilo po najcenejši in najfinejši kakovosti, ovratniki, manšete, plastroni.

Novosti v modercih imenitne facone (Corset de Paris). —

Regattes in mašne za gospode, dame in dečke.

Dežniki in solnčniki za gospode, dame, dekleta in otroke. Za

KARL PENTEKER

Ptuj, hiša Jurza, Herrengasse 2

urar, trgovina z zlatim, srebrnim in optičnim blagom.
Nakup stare zlatnine in srebrnine. — Reparaturo po najnižjih cenah.

— — Priporoča se kot reelni, solidni obrtnik. — —

Franz Tscheteritsch

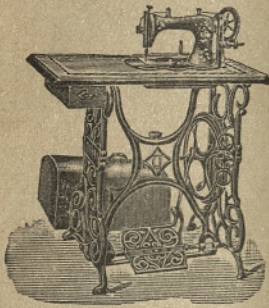
izdelovalec rokavic

==== PTUJ, Sirk'ova hiša ====

priporoča svojo dobro sortirano zalogo raznih „bruchbänder“ za moške in ženske, ter vseh vrst **rokavic** za zimo, najcenejših **hlačnih privez** (Hosenträger), nadalje **tašnov** za šolsko deco iz usnja itd.

Prosim za mnogobrojni obisk in zagotovim solidno in pošteno postrežbo.

Brata Slawitsch

≡ v Ptuju ≡

priporočata

šivalne stroje (Nähmaschinen)

po sledeči nizki ceni:

Singer A. ročna mašina . . . K 50.—	Minerva C. za žnidarje . . . „ 150.—
Singer A. . . . „ 60.—	Ringschiff . . . „ 120.—
Singer A. lepo izdelani . . . „ 70.—	Ringschiff veliki . . . „ 160.—
Central Bobbin . . . „ 120.—	Cilinder-Elastik za čevljarje . . . „ 160.—
Minerva A. . . . „ 100.—	Howe C. . . . „ 90.—

Deli in igle za mašine (Nähmaschinenbestandteile) vse sorte v zalogi.

Naše cene so zategadelj tako nizke, ker nimamo agentov tedaj cenejše kot vsaka konkurenca.

Za vsako mašino se garantira. — Ceniki brezplačno, tistim kateri želijo kupiti. — Prosimo, da se naj vsak zaupno do nas obrne, ker solidnost je le tistim znana, kateri imajo mašine od nas.

Styria bicikeljni

(Styria-Fahrräder mit Freilauf)

danes največja fabrika na Avstrijskem
veljajo 140.—, 160.—, 200.—,
240.— kron.

Vsi deli za bicikeljne. Luftšlauhi 4, 5, 6 K, laufmanteljni
8, 10, 12 K.

Prodaja se tudi na rate zanesljivim kupcem.

Ceniki brezplačno! Kupujte edino ta imenitna Styria-kolesa, ker le s temi boste zadovoljni; pa tudi cena je nizka.

Vozički za otroke

(Kinder-Wagen)

imamo veliko zalogo po 12.—, 16.—, 20.—,
24.—, 30 kron.

V vsaki hiši kjer so otroci, naj bo taki vozek,
ker je zdravo za ležati in praktično za peljati.

**Zahtevajte brezplačno in poštnine
prosto moj**

krasni cenik z nad 1000 slikami.

Za vse, kar ne paše, **denar nazaj.**

Specialist **samo** boljših repasiranih,
izkušenih **ur.**

=== **3 leta garancije!** ===

Vsaka ura je natanko repasirana in
izkušena. Za vse, kar ne paše, **denar
nazaj.**

Nikel-Roskopf-ure	K	3'—
Nikel-Roskopf-ure pat. žel. „	„	5'—
Nikel-tula dvojni mantelj . . . „	„	6'—
Srebrne rementoar ure	„	6'50
Srebrna rementoar ura dvojni mantelj	„	8'50
Srebrna tula-rementoar-ura, dvojni mantelj	„	12'—
Goldin-remet-ura ali jeklo „	„	4'—
Jeklo-rementoar-ura, plošča „	„	6'—
Zlata 14 kar. rementoar-ura za ženske	„	18'—
Zlata 14 kar. rementoar-ura za gospode	„	42'—
Ura na pendelj	„	5'60
Ura na pendelj ki bije	„	7'—
Ura za na steno	„	2'—
Budilnica	„	2'40
Budilnica z dvema zvoncoma „	„	2'90
Srebrne verižice	„	2'—
Zlate 14 kar. verižice	„	20'—
Zlati 14 kar. prstani	„	4'—
Prstani novo zlato	„	3'—

A. Kiffmann

Maribor na Dravi, število 174.

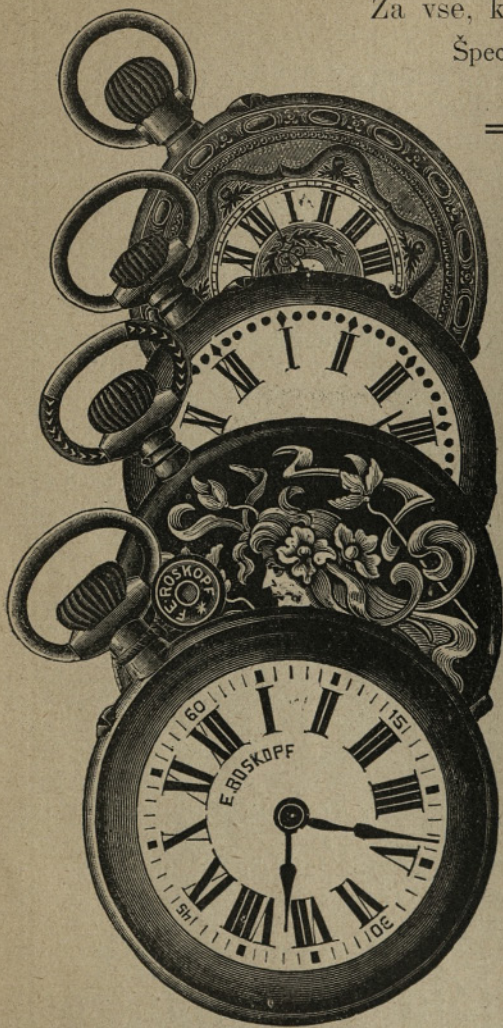
Največja zaloga fabričnih ur,

zlato, srebrno blago. Se pošlje v vse dežele.

==== **Krščanska firma!** =====

Krasni cenik zastonj!

Zastonj **krasni cenik!**

Brata Slawitsch

trgovina v Ptuj

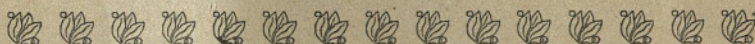
na debelo in drobno en gros in en detail

Kratko, galanterijsko, štrikano blago, obutalo, perilo, šolsko in pisalno blago, papir, čevljarske in krojaške potrebščine, gumi za cepljenje trsja (Rebengummi.)

Pravo domačo platno (echte Hausleinwand).

Na zahtevo se pošljejo muštri.

===== Za tkalce „pambol“ (Eintrag-Garn). =====

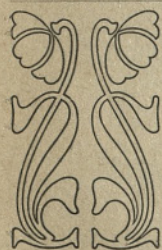
Naša filijalka pa je

Pri dravskem mostu (Wagplatz)

tam se dobi vso špecerijsko, manufakturno in drobno blago.

Use po znani nizki ceni!

Solidna poštena postrežba!

Original-

Singer šivalni stroji

za družinsko rabo

in

vsako branšo fabrikacije.

S tem znakom se naše prodajalne izpoznajo.

Brezplačni poduk v vseh tehnikah modernega umetnega vezenja.

Elektro-motorji za promet šivalnih strojev.

Singer Co. akc. dr. šivalnih strojev

Ptuj, Hauptplatz I.

Čilski salpeter

je edino **dušikovo gnojilno sredstvo**, ki obsega dušik v obliki, da ga zamore rastlina **takoj sprejeti**. Vsa druga dušikova gnojilna sredstva se morajo šele v zemlji v salpeter spremeniti, kar je vedno v zvezi z velikimi izgubami dušika.

Čilski salpeter

je vsled tega najuspešnejše dušikovo gnojilno sredstvo in edino, ki vpliva zanesljivo pri zboljšanju setev, katere so trpele vsled mrazu, mrčesja itd.

Po t. svetniku prof. dr. Paulu Wagner v Darmstadt so 100 kil salpetra zmožne, doseči večje pridelke od 400 kil žitnega zrnja in razmerne množine slame, 3600 kil krompirja, 5500 kil krmilne repe in 6400 kil sladkorne pese ter razmerne množine zelenjave.

**Čilski salpeter je torej v veliki
- meri rentabno sredstvo. -**

Delegacija združenih producentov salpetra, Berlin-Charlottenburg (Delegation der vereinigten Salpeterproduzenten, Berlin-Charlottenburg), razpošilja brezplačno knjižice o pravilni rabi **čilskega salpetra** in njegovem vplivu na rentablost. Za **gnojilne poiskuse** daje, ako se drži na njeno navodilo, čilski salpeter zastonj. Trgovino s **čilskim salpetrom** ne izvršuje delegacija.

Sejmi v Brežicah

=== na Savi ===

se vršijo:

1. na dan **sv. Valentina** dnè 14. februarja;
2. na ponedeljek po **sv. Florijanu**;
3. na dan **sv. Antona** dnè 13. junija;
4. na dan **sv. Lovrenca** dnè 10. avgusta;
5. na dan **sv. Lenarta** dnè 6. novembra;
6. na zadnjo soboto pred **Božičem**; ako pade na ta dan ali na ona pod 2 in 6 imenovana, nedelja ali praznik, se vrši sejem prihodnji delavni dan.

Vsako soboto v letu,

ako pa pade na soboto praznik, prejšni dan (to je petek) se vrši

svinjski sejem.

Trgovinski promet je vedno
imeniten!

Radinska

zdravstvena voda

se rabi

pri boleznih v mehurju in ledicah, pri gihtu,

pri želodčnih in katarhaličnih boleznih.

Opetovano zdravniško toplo priporočano.

Izvrstna

== **dijetična pijača,** ==

zlasti mešana z mladim kislim vinom.

Priporoča se najtopleje

glavna zaloga v Radincih

na Sp. Štajerskem.

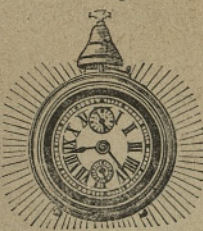

Zaloga za ptujski okraj:

Brata Slawitsch, Ptuj.

5000 ur zastonj

katalog pošljem vsakomur brez plačila zastonj
in prosto.

kron
Rosk. pat. 3.—
Sreb. Rosk. 6.—
Zel. b. Ros. 7.—
Sreb. dvojni
mantelj 8.—

kron
Budilnica . 2:40
Svetla cifer. 3.—
Stolp. zvon. 5.—
kuhinj. ura 3.—

kron
J. budilnica 6.—
„Schlagw.“ 8.—
Godba . . 10.—
6 valčkov . 12.—

kron
Ura na pen-
delj 70 cm. 7.—
Stolp. zvon. 9.—
Z budilnico 10.—
Z godbo . . 12.—

Original Omega, Schaffhausen, Glashütte, Helios, Amalfa, c. k. izkušeno, od K 13.—; srebrno in zlato blago po originalnih fabriških cenah. 3 leta garancija. Izmenjava ali denar nazaj.

Max Böhnel, Dunaj

IV. Margaretenstrasse 27/27 v lastni hiši.

Zapriseženi cenitelj in strokovnjak. Največja in najstarejša
trrdka. Osnovana l. 1840.

5000 slik-katalog zastonj in poštne prosto.

„Pri metulju.“

„Pri metulju.“

FRANZ KRICK, CELJE

Bahnhofgasse priporoča

moškega in damskega blaga, zalogo moškega in žen-
skega perila, ovratnikov, manšet, solnčnikov in dež-
nikov, modercev; špecialist v kravatih in zapasnikih;
velika zaloga v gotovih bluzah, spodnjih krilih in pred-
pasnikih itd.

== **Prima Bacharias, glace-rokovice** ==

prave ruske galošne in mežne čevlje; fino milo; zaloga
grobnih šlafjnov in vencev.

W. BLANKE v PTUJU

glavni trg številu 6, nasproti nemški cerkvi.

Tiskarna, knjigarna, knjigoveznica in trgovina s papirjem, šolskimi in pisarskimi potrebščinami na debelo in drobno.

Č. kr. zaloga šolskih knjig **in zaloga kvart.**

Vsaki čas velika zaloga vseh **šolskih knjig** v najnovejši izdaji, kakor tudi **trgovskih vpisovalnih knjig** za trgovce, vseh **pisalnih in šolskih potrebščin**, **pisank** in **risank**, **pisanega papirja** v vseh barvah, **pisalnega papirja** in **papirja za pisma** v mapah in kasetah, prav po ceni; **zavitkov**, **papirnatih vrečic**, **papirja za zavijanje** itd., najboljše kakovosti in po nizkih cenah.

Velika zaloga **svilnatega papirja**

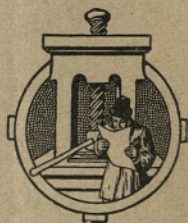
v najlepših barvah, po najnižjih cenah, istotako **listja** in **vejic**, sploh vseh potrebščin za izdelovanje **umetnih cvetljic** in zaloga okrasov in **nakitov** za **rakve (truge)** itd.

Na debelo in na drobno.

Zaloga vseh tiskovin

za slavne **župnijske urade**, **šolska vodstva**, **obč. predstojništva** itd., v dvojnem jeziku in vseh vrst **kancelijskih potrebščin** po najnižjih cenah.

Izdelujejo se po ceni in hitro: **trgovske tiskovine** za trgovce in obrtnike in sicer: **pisma**, **zavitki** z natisom **trdk**, **računi**, **vizitnice**, **naslovne karte**, **pečatne znamke** za steklenice in pisemske zaklepè, **štamplije** iz kavčuka in kovine.

Najbogatejša zaloga katoliških od škofijstva potrjenih **molitvenikov** v jako lepem vezanju po raznih cenah.

Vsakovrstna knjigovezna dela

izvršijo se v lastni knjigoveznici jako solidno in po najnižjih cenah.

Pripovedne knjige v zabavo in pouk z lepo ozaljšanimi platnicami v veliki izbiri. — Vsaka zahtevana knjiga v vsakem jeziku, katera se v zalogi ne nahaja, se nemudoma priskrbi.

Ravnokar je došla:

Graška nemška pratika à 14 h — **Slovenska pratika** à 20 h in 24 h. **Družinska pratika** à 24 h. — Za prodajalce mnogo ceneje.

Razglednice

v najfinejši svetlotiskovni izvršitvi razpošilja zgoraj zabilježeni že za K 24 do 30, najfinejši tisk z barvami K 40 do 50 in sicer 1000 komadov. Za izvršitev razglednic treba je vpslati samo dobro fotografijo. Razglednice se tiskajo po zahtevi v nemškem ali pa tudi v slovenskem jeziku.

Dopisnice s cvetljicami, z voščilom: **h godu**, **k novem letu**, **k božiču**, **k veliki noči**, **binškoštam** itd. jako fino in lepo izdelane, **sortirane** veljajo do 4 K in sicer 100 komadov.

Gospodom trgovcem dovolim pri **cenah veliki popust** ter prosim za prav mnogoštevilna naročila.

Glavna zaloga in mala razprodaja tobaka in smodk.

Zavarovalno zastopstvo na ogenj in življenje

Josef Kasimir v Ptuj

trgovina s špecerijo, materijalom, barvnim blagom,
skladišče pive

bratov Reininghaus v Gradcu

priporoča tudi redilno apno za svinje in redilni prašek za konje, kisló vodo itd.

— Postrežba solidna in natančna. —

o o o o o o **Cene nizke.** o o o o o o

Firma

Mich. Trummer,

valjčni mlin, Prentlhof-Radgona (Prentlmilin)

kupuje vedno

po najvišji dnevni ceni. Tudi se vse vrste žitja na ta način izmenja, da se na množino žitja odpadajoči produkt moke takoj kot retur-vožnja naloži in seboj vzame. Denarja za moko (Mehlgeld) ni treba plačati, temveč vzame se le splošno vpeljana mitnica (Maut). Vedno **bogato skladišče** vseh vrst

moke in krmilnih sredstev

pri vsakem letnem času nam daje zmožnost, da zadoščamo najširšim zahtevam takoj. Dobiva se vedno po **najnižjih dnevni**h cenah mlinske produkte najfinejše vrste kakor tudi slamnate-krmilne moke in otrobi.

Okrajna hranilnica

=== Rogatec ===

Ustanovljena leta 1875.

Z dovoljenjem štajerskega deželnega odbora v Gradcu z dne 6. maja 1873, številka 4728, jamči okraj Rogatec za ta zavod v splošnem in posebno za

=== hranilne vloge ===

ter njih

— obrestovanje —

glasom pravi.

Blagajna stoji poleg tega pod državno kontrolo in nadzorstvom.

Vlog ima čez pol milijona kron.

Najzaneslivejša vloga kapitala, visoko obrestovanje. — Rentni davek plačuje direktno hranilnica, brez da bi kaj od svote vložnikov odtegnila.

Posojila na hipoteke in menice.

Posojilna blagajna na osebni kredit se v kratkem uresniči.

Poštno-hranilnični promet s šeki konto št. 841-774.

=== Domače hranilne blagajne. ===

Uradni dan vsak četrtek od 8.—11. ure dopoldne.

Johan Koss

trgovec v Celju

□ □ □ □ na kolodvorskem prostoru □ □ □ □

največja nova trgovina posebno za kmete

priporoča

svojo bogato zalogo vsakovrstnega blaga po

zelo nizkih cenah

na primer:

Prav lepo volneno in svilnato blago, vence in šopke za neveste.

Svilne robce iz najboljše ameriške svile, ki se ne lomijo.

Štrikane, suknjene, volnene in vsakovrstne nove vrste robcev.

Atlase, satene, cajge, barhent, blaudruk od firbarja.

Belo platno zelo močno za perila in prtiče.

Prtiče (plahte) iz domačega platna po K 2·60.

Predpasnike, bluže, srajce za ženske in otroke.

Jopce (Überjacken) po 10, 12, 14, 16, 18, 20 do 40 kron.

Kragne in haveloke za ženske in moške.

Gotove obleke za moške in fante iz štofa in cajga.

Srajce bele, pisane in štrikane, lepe kravate.

Sukno in cajg, tkanino in laneno blago.

Obutalo vsake sorte za ženske, moške in otroke.

Vozičke za otroke po 12, 14, 16, 18, 20 do 60 kron.

Nagrobne vence in trakove z napisom.

Postrežba zelo solidna.

Občinska
hranilnica
(šparkasa)

• **v Ormužu.** •

Ustanovljena leta 1879. Konto poštna hranilnice št. 832,036

jemlje

vsak dan hranilne vloge,

dovoljuje posojila
na zemljišča, poslopja, menice in vrednostne papirje

— proti nizkemu obrestovanju —

in daje vsak dopoldan radovoljno in brezplačno pojasnila v vseh zadevah,
ki se tičejo hranilnice.

Ravnateljstvo.

C. kr.

privileg.

vzajemna

zavarovalna proti po
ognju povzročeni škodi

(Wechselseitige Brandschaden - Versicherungs - Anstalt)

v Gradcu

prevzame zavarovanja :

1. Proti škodi, ki jo povzroči požar ali strela, parna ali plinska razstrelba, nadalje gašenje, podiranje, izpraznjenje na stanovalnih in gospodarskih poslopijih, fabrikah, mašinah, orodju, perilu, pohištvu, obleki, skladišču blaga, poljskemu, gospodarskemu, živinskemu orodju, poljskih in travniških pridelkah vseh vrst.

2. Proti škodi, ki jo povzroči ogenj ali druga nesreča, na zrcalnemu steklu (Spiegelgläser).

Zavarovalne predloge

sprejema ravnateljstvo v Gradcu v lastni hiši

Herrengasse Nr. 18.20.

kakor tudi vsi distriktni komisarijati; tam se tudi radovoljno daje vsa potrebna pojasnila!

ŠTAJERČEVI
1909

17584/1909

050.9(497.4Ptuj)

0201854

COBISS •

ju! Odvzame gihtične, revma-
tične, nervozne bolečine, boden-
je na strani, bolečine v glavi,
zobeh, hrbtu in križu, Hexen-
schuß, utrujenost, slabost očíj,
migreno; vpliva oživljajoče in
napravi krepkega, onemogoči
bolezni, ki so kakor kašelj, hri-
pavost, naduha, bolečine v vratu
vsled prepiha posledice prehla-
jenja. Pristno samo ako nosi
vsaka steklenica ime „Feller“.
Dobi se od izdelovatelja dvor-
nega apotekarja E. V. Feller,
Stubica šte. 574, Hrvatsko.
12 malih ali 6 dvojnih ali 2 spe-
cialnih steklenic franko 5 K,
24 malih ali 12 dvojnih ali 4
specialnih steklenic 12 K
40 v. franko, 48 malih ali
24 dvojnih ali 8 spe-
cialnih steklenic 16
K franko.

Čitajte!

Hočemo vam namreč tukaj povedati, da tisočero ljudi proti bolečinam v želodcu, krču, pomanjkanju ape-
tita, pečenju v želodcu, nagonu k slabosti, kovčanju,
napenjaju, zamašenju in vsemu motenju prebavljanja
ter nervoznemu različnemu stanju s posebnim uspe-
hom rabi Fellerjeve odvajajoče Rhabarber-pilne z
zn. „Elsapillen.“ 6 škatelj 4 K franko in 12 škatelj
7 K 60 v. Pazite na posnemanje in adresirajte na-
tanko na **E. V. FELLER**, dvorni apoteker, Stubica, št. 574
(Hrvatsko.)